

Egy hét a világgazdaságban

Bumeránghatás

Ahogy közeledik az Általános Vámtarifa és Kereskedelmi Egyezményhez (GATT) tartozó 87 ország november második felére tervezett miniszteri értekezlete, úgy szaporodik a tőkés világban az exportot gátló, protekcionista intézkedésekkel kapcsolatos vádaskodások, egymásramutogatások száma. Az elmúlt hét legfontosabb világgazdasági eseményeinek is a középpontjában a protekcionizmus állott, mintegy jelezve, hogy a soron levő GATT-értekezleten *meglehetősen éles összecsapások várhatók a kereskedő-nemzetek között.*

A nehéz gazdasági helyzetben, az értékesítési kényszer és verseny felerősödése idején a kormányok igyekeznek az importtermékeket kiszorítani a hazai piacról. Igyekezettük több ok is indokolja: az import — szabályos, vagy illegális intézkedésekkel történő — visszaszorítása megvédheti a hazai ipart az olcsóbban termelő külföldi versenytársaktól, megakadályozhatja újabb munkahelyek tömeges megszűnését, megakadályozhatja a külkereskedelmi mérleg hiányának növekedését. Mindent összevetve, átmenetileg lélegzethet juttathatja a gazdaságot, némiképpen hozzájárulhat a válságból való kilábaláshoz.

Csak hogy az az ország, amely egy részről akadályokat támaszt a bevétel elé, másrésztől viszont maga dinamikusan szeretné növelni exportját, éppen saját gazdasági gondjait enyhítése érdekében. Az exportoffenzíva azonban más államokban bevétel falakba ütközik, s ezzel a kör bezárult. Az import akadályozásának tehát úgynevezett bumeránghatása van, amely a kiviteli törekvéseknél érvényesül.

Játékszabályok és tények

A világkereskedelemben részt vevő országoknak természetesen nincs és nem is lehet kifogásuk az olyan importkorlátozás ellen, amely a nemzetközileg elfogadott „játékszabályok” szellemében történik. A nemzetközi kereskedelem legfontosabb szabályait a GATT rögzíti, s ez a szervezet hivatott a szabályok betartásának tisztasága felett is őrködni. (Érdeemes megemlíteni, hogy a GATT legális, bejelentéshez kötött importkorlátozás tesz lehetővé például azon államok számára, amelyek fizetési mérleg gondokkal küszködnek.) A recesszió hatására azonban elszaporodtak azok az importgátak, amelyek még a legnagyobb jóindulattal sem tekintendők „szabályosnak”. A kifinomult, nehezen bizonyítható importkorlátozási módszerek számítások szerint a világkereskedelem 2 százalékát érintik, vagyis mintegy 40 milliárd dolláros exportot hiúsítanak meg.

Noha a Közös Piac és az Egyesült Államok elhúzódozó acélvitéz nemrégiben rendeződött, az atlanti szövetségben még számos gazdasági ellentét árnyékolja be a kapcsolatokat, elsősorban a protekcionizmusra hivatkozó vádaskodások. Ez a téma kiemelt helyet foglalt el a közös piaci külügyminiszterek múlt heti tanácskozásán. A többi tagország nem vette jónéven azt a francia intézkedést, amely előírja, hogy a vámokmányokat csak franciául lehet kiállítani, s a behozott termékek fel kell tüntetni a származás helyét. Noha a francia lépés első látásra nem égbekiáltó importkorlátozás, mindenesetre *késleltetheti az oda irányuló exportot.*

Ugyancsak viharokat kavart Párizsban egy másik bejelentése, miszerint a franciák mezőgazdasági és élelmiszeripari exportoffenzívát indítanak nagy külkereskedelmi mérleghiányuk csökkentésére. Az agrárkivitel egy részét a kormány szubvencionálni akarja, s a támogatásnak ez a módja erős ellenkezést válthat ki az óceán mindkét partján. Washington *hevesen támadja* a Közös Piac agrárprotekcionizmusát, ugyanakkor ő maga másfél milliárd dollárral támogatja a fejlődő országokba irányuló amerikai mezőgazdasági kivitelét. A másfél milliárdos program meghirdetésének az volt a hivatalos magyarázata, hogy az USA így próbálja némiképpen *ellensúlyozni* a Tízek agrárprotekcionizmusát. Természetesen Brüsszel visszautasítja azokat a vádakat, amelyek szerint a Közös Piac kedvezményes mezőgazdasági exportja fekézi az amerikai agrárkivitelét. A kép tehát meglehetősen kusza, mindenki mindenkit vádol, de abban senki sem bízik, hogy a GATT-konferencia képes lesz akár csak mérsékelni is az ellentéteket.

A már-már kereskedelmi háborúval fenyegető protekcionizmusvitában *Japán ismét „megkapja a magát”.* Az Egyesült Államok azt serelemez, hogy Tokió *jelentősen korlátozza* az amerikai marhahús és a déligyümölcsök bevitelét, s „cserébe” a japán áruözön adminisztratív megfélemezését helyezte kilátásba az USA-piacon. A Közös Piac is támadja Japánt a gátlástalan áruoffenzíváért, valamint a Tízek és a szigetország kereskedelmi mérlegében mutatkozó krónikus nyugat-európai deficitért. A külügyminiszterek azonban átmenetileg „megkegyelmeztek” Japánnak: megvárják a GATT-konferencia kimenetelét, addig nem „jellemtik fel” a szigetországot a genfi székhelyű szervezetnél.

Kompromisszumok nélkül

A Tízek külügyminiszteri értekezletén nem sikerült egységes álláspontot kialakítani a Reagan-

kormányzat tervezett újabb Szovjetunió-ellenes szankciói kérdésében. A vezető nyugati országok nagyköveti szinten tanácskozást folytattak Washingtonban Reagan legújabb ajánlatáról, s ennek visszhangja csapódott le a Tízek külügyminisztereinek értekezletén. Reagan kilátásba helyezte a nyugat-európai vállalatokra — a siberiai gázvezetékekkel kapcsolatos szállításokért — kivetett szankciók feloldását, ha a Közös Piac egységesen *megkeményítene* a Szovjetunióval folytatott kereskedelmének feltételeit. Az elképzelések szerint Reaganék azt várják szövetségeseiktől, hogy ne nyújtsanak kedvezményes kereskedelmi hiteleket a Szovjetunió-nak, további szigorításokat vezessenek be a fejlett technikát hordozó termékek szállításában, s csökkentésük energiahordozó-vásárlásait.

A nyugat-európai országok egy része úgy véli, *hogy nincsen szükség* a kereskedelmi kapcsolatok további nehezítésére, mások csak akkor hajlandók az összehangolt akció gondolatával foglalkozni, ha előbb Washington feloldja a gázvezeték egyes berendezéseinek szállítóiira kimondott tilalmi intézkedéseit. Nyugati megfigyelők véleménye szerint a jelentős ellentétek ellenére *nem lehet kompromisszum* megoldás lehetőségét kizárni.

Recesszió az NSZK-ban

A múlt héten tették közzé az NSZK gazdasági kilátásait elemző jelentést, amely nemcsak a nyugatnémet üzleti körök, hanem az ország *külkereskedelmi partnereinek az érdeklődését is kiváltotta.* A gazdaságkutató intézetek *semmi jót nem ígérnek.* A belső és a külső kereslet további lánghasága, csökkenése miatt a nyugatnémet gazdaságnak egyelőre várnia kell a gazdaság motorját felprógetó indítószikrára. Ilyen „háttérrel” a nyugatnémet gazdaság egyelőre *a nagy költségvetési hiány, a termelőkapacitások alacsony kihasználtsága, a szociális kiadások lefaragása lesz a jellemző.* Idén a bruttó társadalmi termék egy százalékos csökkenésére számíthatnak, 1983 első hat hónapjában további 1,5 százalékos *visszaesés* várható, míg a második felében talán 1,5 százalékos lesz a gazdasági növekedés. Az előrejelzés hibahatára persze annál nagyobb, minél távolabbi időre szólnak, de abban egyetértenek a „jósok”, hogy jövőre az NSZK-ban még a legkedvezőbb esetben is csak nyomokban lesz fellelhető a fellendülés. Persze sok függ attól, mikor lendül meg a konjunktúra az Egyesült Államokban, hiszen az ottani esetleges fellendülés hullámai viszonylag hamar elérhetik Nyugat-Európa partjait.

Gonda György—Szentgáli Péter

Lakásgazdálkodási képzés

A lakásépítés és -fenntartás, a rehaftásában várható valamennyi kérdés megválaszolására, meglesztéséről intézkedő rendelkezések alapos megismerése, helyes értelmezése és körültekintő végrehajtása érdekében hétfőn megkezdődött a tanácsok és az ingatlankezelő szervezetek vezetőinek és ügyintézőinek tanfolyama.

A március végéig egyrészről követhető egyhetes tanfolyamokon várhatóan mintegy 450 szakember sajátítja el a legfontosabb tudnivalókat, s ezeket az ismereteket továbbadják közvetlen munkatársaiknak is. Az a cél, hogy *nagyon alaposan, körültekintően készüljenek fel* az új jogszabályok vég-

rehajtásában várható valamennyi kérdés megválaszolására, meglesztéséről intézkedő rendelkezések alapos megismerése, helyes értelmezése és körültekintő végrehajtása érdekében hétfőn megkezdődött a tanácsok és az ingatlankezelő szervezetek vezetőinek és ügyintézőinek tanfolyama.

A tanfolyamokon részt vesznek az ingatlankezelő, valamint város- és községgazdálkodási vállalatok, költségvetési üzemek szak szervezeti bizottsági titkárai is.

Egy autóbuszcsalád

Elkészült az ötvenezredik

Elkészült az ötvenezredik IK—200-as típusú autóbusz az Ikarus székesfehérvári gyárában. A panorámaablakos, 200-as autóbuszcsalád sorozatgyártását tíz évvel ezelőtt, 1972 őszén kezdték meg, és az utóbbi három évben már évente több mint hétezeret készítették belőle. A székesfehérvári nagyüzemben ugyanis jelenleg már naponta 28 kocsit készül el és a termelés 80 százalékát exportálják. A 200-as család autóbuszai négy kontinens 23 országában futnak, a többsége azonban — ötvenezerből 32 ezer — a Szovjetunióban járja az utakat.

Magyar Nemzeti Bank

HIVATALOS DEVIZÁRFOLYAMOK
ÉRVÉNYBEN: 1982. NOVEMBER 2-TŐL

Devizanev	Vételi árfolyam	Közép 100 egységre	Eladási árfolyam
Angol font	6563,15	6569,72	6576,29
Ausztrál dollár	3635,77	3639,41	3643,05
Belga frank	78,71	78,79	78,87
Dán korona	431,79	432,22	432,65
Finn márka	704,38	705,09	705,80
Francia frank	539,68	540,22	540,76
Hollandi forint	1399,92	1401,32	1402,72
Japán yen (1000)	140,77	140,91	141,05
Kanadai dollár	3156,94	3160,10	3163,26
Kuvaiti dinár	13 185,25	13 198,45	13 211,65
Norvég korona	536,40	536,94	537,48
NSZK-márka	1524,89	1526,42	1527,95
Olasz líra (1000)	26,52	26,55	26,58
Oszták schilling	217,00	217,22	217,44
Portugál escudo	43,10	43,14	43,18
Spanyol peseta	33,35	33,38	33,41
Svájci frank	1767,69	1769,46	1771,23
Svéd korona	523,44	523,96	524,48
Tr. és cl. rubel	2597,40	2600,00	2602,60
USA-dollár	3876,36	3880,24	3884,12

VALUTA (BANKJEGY ÉS CSEKK) ÁRFOLYAMOK
ÉRVÉNYBEN: 1982. NOVEMBER 2-TŐL

Pénznev	vasarolható lecsomagolható bankjegyek	Vételi árfolyam 100 egységre	Eladási árfolyam 100 egységre
Angol font	50	6372,63	6766,81
Ausztrál dollár	50	3530,23	3748,59
Belga frank	5000	76,43	81,15
Dán korona	1000	419,25	445,19
Finn márka	100	683,94	726,24
Francia frank	500	524,01	556,43
Görög dracma	500	50,45	53,57
Hollandi forint	1000	1359,28	1443,36
Japán yen (1000)	10 000	136,68	145,14
Jugoszláv dinár	100	50,97	53,81
Kanadai dollár	100	3065,30	3254,90
Kuvaiti dinár	10	12 802,50	13 594,40
Norvég korona	1000	520,83	553,05
NSZK-márka	1000	1480,63	1572,21
Olasz líra (1000)	50 000	25,75	27,35
Oszták schilling	1000	210,70	223,74
Portugál escudo	5000	41,85	44,43
Spanyol peseta	5000	32,38	34,38
Svájci frank	1000	1716,38	1822,54
Svéd korona	100	508,24	539,68
Török líra	1000	20,95	22,25
USA-dollár	100	3763,33	3996,65

AZ ÁLLAMKÖZI MEGÁLLAPODÁSOKON ALAPULÓ
HIVATALOS ÁRFOLYAMOK
VÁLTOZATLANUL AZ 1982. SZEPTEMBER 21-I
KÖZLESNEK MEGFELELŐEN VANNAK ÉRVÉNYBEN.

HORIZONT • HORIZONT • HORIZONT

Jugoszláv autópálya

Eddig 27 százalékkal — 325 kilométer — készült el az 1184 kilométer hosszú jugoszláviai autópályának, amely az osztrák és a görög határt köti össze. További 80 kilométer építése folyik, s 1985-ig további 280 kilométert adnak át a forgalomnak. A tervek szerint az országban 1985-ig elkészül az észak—déli — Gdanskot Athénal összekötő — transzeurópai autópálynak egy 60 kilométeres szakasza is.

Belga foglalkoztatási tervek

Wilfried Martens belga miniszterelnök munkahelyteremtő programot vázolt fel a társadalmi szervezetek képviselőinek. A terv egyrészt a munkaidő 5 százalékos csökkentését, másrészt azt tartalmazza, hogy a vállalatoknak az így feleslegessé vált, de

betöltetlen munkahelyek után kellene társadalombiztosítási hozzájárulást fizetni. Martens elképzelése szerint a programmal 80 ezer új állás jönne létre, a mostaninál egy—három százalékkal többen dolgozhatnának a kisvállalatoknál.

Tokió — repülőtéri illeték

A zajcsökkentő berendezések költségeinek viselésére valamennyi külföldi légitársaságnak különleges leszállási illetéket kell a Tokió repülőtérén fizetnie, mégpedig a gépnagyság, és a gépek motorzajszintjének megfelelően. A tokiói legfelsőbb bíróság pénteken elutasította három légitársaságnak az illeték eltörlésére vonatkozó kérését. A légitársaságoknak például Boeing Jumbo gépeik minden egyes leszállásáért 1020 dollárt kell fizetniük.

Gastroprag '82

Vendéglátóink nagy sikere

Hétfőn, a Magyar Sajtó Házában Gellai Imre, a Belkereskedelmi Minisztérium főosztályvezetője értékelte azokat az eredményeket, amelyeket a magyar vendéglátás szakemberei értek el az októberben Gastroprag '82 néven Prágában megrendezett nemzetközi szakmai seregszemlén. Mint elmondotta, a versenyen a 18 tagú magyar csapat a részvevő többi 11 európai és tengerentúli országot megelőzve, kiemelkedő sikert ért el: 21 arany-, 10 ezüst- és 7 bronzérmét szereztek szállodáink, éttermink szakácsai, cukrászai és felszolgálói.

A hazai szakembereknek a verseny idején lehetőségük nyílt nemzetközi tapasztalatseresére, s ebből sokat hasznosíthatnak itthon is mindennapi munkájuk során.

Egy hét a világgazdaságban

A kicsiké a terep

Az elmúlt héten tartotta Moszkvában ülését a szovjet-amerikai kereskedelmi tanács. Anélkül, hogy az esemény tartalmáról többet mondanánk, leszögezhető, hogy a hír, mint tény, önmagában is érdekes. Négyéves szünet után került ugyanis arra sor, hogy a két ország gazdasági kapcsolatainak fejlesztésében legjobban érdekelt több mint 200 amerikai vállalat és 115 szovjet cég képviselői összeültek plenáris, teljes ülésre.

A rendezvény krónikájából most azt emeljük ki, hogy a tanács új albizottságot hozott létre annak elősegítésére, hogy a kis- és a középvállalatok nagyobb szerepet játszhassanak a kétoldalú gazdasági kapcsolatokban. (Aligha e tanács az egyetlen testület, amely manapság a fentihez hasonló célokat önmaga elé kitűz. A hírek szerint kormányzati és kereskedelemfejlesztő intézmények hosszú sora törekszik arra, hogy a kis- és a középvállalatok jobban bekapcsolódjanak a nemzetközi munkamegosztásba, a jelenlegi szintnél többet exportáljanak-importáljanak. A különleges figyelmet egyrészt a gazdasági helyzet indokolja: a stagnáló vagy éppenséggel csökkenő hazai kereslet viszonyai között a kisvállalatok számára „mentőkötél” lehet az export. Szükséges viszont a kérdéssel való intenzív foglalkozás más szempontból is, segítség nélkül a kis- és a középvállalatok többsége aligha lenne képes helyét a világgazdaságban megállni.

A méretek hatása

Persze nem azért, mintha vezetőség eleve gyengébb lenne egy multinacionális óriásnál. Egyszerűen a méretek miatt. A nagyvállalat ugyanis megengedheti magának, hogy külön külkereskedelmi részlege legyen, szakembereket vegyen fel a szállítmányozásra és a pénzügyi lebonyolításra, a piacokról saját dokumentációt állítson össze, dolgozóit közül többen beszéljenek idegen nyelveket. Egy kis- és középvállalattól ugyanezt számon kérni irreális lenne. A cég forgalma egyszerűen nem bírja el a hatalmas rezsit, a dolgozók munkaidéje nem lenne kihasználva. Az is igaz viszont, hogy a nemzetközi kereskedelem technikája nem ismer különbséget. Akár tröszt kötötte a szerződést, akár egy 20 fős üzem, a megállapodást „le kell bonyolítani”. A piacutazás elégtelenségére sem ad mentséget az, ha a vállalat kisméretű. Világossá vált viszont az, hogy a nemzetközi kereskedelemben a kis- és a középvállalatok „külön kategóriát” képeznek, ha úgy tetszik, valamifajta „preferenciális elbánásra” jogosultak. Persze nem kereskedelempolitikai tekintetben. A GATT szabályai szerint a vámтарifa egységes, a

szervezet természetesen nem szól a vállalatok nagysága szerinti differenciálásról. A kis- és a középvállalatoknak viszont szükségük van bizonyos szolgáltatásokra ahhoz, hogy a világgazdaságban versenyképessé váljanak.

A segítségnek különféle formái ismeretesek a gyakorlatból. Tudunk olyan esetekről, amikor maguk a kisvállalatok (ideértve természetesen a kis- és középvállalatokat is) hoztak létre egy olyan céget, mely a számukra a nemzetközi gazdasági kapcsolatokat intézi. Arra is van példa, hogy a kormány világgazdasági információk ingyen biztosításával, konzultációk felajánlásával segít a kis- és a középvállalatoknak. További támogatásokat nyújt a kedvezményes hitelfelvételi lehetőségek, a kiállításokon és a vásárokon való részvétel szubvencionálása. Kereskedelemfejlesztő szervek (kamárák, exportörzsovétségek) külön delegációkat szoktak szervezni a kisvállalatok külföldi kapcsolatainak javítása érdekében.

Megtérül a figyelem

A Világkereskedelmi Központ Szövetsége (ez a szerv tömöríti az egyes városokban létesített, az üzletembereknek gyakorlati szolgáltatásokat nyújtó intézményeket) legutolsó baltimori-i közgyűlésén például felmerült, hogy célszerű lenne egyes központok mellett olyan kereskedőházakat létrehozni, melyek bekapcsolják a nemzetközi kereskedelembe az addig e szempontból „passzív” vállalatokat.

Voltaképpen ezért érdemes a kis- és a középvállalatok segítségével foglalkozni, dolgaik intézésébe időt és energiát befektetni. A figyelem ugyanis megtérül. A kis- és a középvállalatok körében ugyanis olyan exportáruhalapok tárhatók fel, melyek egyébként lappanganának, nem kerülnek hasznosításra. Nem mellékes az sem, hogy a kis- és a középvállalatok méreteiknél fogva igen rugalmasak, könnyen alkalmazkodnak a piaci igényekhez, egyszerűbb a döntéshozatali mechanizmusuk, és kevesebb az áttételük az értékesítés és a termelés között. Tegyük hozzá: a „kisvállalat” fogalmával semmiképpen sem rokonértelmű fogalom az elavult technológia vagy a dolgozók alacsony szakképzettsége. Manapság, amikor ritka az az ország, amelynek nincs gondja külső egyensúlyával, különösen megéri a kis- és a középvállalatok exportjának fejlesztésére irányuló erőfeszítés.

Annál is inkább szükséges van erre az erőfeszítésre, mert az OECD legújabb előrejelzése szerint a fel lendülés még nincs a láthatáron. A fejlett tőkés országokat tömő-

ritó szervezet prognózisának „mostani kiadása” erőteljesen különbözik „az egy számmal korábbiától”. Júniusban ugyanis az OECD jövőre még fellendülést várt, szakértői 1983-ra mintegy 2,5 százalékos növekedési ütemet jeleztek. (A hatvanas évek megskokott 5-6 százalékos növekedési ütemeihez képest ez a 2,5 százalékos persze kevés. Tekintettel arra viszont, hogy az idén maximum 0,5 százalékos várható, az ütem gyorsulása szinte „lélegzetelállító”). Most viszont az előrejelzés úgy tartja, hogy a jelenlegi recesszió még legalább egy évig eltarthat. Vagyis: most novemberig irunk, gyakorlatilag 1983 végéig nem várható változás. (Külön optimizmusra ad okot a „legalább” szó.) Nem meglepő ezek után, hogy a jelentős munkanélküliség növekedésével számol. A munkaképes népesség ugyanis természetesen növekszik, a stagnáló gazdaság viszont nem teremt megfelelő számú foglalkoztatási alkalmat. Tovább folytatódik ugyan az infláció csökkenése, annak az ismét „megnyert” 1-2 százalékpontnak ilyen áron azonban aligha örülnek sokan... Mit sem ér a mérséklődő ütem, ha olyan gazdasági helyzettel párosul, hogy az NSZK-ban például már a második évben esnek a reálbérek.

A vevők becse

Fennmarad tehát így a világgazdaságnak az a gondja, hogy csaknem minden ország eladni szándékozik — jobban mondva: kényszerül külföldi eladásait emelni —, miközben egyre kevesebben kívánnak (többet) vásárolni. Az átlagos exportör pedig egyre bizonytalanabb. Az első, majd különösen a második olajárrobbanás után egyértelműnek tűnt, hogy a sikert óhajtó vállalkozónak célszerű olajat exportáló országban próbálkozni, ott ugyanis ugrásszerűen megnövekedett kereslet jelentkezik. Aztán stabilizálódott az olajár és stabilizálódtak, majd estek az olaj eladásából származó jövedelmek és több olajexportőr mérsékelte — kényszerűségről —, korábban kialakított importigényeit. Előtérbe került viszont napjainkban Délkelet-Ázsia. Országai — köztük az ASEAN-blokk — azzal tűntek ki, hogy a világméretű recesszió ellenére általában tartani tudják vállalatok egymás után nyitnak képviselőket, bíznak meg ügynőskéket ebben a régióban. Amikor ugyanis mindenki eladni kíván, nagy becse van a vevőnek.

Gonda György—Szentgáli Péter

A háromnegyed év

Háromnegyed év összesített adatait ismerteti a Központi Statisztikai Hivatal havi közleményeinek most megjelent, 10. száma. Kiténik, hogy a szocialista ipar teljesítménye — a bruttó termelési érték alapján, 1981. január-szeptemberéhez képest — 1,5 százalékkal, az egy foglalkoztatottra jutó termelés, 3,4 az egy teljesített órára jutó termelés pedig 8,6 százalékkal emelkedett. Ebből következik, hogy mérséklődött a foglalkoztatottak száma: 1,8 százalékkal (1 millió 562 ezer-ről 1 millió 529 ezerre), a fizikai foglalkozásúaké pedig 2,1 százalékkal (1 millió 241 ezer-ről 1 millió 211 ezerre).

Az állami ipar 1,3, a szövetkezeti szektor pedig 4,2 százalékkal produkált többet. Az ágazatok közül az átlagot lényegesen meghaladva, 11,1 százalékkal fokozta termelését a baromfi- és tejfeldolgozó ipar, 7,2 százalékkal a kőolaj- és földgáztermelés, 6,5 százalékkal a mű-

anyag- és vegyipar-gyártás, 6,3 százalékkal a gép- és gépi berendezés ipar, s 5,8 százalékkal az alumíniumkohászat. Tetemesen az átlag alatt maradt a tarisító ipar (7,4), a fém-tömegcikk- ipar (7,3), a gumiiipar (6,1), valamint a betonelemgyártó ipar, és a pamutipar (4,5-4,5 százalékkal).

Beruházásra a szocialista szervek — folyó áron — 106,1 milliárd forintot, 1981 háromnegyedévével 0,5 százalékkal többet fordítottak: 42,9 milliárd jutott az állami, 63,2 milliárd pedig a vállalati fejlesztésekre. A beruházók 1,8 százalékkal többet (47,1 milliárd forintot) költöttek építésre, 2,7 százalékkal többet belföldi gyártmányú gépre, 12,8 százalékkal kevesebbet szocialista országbeli, 0,5 százalékkal kevesebbet pedig nem szocialista országból importált gépre. A kivitelező építőipar ez idő alatt 1,8 százalékkal termelt kevesebbet, 4,6 százalékkal kevesebbet foglal-

koztattal, 2,9 százalékkal termelékenyebben.

A mezőgazdaság — összehasonlítva áron — 5,8 százalékkal több, 74,5 milliárd forintnyi termékét értékesítette; 8,3 százalékkal több növénytermelési és kertészeti terméket (ám azon belül 0,8 százalékkal kevesebb zöldséget, és 10,8 százalékkal kevesebb gyümölcsöt), s 4,2 százalékkal több élőállatot és állati terméket.

Külkereskedelmi forgalmunkban, 1981 háromnegyed évéhez képest, a kivitel 2,6 százalékkal növekedett, míg a behozatal 0,8 százalékkal mérséklődött. A rubelbeleszámlálású piacokra 6,1 százalékkal exportáltunk többet, míg onnan 9,3 százalékkal többet importáltunk. A nem rubelbeleszámlálású piacokon 0,2 százalékkal kevesebb magyar terméket adtunk el, s a partnereinktől 9,5 százalékkal kevesebbet vásároltunk.

(f.)

Magyar-görög kapcsolatok

Hétfőn a Magyar Kereskedelmi Kamarában a Pireuszi Kereskedelmi és Iparkamara képviselői és görög üzletemberek arról tájékoztatták a magyar szakembereket, hogyan vehetnek részt a hazai vállalatok a pireuszi körzet gazdaságfejlesztési terveinek megvalósításában.

A Magyar Hájó- és Darugyár már eddig is szállított kikötői berendezéseket Pireuszba, és ezekkel elégedettek a görög felhasználók. A kikötői fejlesztése során lehetőség van arra, hogy a magyar vállalatok többek között konténerakkadókát, más kikötői

emelő- és anyagmozgató berendezéseket exportáljanak.

A görögországi magyar exportban az elmúlt években jelentősen nőtt a gépszállítások aránya. Jelenleg 700 Ikarus autóbussz közlekedik Athén utcáin, és a napokban újabb kétszázat indít útnak a Mogyúrt.

A tanácskozáson, mely a Magyar Kereskedelmi Kamara közelmúltban megalakult görög tagozatának első rendezvénye a pireuszi kikötőigazgatóság képviselője tájékoztatta az érdeklődőket a kikötői szolgáltatásairól a nemzetközi áruforgalomban.

KGST-tanácskozás a divatról

Tudóstítonktól.

Hétfőn a Thermál-szállóban megkezdődött a KGST-országok öltözködéskultúrával foglalkozó munkabizottságának az ülése. A tanácskozáson, amelyen nyolc szocialista ország vesz részt, a nemzetközi tendenciákat figyelembe véve kidolgozzák az 1984-es divatirányzatot. A tagországok olyan kollektívokkal jelentkeznek, ame-

lyeket saját alapanyagból, tömegméretekben képesek előállítani. Mint minden esztendőben, ezúttal is alaposabban kidolgoznak egy témát. Most a férfiak öltözködése áll a középpontban. Az egyhetes tanácskozás során minden ország divatbemutatót tart, és a KGST-országok küldötteinek lehetőségük nyílik számos magyar könnyűipari üzem munkájába betekintést nyerni.

Magyar Nemzeti Bank

HIVATALOS DEVIZÁRFOLYAMOK
ÉRVÉNYBEN: 1982. NOVEMBER 23-TÓL

Devizanem	Vétel Árfolyam	Közép 100 egységre, forintban	Eladási
Angol font	6215,01	6221,23	6227,45
Ausztrál dollár	3668,82	3672,49	3676,16
Belga frank	78,68	78,76	78,84
Dán korona	437,17	437,61	438,05
Finn márka	704,38	705,09	705,80
Francia frank	541,35	541,89	542,43
Hollandi forint	1402,80	1404,20	1405,60
Japán yen (1000)	151,54	151,69	151,84
Kanadai dollár	3194,63	3197,83	3201,03
Kuvaiti dinár	13 306,80	13 320,12	13 333,44
Norvég korona	536,40	536,94	537,48
NSZK-márka	1530,27	1531,80	1533,33
Olasz líra (1000)	26,53	26,56	26,59
Osztrák schilling	217,87	218,09	218,31
Portugál escudo	42,25	42,29	42,33
Spanyol peseta	32,58	32,61	32,64
Svájci frank	1776,04	1777,82	1779,60
Svéd korona	517,85	518,37	518,89
Tr. és cl. rubel	2597,40	2600,00	2602,60
USA-dollár	3886,87	3890,76	3894,65

VALUTA (BANKJEGY ÉS CSEKK) ÁRFOLYAMOK
ÉRVÉNYBEN: 1982. NOVEMBER 23-TÓL

Pénznem	Vásárolható legmagasabb bankjegy- értékek	Vétel Árfolyam 100 egységre, forintban	Eladási
Angol font	50	6034,59	6407,87
Ausztrál dollár	50	3562,32	3782,66
Belga frank	5000	76,40	81,12
Dán korona	1000	424,48	450,74
Finn márka	100	683,94	726,24
Francia frank	500	525,63	558,15
Görög drachma	500	47,97	50,93
Hollandi forint	1000	1362,07	1446,33
Japán yen (1000)	10 000	147,14	156,24
Jugoszláv dinár	100	50,37	53,81
Kanadai dollár	100	3101,90	3293,76
Kuvaiti dinár	10	12 920,52	13 719,72
Norvég korona	1000	520,83	553,05
NSZK-márka	1000	1485,85	1577,75
Olasz líra (1000)	50 000	25,76	27,36
Osztrák schilling	1000	211,55	224,63
Portugál escudo	5000	41,02	43,56
Spanyol peseta	5000	31,63	33,59
Svájci frank	1000	1724,49	1831,15
Svéd korona	100	502,82	533,92
Török líra	1000	20,95	22,25
USA-dollár	100	3774,04	4007,48

AZ ÁLLAMKÖZI MEGÁLLAPODÁSOKON ALAPULÓ
HIVATALOS ÁRFOLYAMOK
VÁLTOZATLANUL AZ 1982. SZEPTEMBER 21-I
KÖZLÉSNEK MEGFELELŐEN VANNAK ÉRVÉNYBEN.

KÖZÉLET—DIPLOMÁCIA

A szovjet nagykövetség
köszönetnyilvánítása

A Szovjetunió magyarországi nagykövetsége mély halálát fejezi ki a párt-, állami és tanácsi szerveknek, társadalmi szervezeteknek, a vállalatok, hivatalok, mezőgazdasági termelősövetkezetek és tanintézetek kollektíváinak, a magyar néphadsereg egységeinek, az egyes állampolgároknak, akik részvételükkel nyilvánították a nagykövetségnek **Leonyid Iljics Brezsnyev** elhunyt alkalmából.

Dr. Arthur Schneier látogatása

Dr. Arthur Schneier New York-i rabbi, A lelkiismeret felhívása alapítvány elnöke néhány napos látogatáson járt hazánkban. Felkereste **dr. Lékai László** bíbort, esztergomi érseket, **dr. Tóth Károly** református püspököt, a Keresztény Békekonferencia elnökét, **dr. Káldy Zoltán** az evangélikus egyház országos elnök-püspökét, **Héber Imrét**, a Magyar

Izraeliták Országos Képviselői elnökét. Az egyházi vezetőkkel megbeszélést folytatott a magyar egyházak és A lelkiismeret felhívása alapítvány közötti kapcsolatot és együttműködés folytatásának lehetőségeiről. Dr. Arthur Schneier fogadta **Aczél György**, az MSZMP Politikai Bizottságának tagja, a KB titkára, és eszmecsere folytattak az időszerű nemzetközi kérdésekről. A találkozó jelen volt **Miklós Imre** államtitkár, az Állami Egyházügyi Hivatal elnöke.

MSZBT-küldetés utazott
Moszkvába

Hétfőn Moszkvába utazott a Magyar-Szovjet Baráti Társaság küldöttsége, amely **Bíró Gyula** főtájtár vezetésével a Szovjet-Baráti Társaságok Szövetségének meghívására a szovjet állam megalakulásának 60. évfordulója alkalmából rendezendő nemzetközi tanácskozáson vesz részt.

Úrhajósok világrekordja

Anatolij Berezovoj és Valentin Lebegyev, a Szaljut 7.—Szojuz T-7. űrkomplexum két lakója hétfőn 193. napját töltötte a világűrben, s ezzel hivatalosan is a világűrben tartózkodás időtartam-világrekordjának birtokosa lett.

Erre azért került sor csak most, mert a Nemzetközi Repülő Szövetség szabályzata értelmében új rekordnak csak az előző csúcsot tíz százalékkal felülmúló teljesítmény számít. Eppen ezért a világűrben tartózkodás hivatalos rekordjának eddig **Vlagyimir Ljajov** és **Valerij Rjumin** 1979. február 25-én kezdődött 175 na-

pos repülését tartották nyilván, nem pedig **Leonyid Popov** és **Valerij Rjumin** 1960-as, 183 napos útját.

Az új csúcs birtokosait elsőként éppen a megdöntött rekord egyik felállítója, Valerij Rjumin üdvözölte, aki jelenleg a Moszkva melletti űrhajós repülésirányító központban repülésvezetőként dolgozik.

Berezovoj és Lebegyev hétfőn is folytatta a kutatási programban előírt feladatokat végzését. Ezek befejezése után előreláthatólag két-három héten belül, december közepén visszatérnek a Földre.

Prágai diákszálló, magyar építők

Magyar—csehszlovák együttműködéssel, nagyrészt magyar kivitelezésben épült új főiskolai diákszallót avattak fel hétfőn Prágában. Az avató ünnepségen megjelent **Josef Havlín**, a CSKP KB titkára, **Milán Vondruska** cseh közoktatási miniszter és **Kovács Béla** prágai magyar nagykövet is.

A Volga nevet viselő 10 emeletes szálló Prága új déli városrészének kollégium-nyelvében épült. Négy száz szobája és nagyszámú közösségi helyisége a vegyeszeti technológiai főiskola és

több más prágai felsőoktatási intézmény összesen 1100 hallgatójának nyújt kényelmes, otthonos elhelyezést.

Avatóbeszédében **Josef Podrouzek**, a cseh kormány oktatásiügyi miniszterének helyettese méltatta a csehszlovák és magyar szakemberek kiváló együttműködését. A miniszterhelyettes az e munkában való eredményes részvételért kitüntetést adott **Barth Istvánnak**, az Emexport kirendeltség-vezetőjének és **Roth Jánosnak**, a Lakóterv építész-tervezőjének.

A budapesti népfrentbizottság fórumán

Építők — építési tilalmak

Ebben az évben több mint het-ezer fővárosi telket szabadítottak fel az építési tilalom alól, s a tanácsoknál tovább folyik a felmérés: melyek azok a területek, amelyek indokolatlanul „benitanak” a jogszabályok. Erről a közérdekű témáról rendezett fórumot hétfőn, székházában a **Hazafias Népfrent budapesti bizottsága**.

Láng Tivadar, a Fővárosi Tanács városrendezési osztályának vezetője a kérdés fontosságát érintve elmondta, hogy a város-házán a végrehajtó bizottság az elmúlt másfél év alatt háromszor foglalkozott az építési tilalmakkal. Az idén tavasszal tett oldóintézkedések jelentős változást hoztak, azonban — miként a fórumon szóba került — a további előrelépést gátolják a jogszabályokban található hézagok, és a gyakran következtelen, vagy a közérdeket figyelmen kívül hagyó jogalkalmazás.

A világ minden városában, ahol előrelátóan tervezik a fejlesztést, megjelölnek olyan területeket, amelyekre a későbbiekben akár lakásépítés, akár ipartelepítés, akár úthálózat-fejlesztés, miatt szükség lehet. Így van ez Budapesten is: a távlati tervek alapján hasznosítani kívánt kisebb-nagyobb városrészeket építési tila-

lom alá vonják. A jelenlegi jogszabályok azonban nem írják elő, hogy a tilalmat mennyi idő után kell felülvizsgálni vagy esetleg éppen eltörölni. A különböző rendezési tervek között nem tesz különbséget a paragrafus, pedig a beépítési terv öt év alatt megváltozhat, a részletes rendezési tervnél ehhez több középtávú tervidőszak, az általános rendezési tervnél pedig több évtized is szükséges. Így fordulhatott elő, hogy Budapest néhány részén évtizedek óta nem engedélyezik az építkezést, pedig a terület kisajátítására, általi beépítésére esetleg csak a jövő évezred elején kerül sor.

A vitában elhangzott: sokan azért nem élnek ezzel a lehetőséggel, mert tilalom alá került telkük kedvező környezetben van, s nem szívesen cserélik fel azt a tanács által felkínált, többnyire a város külső kerületeiben található telekkel. Tudomásul kell azonban venni — mondták mások — hogy Budapest belső része „megtelt”, s aki valóban építkezni akar, az általában el is fogadja a távolabbi, de jól elérhető ingatlant. Nem mellékes tudni: ebben az esetben a két telek közötti értékkülönbséget a tanács megtéríti.

Magyar—török tárgyalások

(Folytatás az 1. oldalról)

személyiség és megjelentek a magyar nagykövetség munkatársai.

A repülőtéren a török kormányfő hangsúlyozta, hogy ez alkalommal első ízben látogat török földre a Magyar Népköztársaság miniszterelnöke és ez külön örömet jelent a török nép számára. A kormányfő kifejezte reményét, hogy *eredményes tárgyalásokat* folytatnak a kétoldalú kapcsolatokról, és átekintik majd a nemzetközi helyzet néhány időszerű kérdését is.

Lázár György elmondta, látogatása tanúbizonysága a magyar—török kapcsolatok fejlesztésére irányuló kölcsönös szándékoknak, az *eltérő társadalmi rendszerű államok párbeszéde folytatása mellett elkötelezettségnek*, az enyhülési folyamat megőrzésére és továbbvitelére irányuló készségnek. A magyar álláspont szerint a jelenlegi feszült nemzetközi helyzet és a kedvezőtlen világpolitikai folyamatok ellenére a világ népeinek reális lehetőségei vannak arra, hogy a *konfrontációs törekvéseken felülkeredjenek a béke és a biztonság hívei*. A világbéke megőrzését célzó erőfeszítésekben való *aktív részvétel* valamennyi állam számára nemes hivatást és megtisztelő kötelességet jelent.

Befejezésül Lázár György hangsúlyozta, hogy a magyar—török kapcsolatok magasabb szintre emelésével *új szakasz kezdődhet* országaink viszonyában.

A magyar miniszterelnök a repülőtérről a cankayai vendégházba hajtatott, majd délután ko-

szorút helyezte el az Atatürk-mauzóleumban. **Musztafa Kemal Atatürk**, aki a feudális Törökországból modern államot alakított ki, rendkívüli jelentőségű reformokat vezetett be — s neve a haladás, a nemzeti megújulás jelképe a török nép számára. Miniszterelnökünk megtekintette az 1938-ban elhunyt Atatürk emlékének ápolására életre hívott múzeumot, ahol az egykori államfő ruháit, használati tárgyait, fegyvereit, kitüntetésait és a külföldi államférfiaktól kapott ajándékait mutatják be. Lázár György néhány méltató sort és a nevért írta be a mauzóleum emlékkönyvébe.

A magyar kormányfő útja innen a miniszterelnökségre vezetett, ahol négy szemközti tárgyalásokat kezdett Bülend Ulusuval. Később plenáris megbeszélések voltak, amelyeken a magyar miniszterelnökön és kíséretén kívül részt vett Bülend Ulusu, továbbá **Ercüment Yavuzalp** külügyminisztériumi államtitkár, **Osman Basman** budapesti török nagykövet, **Resat Erkmen**, a kereskedelmi minisztérium államtitkára, **Erdem Erder** külügyminisztériumi államtitkár-helyettes és **Kamil Sener**, az ipari minisztérium államtitkár-helyettese.

A tárgyalásokhoz jó alapot nyújtott, hogy az elmúlt évtizedben *kedvezően alakult az együttműködés*, az államközi kapcsolatokat nem terhelik megoldatlan, vitás kérdések.

A gazdasági együttműködésről szóva a felek hangoztatták, hogy *komoly az esély a továbblépésre* egyebek között az áruforgalom és a kooperáció fejlesztésében. Magyar részről erre főként a tömeg-

közlekedés, a hő- és vízi erőművek, a mezőgazdasági termelési rendszerek, a vákuumtechnikai termékek előállításának terén látnak lehetőséget, de minden más, jó-nak mutató ötlet is tárgyalások alapjául szolgálhat. Elettérhívásukhoz, működésükhöz minden segítséget megkapnak a vegyes vállalatok és támogatják a harmadik piaci együttműködést is.

A tárgyaló felek kifejtették álláspontjukat számos időszerű nemzetközi kérdéstről, hangsúlyozva *közös érdekeltységüket* a béke fenntartásában, az enyhülés útjára való visszatérésben, a madridi találkozó eredményes befejezésében.

A kétoldalú kapcsolatokat részletesebben tagláló tárgyalások végén Lázár György magyarországi látogatásra hívta meg a török kormányfőt.

Tegnap este Bülend Ulusu diszvacsorát adott Lázár György tiszteletére, amelyen a két kormányfő pohárköszöntőt mondott. A magyar miniszterelnök törökországi programja ma folytatódik.

Pintér Dezső

*

A vezető török lapok az utóbbi napokban részletesen foglalkoztak Magyarországgal, illetve a magyar—török kapcsolatokkal. A legnagyobb példányszámú napilap, az **Isztambulban** megjelenő **Hürriyet** vasárnapi számában közölte Lázár Györgynek a lap tudósítója számára Budapesten adott nyilatkozatát. Ugyanebben a lapban cikksorozat kezdődött a magyar—török kapcsolatokról.

Palesztin szolidaritási gyűlés

Kutejba al Janabi palesztin fotóművész ötven nagyméretű felvételéből rendezett kiállítás nyílt hétfőn Sopronban, a Liszt Ferenc Művelődési Központban.

Ezt követően a Petőfi Színházban palesztin szolidaritási gyűlést tartottak. **Keresztény Richárd** városi népfrenttitkár közszóndította a résztvevőket, majd **Sebestyén Nándorné**, az Országos

Béketanács elnöke beszélt a közel-keleti helyzetről, a palesztin nép önfeláldozó harcáról. Részt vett és felszólalt a gyűlésen **Abdallah Hijazi**, a Palesztinai Felszabandítási Szervezet budapesti irodájának vezetője és **Hijir Sadek**, a szíriai nemzetgyűlés tagja, továbbá **Atije Jude** író, a Szíriai Béketanács titkára.

Nemzetközi szakosztály alakult
a politikatudományi társaságban

A Magyar Politikatudományi Társaság nemzetközi politika szakosztályának alakuló üléset tartották meg hétfőn az MSZMP KB Társadalomtudományi Intézetének Benczúr utcai székházában. A közelműltben létrejött társaságnak öt szakosztálya lesz, közülük a nemzetközi politika szakosztály szervezését fejezték be legelőbb. Ez magában tömöríti a nemzetközi kapcsolatokkal foglalkozó kutatókat és szakembereket, ösztönöz a külpolitikai tárgyú kutatásokra. Ismertetni kívánja a hazai és külföldi kutatások eredményeit, mindezeket a közvélemény tájékoztatását szolgálva, javaslatokat adva az állami és pártiszervek számára, vitaforumot teremtve az eszmecserekhöz, lehetőséget biztosítva a kapcsolatokra a hasonló rendeltetésű hazai és külföldi társaságokkal.

A szakosztály bázisintézménye a Magyar Külügyi Intézet, tevékenysége során támaszkodik a nemzetközi politikával foglalkozó más tudományos intézményekre és tanszerekre is. Az alakuló ülésen **Péter Jánosnak**, a társaság elnökének javaslatára megválasztották a tisztségviselőket. A nemzetközi politika szakosztály elnöke **Berecz János**, a Népszabadság főszerkesztője, alelnöke **Szentes Tamás**, a Marx Károly Közgazdaságtudományi Egyetem tanára, titkára **Rajcsányi Péter**, a Magyar Külügyi Intézet tudományos munkatársa.

A társaság nemzetközi politika szakosztályának első nagy jelentőségű rendezvénye a jövő hónap közepén lesz: konferenciát tartanak **A helsinki megállapodás jelentősége egy új nemzetközi rendszer kialakításában** címmel.

Brit napok Budapesten

Hétfőn brit napok kezdődnek a Hotel Duna Intercontinentalban. A rendezvény sorozatot **Sir David Steel**, a Londoni Kereskedelmi és Iparkamara elnöke és **Kallós Ödön**, a Magyar Kereskedelmi Kamara társelnöke nyitotta meg.

A megnyitón **Bryan Cartledge**, Nagy-Britannia és Észak-Írország Egyesült Királyság budapesti nagykövete elmondta, hogy a két évvel ezelőtti rendezvény sorozat tapasztalatai kedvezőek voltak, így az idei brit napokon a korábbinál több angol cég vesz részt.

Az eseményen jelen volt **Me-**

lega Tibor, külkereskedelmi miniszter-helyettes és **Anthony Hore**, az angliai kelet-európai tanács főtájtára.

A brit napokon kulturális és gasztronómiai rendezvények mellett műszaki szemináriumokat tartanak a Duna Intercontinentalban. Az előadásokon olyan szakmai kérdésekről lesz szó, mint a csőfektetés technológiája, a különleges fémek és kémiai anyagok mikroelektronikai felhasználása, a modern vasúti berendezések alkalmazása, a számítástechnikában elért eredmények ismertetése.

Jó ütemben épül a Szibéria-Európa gázvezeték

Az Urengoj és Uzsgorod között húzódó, Szibériából Nyugat-Európába tartó gázvezeték építése az eredetileg megállapított határidőknél gyorsabban halad — állapította meg Viktor Krotov energetikai gépgyártási miniszter az *Izvesztijában*, a szovjet kormány napilapjában.

Közeledik az idő, amikor elkezdik a bonyolult technológiájú 41 szivattyúállomás felszerelését, amelyek a gázvezeték meghatározott pontjain továbbítják a földgázt. A kompresszorállomások fő szállítói az energetikai gépgyártási minisztérium irányításával dolgozó szovjet vállalatok, amelyek két különböző típusú berendezés — 25 és 40 ezer kilowattos teljesítményű — elkészítéséhez kezdtek. A teljesen automatizált, GNT-25 elnevezésű, 25 ezer kilowatt teljesítményű szivattyútelepek 24 óra alatt több mint 50 millió köbméter földgáz továbbítására képesek.

Az iparág szakértői összehasonlították az új szovjet berendezést a General Electric amerikai cég azonos nagyságrendű szivattyútelepével — közölte a miniszter —, s megállapították,

hogy a szovjet készülék legfontosabb gazdasági-technikai mutatói nem rosszabbak az amerikaiénál.

Krotov hangsúlyozta cikkében, hogy az Urengoj-Uzsgorod gázvezeték szivattyútelepei időben üzembe lépnek.

A GNT-25 típusú berendezés előtt nagy jövő áll — jó gazdaságossági mutatói miatt. A szivattyútelepek felszerelése ezzel a berendezéssel mintegy 30 százalékkal kerül kevesebbe, mint ha az eredetileg tervezett amerikai kompresszorokkal látták volna el azokat. A GNT-40 típusú berendezések az előzetes számítások szerint 20 százalékkal kisebb tökeigényességűek, mert nagyobb teljesítményük ellenére méreteik nem lesznek nagyobbak, mint a 25 ezer kilowattosaké.

Szovjet szakemberek komoly kutatásokat folytatnak egy újabb nagynyomású gázturbina egyik műszaki egységével is, s a szükséges technológiai problémák megoldásával lehetővé válik egy 60 ezer kilowattos teljesítményű szivattyú elkészítése is — hangoztatja cikkében a szovjet miniszter.

Egy hét a világgazdaságban

Remény a GATT-ban

Szívós tárgyalássorozat és többszöri halasztás után hétfőre virradóra megegyezés született a Genfben folyó világgereskedelmi konferencián. Az általános vám-tarifa- és kereskedelmi egyezményhez (GATT) tartozó 88 ország az elfogadott kompromisszumos záródokumentumban általánosságban sikrasszáll a szabad világgereskedelemért, s állást foglal a protekcionista kereskedelmi gyakorlat ellen.

A protekcionizmus lavínja

A tanácskozásnak eredetileg szombatot kellett volna befejeződnie. Több fontos kérdésben azonban, így elsősorban az agrárkereskedelelem témájában az éles nézeteltérések akadályozták a befejezést. Végül a konferencia egy rendkívüli munkacsoportja kompromisszumos — egyes vélemények szerint felhígított — zárónyilatkozatot dolgozott ki, amelyet az éjszaka tartott plenáris ülésen a tagországok miniszterei elfogadtak.

Noha a nyilatkozat nem követel azonnali, konkrét intézkedéseket, több részvevő fenntartásait hangoztatta vele kapcsolatban. Az Európai Gazdasági Közösség például külön nyilatkozatot tett közlése az agrárkérdéssel kapcsolatos fenntartásairól. A mezőgazdaság témájában, a konferencia legvitatottabb kérdésében a nyilatkozat kimondja egy GATT-bizottság megalakítását az agrár-export állami támogatásának tanulmányozására, azonban semmi fele kötelezettségvállalást nem írt elő a szubvenciók megszüntetésére. Utóljára 1973-ban került sor miniszteri szintű GATT-tárgyalásra.

Az elhúzódó recesszió, a növekvő munkanélküliség és még számos kedvezőtlen gazdasági tényező hatására mind több ország igyekszik akadályokat gördíteni a behozatal elé. Számítások szerint a nyílt és burkolt importnehezítések következtében egy év alatt 60 milliárd dollár értékű export hiúsult meg. Amíg a hetvenes években a világgereskedelem évről évre ütemesen növekedett, tavaly már egyszázalékos visszaesésről adtak számot a statisztikák, s idén sem változott a helyzet. Olyankor ült tehát össze a miniszterek tanácskozása, amikor a világgereskedelem összeomlása fenyeget az egyre erősödő protekcionizmus miatt.

Természetesen senki sem várta a konferenciától, hogy egy csapásra megoldja a világgereskedelem égető problémáit, az előkészítés során már azt is eredménynek tartották, ha legalább a helyzet további romlását sikerül megakadályozni — stabilizálhatják a jelenlegi állapotot. Nos, ezek a várakozások valóra is váltak, a miniszterek hitet tettek a szabad kereskedelem mellett, és továbbra is kívánatosnak tartják, hogy a nemzetközi keres-

kedelmet a jövőben is a GATT törvényei szabályozzák.

Az előkészítő tárgyalássorozat idején több oldalú éles ellentét bontakozott ki a Közös Piac, az Egyesült Államok és Japán között. A kedélyek azonban az értekezlet megnyitására lecsillapodtak, s a várt durva támadások helyett inkább általános jellegű panasz- és kívánságlista-felsorolásra került sor. Mind az USA, mind pedig a Közös Piac kínosan ügyelt arra, hogy egy kérdésben se kerüljön közös platformra Japánnal, amelynek exportőzöne nem kevés vitát, tiltakozást és korlátozó intézkedést váltott ki. A szigetország viszont igyekezett saját magát a protekcionizmus áldozatának feltüntetni, arra hivatkozva, hogy termékeinek „sima” exportját mind több mesterséges akadály gátolja.

Az Egyesült Államok nyíltan értésre adta, amennyiben a GATT-konferencia nem támogatja Washnigton protekcionizmus-ellenes javaslatát, akkor a törvényhozás megtöréssel, a kereskedelem korlátozásával fog élni. Erdekes módon a Közös Piac képviselője csak nagy általánosságban helyeselte a protekcionizmus elítélését, a Washington melletti erőteljes hűségnyilatkozat elmaradt. Az USA delegációja szükségesnek tartotta a mezőgazdasági kereskedelem könnyítésének a megvitatását is. Régen fájó pontja az amerikai kereskedelempolitikának, hogy a Tízek erőteljesen támogatják a mezőgazdaságot, s ezen keresztül az agrárkivitelt. Washington véleménye szerint a közös piaci agrárszubvenció hátrányos helyzetbe hozza az amerikai mezőgazdasági termékeket a világpiacon. Brüsszel annyi engedelményt tett az USA-nak Genfben, hogy ki nyilváníttotta tárgyalási szándékát a mezőgazdasági kereskedelem liberalizálásáról.

Acélválság és korlátozás

Az amerikai küldöttség tárgyalási úticsomagjában a legnagyobb súllyal egy „újítás” szerepelt: foglaljanak állást a GATT tagállamai a szervezet „játékszabályainak” a szolgáltatásokra — biztosítás, szállítás, bankműveletek stb. — való kiterjesztése mellett.

A genfi tárgyalásokon a fejlődő országok áruexportjuk további kedvezményes elbánását kérték, az úgynevezett újonnan iparosodó államok pedig a kivitelüket korlátozó mennyiségi kvóta ellen harcoltak. A GATT szocialista tagországai a szerződő felek által vállalt kötelezettségek maradéktalan betartásáért, a nemzetközi kereskedelem szabadságáért, valamint a mezőgazdasági kereskedelem szabályozásáért szálltak sikra.

A protekcionizmus terjedésére éppen az elmúlt hét szolgált egy

jellemző példával. A Közös Piac külügyminisztereinek tanácskozása úgy döntött, hogy jövőre csökkentik a külső országokból származó acélbehozatalt. Emlékeztetett, hogy októberben Brüsszel tett ígéretet — hosszas alkudozások után — az USA-nak arra, hogy az oda irányuló acélkivitelt több éven át „önkéntesen” egymillió tonnával csökkentik. A Közös Piac tagállamainak jelenleg 14 ország — köztük hazánk — szállít acéltermékeket. Ezekkel a szállítókkal Brüsszel már korábban megállapodott, hogy idén, az 1980-as szinthez képest, 9,5 százalékkal csökkentik „önkéntesen” acélbevitelüket. A mostani döntés értelmében a beviteli lehetőségek újabb 3,3 százalékos megnyirbálására kerül sor 1983-ban. Képtelenen szólva a protekcionizmus lavínja gyorsuló mozgásba jött az acélkereskedelemben is. A nyugat-európai acélipar — hasonlóan az amerikaihoz — továbbra sem képes talpra állni, az elmúlt hónapban a kereslet újabb zuhanásának hatására a termelés visszaesett az 1973-as év szintjére. Újabb gyárakat zártak be és munkások ezreit bocsátották el az ősz folyamán. Az előrejelzések szerint egyelőre nincsen remény a kilábalásra, sőt az iparág csak ezután jut el majd mélypontjára.

Bővül az IMF-hitelkvóta?

A nemzetközi pénzügyi életre minden bizonnyal kedvező hatású megállapodásra jutottak a Nemzetközi Valuta Alap (IMF) legjelentősebb tőkes tagországai. Hozzájárulásukat adták ahhoz, hogy a csaknem másfél száz tagállam 40-50 százalékkal felemelje kvótáját, s ezzel bővíthetők a szervezet hitellezésre fordítható anyagi forrásai.

A jövő év áprilisában hoznak majd végleges döntést az alapok bővítéséről, pénzügyi szakemberek véleménye szerint a „pénzre szomjas” világ örömmel fogadja majd a pótlólagos hitellehetőségek megerősítését. Elsősorban az IMF-re vár tehát a feladat, hogy anyagi eszközeit erőteljesebben fordítsa a pénzügyi nehézségekkel küszködő tagországok megsegítésére.

Gonda György — Szentgáli Péter

*

A GATT szerződő felek hétfői ülésén, amelyen elfogadták a miniszteri nyilatkozatot, Nyerges János, a magyar kormányának a nemzetközi szervezetek melletti különmegbízottja vett részt.

Leszögezte, hogy Magyarország annak reményében fogadja el a kialakult megegyezést, hogy hamarosan megszűntetik a vele szemben alkalmazott diszkriminatív mennyiségi importkorlátozásokat és a GATT minden szerződő fele jóhiszeműen fogja betartani a GATT szabályait.

Magyar Nemzeti Bank

HIVATALOS DEVIZÁRFOLYAMOK
ERVÉNYBEN: 1982. NOVEMBER 30-TÓL

Devizacsoport	Vétel Árfolyam 100 egységre	Eladás 100 egységre forintban
Angol font	6333,67	6340,01
Ausztrál dollár	3806,62	3810,43
Belga frank	81,39	81,47
Dán korona	454,02	454,47
Finn márka	726,47	727,20
Francia frank	563,01	563,57
Hollandi forint	1449,30	1450,75
Japán yen (1000)	158,69	158,85
Kanadai dollár	3212,29	3215,51
Kuvaiti dinár	13655,27	13668,94
Norvég korona	559,56	560,12
NSZK-márka	1593,30	1594,89
Olasz líra (1000)	27,54	27,57
Oszták schilling	226,64	226,87
Portugál escudo	43,78	43,82
Spanyol peseta	33,49	33,52
Svájci frank	1848,80	1850,65
Svéd korona	531,81	532,34
Tr. és cl. rubel	2597,40	2600,00
USA-dollár	3983,24	3987,23

VALUTA (BANKJEGY ÉS CSÉKK) ÁRFOLYAMOK
ERVÉNYBEN: 1982. NOVEMBER 30-TÓL

Pénzcsom.	Vásárolható lemezesebb bankjegyek címletek	Vétel Árfolyam 100 egységre, forintban	Eladás 100 egységre, forintban
Angol font	50	6149,81	6530,21
Ausztrál dollár	50	3696,12	3924,74
Belga frank	5000	79,03	83,91
Dán korona	1000	440,84	468,10
Finn márka	100	705,38	749,02
Francia frank	500	546,66	580,48
Görög drachma	500	50,32	53,44
Hollandi forint	1000	1407,23	1494,27
Japán yen (1000)	10 000	154,08	163,62
Jugoszláv dinár	100	50,67	53,81
Kanadai dollár	100	3119,04	3311,98
Kuvaiti dinár	10	13258,87	14079,01
Norvég korona	1000	543,32	576,92
NSZK-márka	1000	1547,04	1642,74
Olasz líra (1000)	50 000	26,74	28,40
Oszták schilling	1000	220,06	233,68
Portugál escudo	5000	42,51	45,13
Spanyol peseta	5000	32,51	34,53
Svájci frank	1000	1795,13	1906,17
Svéd korona	100	516,37	548,31
Török líra	1000	21,88	23,24
USA-dollár	100	3867,61	4106,85

AZ ÁLLAMKÖZI MEGÁLLAPODÁSOKON ALAPULÓ
HIVATALOS ÁRFOLYAMOK
VÁLTOZATLANUL AZ 1982. SZEPTEMBER 21-I
KÖZLESNEK MEGFELELŐEN VANNAK ERVÉNYBEN.

HORIZONT

Svájc — népszavazás az árelenőrzésről

Svájcban, amely a világon az egyik legalacsonyabb inflációs rátájával büszkélkedhet, vasárnap egy fogyasztói érdekvédelmi szervezet kezdeményezésére népszavazáson döntöttek arról, hogy ismét bevezetik az árak központi ellenőrzését.

A szavazás eredménye arra kötelezi a kormányt, hogy állandó testületet állítson fel a fogyasztói árak megfigyelésére. Ilyen testület már létezett négy éven át. Létrehozása évében, 1974-ben az infláció háború utáni rekorszintet, 9,8 százalékot ért el, s 1978-ban szüntették meg, amikor az árszint emelkedésének üteme mindössze 1 százalékos volt.

A KOPINT jelenti

Emelkedik az arany ára

Míg az arany és a platina ára ismét emelkedni kezdett, addig a pangó ipari kereslet lefelé nyomja az ezüstét. A fémek piacát továbbra is lanyha forgalom jellemzi. Tartósan süllyed a réz, ón, ólom, a nikkel és az antimon ára is. Az utóbbi esetében elsősorban az akkumulátorgyárak részéről mutatkozik igen alacsony kereslet. A wolframére ára — ami az elmúlt két hétben határozottan emelkedett — a hetvenes évek elején volt legutóbb ilyen alacsony. Emelkedtek viszont a gázolajárak; tart a cukor, a kávé és a kakaó konjunktúrája is.

TOZSDEI JEGYZÉSEK
1982. november 22-26.

NEMESFÉMEK	Arany: London,	411,88
5 troy uncia		
Ezüst: London,		
penny/troy uncia		585,20
Platina: London,		
font/troy uncia,		219,05
FÉMEK		
Réz: huzaltuskó: London,		
font/t		878,75
Ón: London, font/t		758,50
Ólom: London, font/t		279,13
Horgany: London, font/t		433,25
Alumínium: London, font/t		599,75
Nikkel: London, font/t		2035,00
1 USA DOLLAR árfolyama 1982. november 26-án:		
London		0,6770
Bécs	17,737	17,837
Brüsszel	49,44	49,62
Párizs	7,1325	7,1375
Frankfurt	2,3215	2,3225
Milano	1458,00	1458,75
Amszterdam	2,7650	2,7675
Tokió		250,15

KÖZÉLET—DIPLOMÁCIA

Üdvözlő távirat a mauritániai nemzeti ünnep alkalmából

Losonczi Pál, az Elnöki Tanács elnöke táviratban üdvözölte Mohamed Khouna Ould Haidalla alezredest, a Mauritániai Iszlám Köztársaság elnökét országának nemzeti ünnepe alkalmából.

Üdvözlő távirat

Losonczi Pál, az Elnöki Tanács elnöke táviratban üdvözölte Jaszser Arafatot, a Palesztinai Felszabadítási Szervezet végrehajtó bizottságának elnökét a palesztin néppel való szolidaritás nemzetközi napja alkalmából.

Hazaérkezett a magyar belügyi küldöttség Nicaraguából

Vasárnap hazaérkezett a Horváth István belügyminiszter vezette belügyi delegáció, amely Tomas Borge Martinez, a Sandinista Nemzeti Felszabadítási Front országos vezetősége politikai bizottsága tagja, belügyminiszter meghívására hivatalos, baráti látogatást tett Nicaraguában.

A magyar belügyminiszter Kubán átutazva Havannában találkozott és megbeszéléseket folytatott Ramiro Valdés Menéndezzel, a kubai államtanács elnökhelyettesével, belügyminiszterrel.

Román igazságügyi küldöttség érkezett Budapestre

Dr. Markója Imre igazságügyminiszter meghívására hétfőn, küldöttség élén Budapestre érkezett dr. Gheorghe Chivulescu, a Román Szocialista Köztársaság igazságügy-minisztere. A miniszterek tárgyalásai során áttekintették a két ország közötti jogsegélyszervezés gyakorlati alkalmazásával összefüggő kérdéseket, kicserélik tapasztalataikat a jogalkotási és igazságszolgáltatási tevékenységről, és megvizsgálják a jogi és igazságügyi kapcsolatok továbbfejlesztésének lehetőségeit.

A vendégeket dr. Markója Imre fogadta a Nyugati pályaudvaron. A fogadásnál jelen volt Victor Bolojan, a Román Szocialista Köztársaság budapesti nagykövete is.

A vendégeket dr. Markója Imre fogadta a Nyugati pályaudvaron. A fogadásnál jelen volt Victor Bolojan, a Román Szocialista Köztársaság budapesti nagykövete is.

Magyar—osztrák környezetvédelmi együttműködés

Gonda György államtitkár, az Országos Környezet- és Természetvédelmi Hivatal elnöke hazaérkezett Bécsből, ahol — dr. Kurt Steyrer osztrák egészségügyi és környezetvédelmi miniszter vendégeként — tárgyalást folytatott az időszerű környezetvédelmi feladatokról és az együttműködés fejlesztéséről.

Véleményt cseréltek a két országot kölcsönösen érintő légszennyezés-mérési és ellenőrzési rendszerről, valamint határ menti területünkön, a Fertő-tó közelében levő bioszféra rezervátum közös fejlesztéséről és környezetvédelmi szakemberek kölcsönös cseréjéről.

Gonda György tájékoztatta osztrák partnerét a magyar környezetvédelmi törvény végrehajtásának tapasztalatairól, és — tekintettel a nemzeti parkok létesítésére vonatkozó osztrák szándékokra — nemzeti parkjaink működéséről, fejlesztéséről.

Jubilál a Gondolat Kiadó

Fennállásának 25. évfordulóját ünnepli a Gondolat Kiadó — ez alkalomból a könyvműhely tevékenységét bemutató tárlat nyílt hétfőn a Rákóczi úti Fókusz könyvárúháiban. A kiállított

Magyar—kambodzsai gazdasági megbeszélések

Phnom Penhben Tang Sarim kambodzsai kül- és belkereskedelmi miniszter és Káplár József külkereskedelmi miniszterhelyettes vasárnap aláírták az 1983. évre szóló magyar—kambodzsai árucere-forgalmi és fizetési jegyzőkönyvet. Az aláíráson részt vett Almási Alfréd, hazánk Phnom Penh-i nagykövete. Az előirányzatok szerint kivitelünkben átviteltechnikai és akusztikai berendezések, szövetek és mérlegek szerepelnek, míg importunkat nyersgumi, faipari alapanyagok, mezőgazdasági termékek és különféle kézműipari cikkek alkotják. Az Artex és partnere, a Pharmatrade képviselői már meg is kötötték az első import szerződést különféle faipari termékek, fafaragványok, kosárak, illetve gyógynövények behozatalára.

Hazaérkezett az MSZBT küldöttsége

Hazaérkezett a Magyar—Sovjet Baráti Társaság küldöttsége, amely Bíró Gyula főtítkárral vezetésével részt vett a Szovjet Baráti Társaságok Szövetségének moszkvai nemzetközi tanácskozásán. A konferencián, amelyet a Szovjetunió megalakulása 60. évfordulójának tiszteletére hívtak össze, több mint 90 országból voltak jelen delegációk. A tanácskozás a Szovjetunió létrejöttének történelmi jelentőségével és a népek barátságának elmélyítésében, a békeért és a leszerelésért vívott harcban vállalt szerepével foglalkozott.

A konferencia résztvevői felhívást intéztek a világszerte működő szovjet baráti társaságokhoz, a Szovjetunió barátaihoz, és állásfoglalással fordultak az SZKP Központi Bizottságához és a szovjet néphez. A magyar küldöttség látogatást tett a Litván SZSZK-ban, valamint a kupavai Finomposztógyárban.

A Magyar Vöröskereszt küldöttsége Indokínában

Hantos János, a Magyar Vöröskereszt országos végrehajtó bizottsága elnökének vezetésével küldöttség utazott Vietnamba, Kambodzsába és Laoszba. A látogatás során megvitatták az indokínai testvérszervezetekkel való további együttműködés fejlesztésének lehetőségeit és a nemzetközi vöröskeresztes mozgalom időszerű kérdéseit.

Kitüntetés

Az Elnöki Tanács Kozma László nyugalmazott egyetemi tanárt, az MTA rendes tagját 80. születésnapja alkalmából a híradástechnika, a telefonközpontok elmélete és tervezése terén kifejtett munkásságáért, továbbá a műszaki felsőoktatás szervezése, irányítása és továbbfejlesztése érdekében végzett tevékenységéért, élete munkásságának elismeréséül a Szocialista Magyarországi Érdemrenddel tüntette ki. A kitüntetést Szentágothai János, az MTA elnöke hétfőn adta át az Akadémián.

Steinmetz-nap Komlón

Az 1944-ben hősi halált halt, baranyai születésű szovjet parancsnok emlékezték hétfőn a felszabadulásának harmincvolcadik évfordulóját ünneplő Komlólakók. A mecseki bányászvárosban kegyelettel őrzik a szülőhazája szabadságáért vívott harcban elesett Steinmetz Miklós emlékét: a róla elnevezett középiskola előtti téren szobrot emeltek a hős kapitánynak, s Komló felszabadulásának évfordulóján minden év-

ben megkoszorúzzák az emlékművet.

Az iskolában állandó kiállítást rendeztek a Steinmetz család által adományozott és a komlói fiatalok gyűjtéséből származó dokumentumokból. Ezek között olvasható a kapitány egyik bajtársának, Nyikolaj Nyecseporuknak orosz nyelven írt visszaemlékezése is, amelyben szemtanúként idézi fel a parlamenten halálát.

Megbízólevél-átadás

Losonczi Pál, a Népköztársaság Elnöki Tanácsának elnöke hétfőn fogadta Pantelis Economou rendkívüli és meghatalmazott nagykövetet, a Görög Köztársaság új magyarországi nagykövetét, aki átadta megbízólevelét.

A megbízólevél átadásánál jelen volt Szarka Károly külügyminiszter-helyettes.

A nagykövet 1934-ben született Athénban. A Thessaloniki Jogi Egyetemen szerzett diplomát. 1964-ben lépett külügyi szolgálatba. 1965—1966-ban Görögország mexikói nagykövetségén, 1967—1969-ben Zairében a Lumumbashiban lévő görög konzulátuson teljesített diplomáciai szolgálatot. 1969-től 1977-ig az athéni külügyminisztériumban, 1978-ban — tanácsosi rangban — hazája madridi nagykövetségén teljesített szolgálatot. 1979-től ismét a Külügyminisztériumban dolgozik.

Kitüntetései: a Főnix Rend parancsnoki fokozata. Nyelvismerete: angol, francia. A nagykövet nos.

Több szén Tatabányáról

Hétfőn teljesítette éves tervét a legnagyobb tatabányai szénbánya, a keleti üzem. Dolgozói az év eleje óta 785 000 tonna szén küldték felszínre, s ennek hatvan százaléka a háztartások ellátására alkalmas, minőségű szén volt. Az év végéig terven felül még 85 000 tonna szén termelnek, s ebből 65 000 tonnát a lakosság részére. A számítások szerint 60 millió forint többletnyeréssel zárják az évet.

A határidő előtti tervteljesítést megfizetett munkával érték el a keleti bányüzem dolgozói. Szabad szombatokon is dolgoztak, hogy minél több szén szállíthassanak a TÚZÉP-ekre. Különösen kimagasló teljesítményt értek el a szocialista brigádok, köztük Mucsi József, Szőke Gábor és Gasparik János csapatai.

Csapatzászló-adományozás

Csapatzászlót adományozott a Baranya megyei Rendőr-főkapitányságnak hétfőn, Pécs felszabadulásának harmincvolcadik évfordulóján a kétszázéves fennállását ünneplő Mecseki Szénbányák kollektívája. A Pécsi Orvostudományi Egyetem aulájában megtartott ünnepségen Baranya legnagyobb vállalatának dolgozóinak nevében Mérei Emil vezérigazgató nyújtotta át a népköztársaság címerével ékesített vörös selyemből Orbán István rendőr vezérőrnagynak, Baranya megyei rendőrfőkapitánynak.

Vetőmag-világkongresszus

A Magkereskedelem Nemzetközi Szövetsége (FIS) a Magyar Agrártudományi Egyesülettel együttműködve 1983. június 6—10. között Budapesten tartja XXII. világkongresszusát — jelentették be a szervezők hétfőn, az MTESZ székházban megtartott tájékoztatójukon. Hans Leenders, a FIS főtítkára elmondta, hogy a 114 tagú szervezet kongresszusain a küldöttek informálják egymást a nemzetközi magkereskedelem aktuális kérdéseiről, a piaci helyzetről és az egyes országok olyan döntéseiről, amelyek befolyásolják a nemzetközi vetőmagkereskedelmet. Kidolgozzák a legfontosabb üzletpolitikai és lebonyolítási szabályokat is.

Hazánk mintegy száz növényfaj 1500 fajtájával áll a külföldi és hazai termelők rendelkezésére. Evi exportunk megközelíti a két milliárd forintot.

Ünnepség az Ipari Minisztériumban

Kitüntették a Budapesti Műszaki Egyetem tanárait

A Budapesti Műszaki Egyetem fennállásának 200. évfordulója alkalmából hétfőn az Ipari Minisztériumban ünnepséget tartottak, amelyen az egyetem 15 tanárát a Kiváló Munkáért kitüntetésekben részesítették. A kitüntetéseket Méhes Lajos ipari miniszter adta át. Köszöntőjében hangsúlyozta: az iparban dolgozó műszaki értelmiség derékhadát a Budapesti Műszaki Egyetemen képzett mérnökök adják. Az iparvállalatoknál, intézeteknél dolgozó 30 ezer okleveles mérnök kétharmada a jubiláló intézményben szerzett oklevelet. A műszaki egyetem — nagyon helyesen — a jövő feladataira készíti fel a fiatal mérnököket, akik későbbi munkahelyükön gyakran korszerűtlen technikával, technológiával találkozhatnak. Az ellentmondás feloldására, a képzés és a foglalkoztatás közötti összhang megteremtésére az iparban és az oktatásban közösen kell megoldást találni.

Kötelességünk és feladatunk az is — mondotta a miniszter —, hogy a meglévő anyagi-szellemi bázist a lehető legeredményesebben hasznosítsuk, de ez ma még nem mindenütt történik így.

Törekvésünket igazolja, hogy kapcsolataink nemcsak az oktatás területére korlátozódnak. Az Ipari Minisztérium műszaki fejlesztési alapjából több mint 50 millió forintot biztosít a Budapesti Műszaki Egyetem különböző tanszékein folyó — az ipar számára fontos — kutatások elvégzésére. E feladatokból több mint 40 százalék az energiatermelés, valamint a mikroprocesszor-rendszer kutatását-fejlesztését szolgálja. Azt kérjük az egyetem oktatói karától, hogy személyiségükkel, szakmai felkészültségükkel a továbbiakban is segítsék elő az ipar előtt álló feladatok megoldását. Különösen fontosnak tartjuk a központi fejlesztési programok, a petrolika, a számítástechnika, a gyógyszer-, növényvédőszer- és intermediergyártás, az elektronikai alkatrészek és részegységek gyártásfejlesztésének megvalósításához szükséges mérnökök képzését. Olyan szakembereket várunk, akik alkotóképességükkel, az újra, a korszerű ismeretekre való érzékenységükkel, kreativitásukkal elősegítik e programjaink teljesítését — mondotta befejezésül Méhes Lajos.

Kiosztották a „Pro Urbe Pécs” emlékérmeket

A felszabadulásának 38. évfordulóját ünneplő megyei város tanácsa hétfői ülésén ítélte oda a „Pro Urbe Pécs” emlékérmeket a város gazdasági és kulturális életének felvirágoztatásában élenjáró személyeknek és kollektíváknak. Ezzel jutalmazták kiemelkedő városfejlesztő tevékenységéért a kétszáz éves Mecseki Szénbányákat. Ugyancsak Pro Urbe emlékérmel köszönték meg és ismerték el Illyés Gyulának, a város művelődéséért kifejtett munkásságát. Ugyanebben a kitüntetésben részesült a Volán 12. számú pécsi vállalatának Levka Já-

nos vezette „Táncsics” szocialista brigádja, amelynek tagjai eddig két könyvtárbuszt készítettek társadalmi munkában. Pro Urbe emlékérmel kapott a városépítési terveit kiváló kétkézi munkájával elősegítő Márton János, a Baranya megyei Állami Építőipari Vállalat kőművese.

Ugyancsak hétfőn nyújtották át a Baranya megyei Tanács által alapított Janus Pannónius művészeti díjakat, Schrammel Imre grafikusművésznek, Vári Evának, a Pécs: Nemzeti Színház művészenek és Vidákovics Antalnak, a Baranya Táncegyüttes művészeti vezetőjének.

A kulturált faluért

(Folytatás az 1. oldalról)

rendszeresen tatarozza, javítja a községi gyermekintézményeket, óvodákat, iskolákat. Ugyancsak három falu határában gazdálkodik a lajoskomáromi Győzelem Tsz; építőbrigádjai a község szintén minden középületén rajta hagyták kezük nyomát. A közel-műltban végeztek a lajoskomáromi ifjúsági klub felújításával, Mezőkomáromban a pedagóguslakást hozták rendbe.

Az enyingi Vörös Hajnal Tsz 400 méter hosszú árok kiássaival segítette az ivóvízhálózat bővítését, és nemrég beferték az úthálózat karbantartását is. A falu ellátásának segítésére hatósági hússzéket építettek. A csákvári Tolbuhin Termelőszövetkezet egymillió forinttal támogatja az általános iskola beruházását, a falusi ellátás javítására üzemanyag-töltő állomást létesítettek. Hozzájárultak a községi sportkombinát munkálataihoz is.

Komárom megyében a gyermeli Petőfi Tsz üzemi konyhájában 300—400 adag ebédet készítenek, ez a létesítmény része annak a faluközpontnak, amelyet a közös gazdaság teremtett. A konyhán főzött étel harmadát házhoz szállítják a falu idősebb lakóinak. Az ebéd-„körforgalmat” a térsz autóbusszal bonyolítja le. A konyha nyersanyagait a háztáji termelők adják, a közös gazdaság különjárattal gépkocsija veszi át tőlük a zöldséget, gyümölcsöt stb. A gyermeli Tsz sajtai anyagával, eszközeivel segítette a házasáskötő-teremmel ellátott tanárháza, az orvosi rendelőt, a szolgálati lakás építését. Emellett még a szolgálati lakás építésénél is tevékenykedett a közös gazdaság építőbrigádja, amely jövőre gyógyszerárt és szolgálati lakás építésére vállalkozott.

Féjér megyében különösen azok a gazdaságok vállaltak magukra sok feladatot, amelyek több község határában gazdálkodnak. A besnyői Sallai Imre Tsz, amelynek területe három falu határában van, évek óta rendszeresen egymillió forintnál nagyobb összegű társadalmi munkával segíti a térszgazdák lakóhelyének fejlesztését, szépítését. Huszonnyolc szocialista brigád vállalta, hogy

Egy hét a világgazdaságban

Bumerángthatás

Ahogy közeledik az Általános Vámtarifa és Kereskedelmi Egyezményhez (GATT) tartozó 37 ország november második felére tervezett miniszteri értekezlete, úgy szaporodik a tőkés világban az exportot gátló, protekcionista intézkedésekkel kapcsolatos vádaskodások, egymásramutogatások száma. Az elmúlt hét legfontosabb világgazdasági eseményeinek is a középpontjában a protekcionizmus állott, mintegy jelezve, hogy a soron levő GATT-értekezleten meglehetősen éles összecsapások várhatók a kereskedő-nemzetek között.

A nehéz gazdasági helyzetben, az értékesítési kényszer és verseny felerősödése idején a kormányok igyekeznek az importtermékeket kiszorítani a hazai piacról. Igyekeznek több ok is indokolni: az import — szabályos, vagy illegális intézkedésekkel történő — visszaszorítása megvédheti a hazai ipart az olcsóbban termelő külföldi versenytársaktól, megakadályozhatja újabb munkahelyek tömeges megszűnését, meggátolhatja a külkereskedelmi mérleg hiányának növekedését. Mindent összevetve, átmenetileg lélegzethet juttathatja a gazdaságot, némiképpen hozzájárulhat a válságból való kilábaláshoz.

Csak hogy az az ország, amely egy részről akadályokat támaszt a bevitel elé, másrésztől viszont maga dinamikusan szeretné növelni exportját, éppen saját gazdasági gondjai enyhítése érdekében. Az exportoffenzíva azonban más államokban beviteli falakba ütközik, s ezzel a kör bezárult. Az import akadályozásának tehát úgynevezett bumerángthatása van, amely a kiviteli törekvéseknél érvényesül.

Játékszabályok és tények

A világkereskedelemben részt vevő országoknak természetesen nincs és nem is lehet kifogásuk az olyan importkorlátozás ellen, amely a nemzetközileg elfogadott „játékszabályok” szellemében történik. A nemzetközi kereskedelem legfontosabb szabályait a GATT rögzíti, s ez a szervezet hivatott a szabályok betartásának tisztasága felett is őrködni. (Erdemes megemlíteni, hogy a GATT legális, bejelentéshez kötött importkorlátozást tesz lehetővé például azon államok számára, amelyek fizetési mérleg gondokkal küszködnek.) A recesszió hatására azonban elszaporodtak azok az importgátak, amelyek még a legnagyobb jóindulattal sem tekintethetők „szabályosnak”. A kifinomult, nehezen bizonyítható importkorlátozási módszerek számítások szerint a világgazdaságban 2 százalékat érintik, vagyis mintegy 40 milliárd dolláros exportot hiúsítanak meg.

Noha a Közös Piac és az Egyesült Államok elhúzóó acélvívája nemrégiben rendeződött, az atlanti szövetségben még számos gazdasági ellentét árnyékolja be a kapcsolatokat, elsősorban a protekcionizmusra hivatkozó vádaskodások. Ez a téma kiemelt helyet foglalt el a közös piaci külügyminiszterek múlt heti tanácskozásán. A többi tagország nem vette jónéven azt a francia intézkedést, amely előírja, hogy a vámokmányokat csak franciául lehet kiállítani, s a behozott termékeken fel kell tüntetni a származás helyét. Noha a francia lépés első látásra nem égbekiáltó importkorlátozás, mindenestre kiseltehető az oda irányuló exportot.

Ugyancsak viharokat kavart Párizsnak egy másik bejelentése, miszerint a franciák mezőgazdasági és élelmiszeripari exportoffenzívát indítanak nagy külkereskedelmi mérleghiányuk csökkentésére. Az agrárkivitel egy részét a kormány szubvencionálni akarja, s a támogatásnak ez a módja erős ellenkezést válthat ki az óceán mindkét partján. Washington hevesen támadja a Közös Piac agrárprotekcionizmusát, ugyanakkor ő maga másfél milliárd dollárral támogatja a fejlődő országokba irányuló amerikai mezőgazdasági kivitelt. A másfél milliárdos program meghirdetésének az volt a hivatalos magyarázata, hogy az USA így próbálja némiképpen ellensúlyozni a Tízek agrárprotekcionizmusát. Természetesen Brüsszel visszautasítja azokat a vádakat, amelyek szerint a Közös Piac kedvezményes mezőgazdasági exportja fékezi az amerikai agrárkivitelt. A kép tehát meglehetősen kusza, mindenki mindenkit vádol, de abban senki sem bízik, hogy a GATT-konferencia képes lesz akár csak mérsékelni is az ellentéteket.

A már-már kereskedelmi háborúval fenyegető protekcionizmusvitában Japán ismét „megkapja a magát”. Az Egyesült Államok azt sérelmezi, hogy Tokió jelentősen korlátozza az amerikai marhahús és a déligyümölcsök bevitelét, s „cserébe” a japán áruözön adminisztratív megfélekezését helyezte kilátásba az USA-piacon. A Közös Piac is támadja Japán gátlástalan áruoffenzíváját, valamint a Tízek és a szigetország kereskedelmi mérlegben mutatkozó krónikus nyugat-európai deficitét. A külügyminiszterek azonban átmenetileg „megkegyelmeztek” Japánnak: megvárják a GATT-konferencia kimenetelét, addig nem „jelentik fel” a szigetországot a genfi székhelyű szervezetnél.

Kompromisszumok nélkül

A Tízek külügyminiszteri értekezletén nem sikerült egységes álláspontot kialakítani a Reagan-

kormányzat tervezett újabb Szovjetunió-ellenes szankciói kérdésében. A vezető nyugati országok nagyköveti szinten tanácskozást folytattak Washingtonban Reagan legújabb ajánlatáról, s ennek visszhangja csapódott le a Tízek külügyminisztereinek értekezletén. Reagan kilátásba helyezte a nyugat-európai vállalatokra — a szibériai gázvezetékekkel kapcsolatos szállításokért — kivetett szankciók feloldását, ha a Közös Piac egységesen megkeményítene a Szovjetunióval folytatott kereskedelmének feltételeit. Az elkövetkezők szerint Reaganék azt várják szövetségeseiktől, hogy ne nyújtsanak kedvezményes kereskedelmi hiteleket a Szovjetunió-nak, további szigorításokat vezetessenek be a fejlett technikát hozódozó termékek szállításában, s csökkentsek energiahordozó-vásárlásaikat.

A nyugat-európai országok egy része úgy véli, hogy nincsen szükség a kereskedelmi kapcsolatok további nehezítésére, mások csak akkor hajlandóak az összehangolt akció gondolatával foglalkozni, ha előbb Washington feloldja a gázvezeték egyes berendezéseinek szállítóira kimondott tilalmi intézkedéseit. Nyugati megfigyelők véleménye szerint a jelentős ellentétek ellenére nem lehet kompromisszumos megoldás lehetőségét kizárni.

Recesszió az NSZK-ban

A múlt héten tették közzé az NSZK gazdasági kilátásait elemző jelentést, amely nemcsak a nyugatnémet üzleti körök, hanem az ország külkereskedelmi partnereinek az érdeklődését is kiváltotta. A gazdaságkutató intézetek semmi jót nem ígérnek. A belső és a külső kereslet további lanyhasága, csökkenése miatt a nyugatnémet gazdaságnak egyelőre várnia kell a gazdaság motorját felpörgető indítószikrára. Ilyen „háttérrel” a nyugatnémet gazdaság egyelőre a nagy költségvetési hiány, a termelőkapacitások alacsony kihasználtsága, a szociális kiadások lefaragása lesz a jellemző. Idén a bruttó társadalmi termék egy százalékos csökkenésére számíthatnak, 1983 első hat hónapjában további 1,5 százalékos visszaesés várható, míg a második felévben talán 1,5 százalékos lesz a gazdasági növekedés. Az előrejelzés hibahatára persze annál nagyobb, minél távolabbi időre szól, de abban egyetértenek a „jóslók”, hogy jövőre az NSZK-ban még a legkedvezőbb esetben is csak nyomokban lesz fellelhető a fellendülés. Persze sok függ attól, mikor lendül meg a konjunktúra az Egyesült Államokban, hiszen’ az ottani esetleges fellendülés hullámai viszonylag hamar elérhetik Nyugat-Európa partjait.

Gonda György—Szentgáli Péter

Gastroprag '82

Vendéglátóink nagy sikere

Hétfőn, a Magyar Sajtó Házában Gellai Imre, a Belkereskedelmi Minisztérium főosztályvezetője értékelte azokat az eredményeket, amelyeket a magyar vendéglátás szakemberei értek el az októberben Gastroprag '82 néven Prágában megrendezett nemzetközi szakmai seregszemlén. Mint elmondotta, a versenyen a 18 tagú magyar csapat a részvevő többi 11 európai és tengerentúli országot megelőzve, kiemelkedő sikert ért el: 21 arany-, 10 ezüst- és 7 bronzérmét szereztek szállodáink, éttermünk szakácsai, cukrászai és felszolgálói.

A hazai szakembereknek a verseny idején lehetőségük nyílt nemzetközi tapasztalatcserére, s ebből sokat hasznosíthatnak itthon is mindennapi munkájuk során.

Lakásgazdálkodási képzés

A lakásépítés és -fenntartás, a rehaftálásban várható valamennyi kérdés megválaszolására, megoldására, a minden körülményt mérlegelő, körültekintő intézkedésekre, munkára. Különösen nagy gondot fordítanak a lakbér-megállapítás új előírásainak körültekintő érvényesítésére, a lakáselosztás és -gazdálkodás fejlesztésének tennivalóira, a lakásfenntartás feladataira, és az ingatlankezelő szervezetek korszerűsítésére.

A március végéig egyházt követő egyhetes tanfolyamokon várhatóan mintegy 450 szakember sajátítja el a legfontosabb tudnivalókat, s ezeket az ismereteket továbbadják közvetlen munkatársaiknak is. Az a cél, hogy nagyon alaposan, körültekintően készüljenek fel az új jogszabályok vég-

rehajtásában várható valamennyi kérdés megválaszolására, megoldására, a minden körülményt mérlegelő, körültekintő intézkedésekre, munkára. Különösen nagy gondot fordítanak a lakbér-megállapítás új előírásainak körültekintő érvényesítésére, a lakáselosztás és -gazdálkodás fejlesztésének tennivalóira, a lakásfenntartás feladataira, és az ingatlankezelő szervezetek korszerűsítésére.

Egy autóbusszalád

Elkészült az ötvenezredik

Elkészült az ötvenezredik IK—200-as típusú autóbussz az Ikarus székesfehérvári gyárában. A panorámaablakos, 200-as autóbusszalád sorozatgyártását tíz évvel ezelőtt, 1972 őszén kezdték meg, és az utóbbi három évben már évente több mint hátezret készítették belőle. A székesfehérvári Szovjetunióban járja az utakat.

nagyüzemben ugyanis jelenleg már naponta 28 kocsi készül el és a termelés 80 százalékát exportálják. A 200-as család autóbusszai négy kontinens 23 országában futnak, a többsége azonban — ötvenezerből 32 ezer — a Szovjetunióban járja az utakat.

Magyar Nemzeti Bank

HIVATALOS DEVIZÁRFOLYAMOK
ÉRVÉNYBEN: 1982. NOVEMBER 2-TŐL

Devizanem	Vételi árfolyam 100 egységre	Közép árfolyam 100 egységre	Eladási árfolyam 100 egységre
Angol font	6563,15	6569,72	6576,29
Ausztrál dollár	3635,77	3639,41	3643,05
Belga frank	78,71	78,79	78,87
Dán korona	431,79	432,22	432,65
Finn márka	704,33	705,09	705,80
Francia frank	539,68	540,22	540,76
Hollandi forint	1399,92	1401,32	1402,72
Japán yen (1000)	140,77	140,91	141,05
Kanadai dollár	3156,94	3160,10	3163,26
Kuvaiti dinár	13 185,25	13 198,45	13 211,65
Norvég korona	536,40	536,94	537,48
NSZK-márka	1524,89	1526,42	1527,95
Olasz líra (1000)	26,52	26,55	26,58
Oszták schilling	217,00	217,22	217,44
Portugál escudo	43,10	43,14	43,18
Spanyol peseta	33,35	33,38	33,41
Svájci frank	1767,69	1769,46	1771,23
Svéd korona	523,44	523,96	524,48
Tr. és cl. rubel	2597,40	2600,00	2602,60
USA-dollár	3876,36	3880,24	3884,12

VALUTA (BANKJÉGY ÉS CSEKK) ÁRFOLYAMOK
ÉRVÉNYBEN: 1982. NOVEMBER 2-TŐL

Pénznem	vásárolható legmagasabb bankjegyzérmétek	Vételi árfolyam 100 egységre	Eladási árfolyam 100 egységre
Angol font	50	6372,63	6766,81
Ausztrál dollár	50	3530,23	3748,59
Belga frank	5000	76,43	81,15
Dán korona	1000	419,25	445,19
Finn márka	100	683,94	726,24
Francia frank	500	524,01	556,43
Görög drachma	500	50,45	53,57
Hollandi forint	1000	1359,28	1443,36
Japán yen (1000)	10 000	136,68	145,14
Jugoszláv dinár	100	50,37	53,81
Kanadai dollár	100	3065,30	3254,90
Kuvaiti dinár	10	12 802,50	13 594,40
Norvég korona	1000	520,83	553,05
NSZK-márka	1000	1480,63	1572,21
Olasz líra (1000)	50 000	25,75	27,35
Oszták schilling	1000	210,70	223,74
Portugál escudo	5000	41,85	44,43
Spanyol peseta	5000	32,38	34,38
Svájci frank	1000	1716,38	1822,54
Svéd korona	100	508,24	539,68
Török líra	1000	20,95	22,25
USA-dollár	100	3763,83	3996,65

AZ ÁLLAMKÖZI MEGÁLLAPODÁSOKON ALAPULÓ
HIVATALOS ÁRFOLYAMOK
VÁLTOZTATLANUL AZ 1982. SZEPTEMBER 21-I
KÖZLESNEK MEGFELELŐEN VANNAK ÉRVÉNYBEN.

HORIZONT • HORIZONT • HORIZONT

Jugoszláv autópálya

Eddig 27 százalékkal — 325 kilométer — készült el az 1184 kilométer hosszú jugoszláviai autópályának, amely az oszták és a görög határt köti össze. További 80 kilométer építése folyik, s 1985-ig további 280 kilométert adnak át a forgalomnak. A tervek szerint az országban 1985-ig elkészül az észak—déli — Gdanskot Athénnal összekötő — transzeurópai autópálya egy 60 kilométeres szakasza is.

Belga foglalkoztatási tervek

Wilfried Martens belga miniszterelnök munkahelyteremtő programot vázolt fel a társadalmi szervezetek képviselőinek. A terv egyrészt a munkaidő 5 százalékos csökkentését, másrészt azt tartalmazza, hogy a vállalatoknak az így feleslegessé vált, de

betöltetlen munkahelyek után kellene társadalombiztosítási hozzájárulást fizetni. Martens elképzelése szerint a programmal 80 ezer új állás jönne létre, a mostaninál egy—három százalékkal többen dolgozhatnának a kisvállalatoknál.

Tokió — repülőtéri illeték

A zajcsökkentő berendezések költségeinek viselésére valamennyi külföldi légitársaságnak különleges leszállási illetéket kell a Tokió repülőtérén fizetnie, mégpedig a gépnagyság, és a gépek motorzajsztíntjének megfelelően. A tokiói légtér felsőbb bíróság pénteken elutasította három légitársaságnak az illeték eltörlésére vonatkozó kérését. A légitársaságoknak például Boeing, Jumbo gépeik minden egyes leszállásáért 1020 dollárt kell fizetniük.

Magyar-bolgár tárgyalások

(Folytatás az 1. oldalról)

Megbeszéléseket folytattak a szocialista gazdasági integráción belüli magyar-bolgár kapcsolatokról és a szocialista gazdasági együttműködés további feladatairól.

Vacsora a vendég tiszteletére

A Minisztertanács elnöke este a Parlament Vadász-terében díszvacsorát adott a bolgár mi-

A tárgyaló felek véleményt cseréltek a nemzetközi élet időszerű problémáiról, különös tekintettel a kontinensünk békéjével és biztonságával kapcsolatos kérdésekre.

nisztereinek tiszteletére. A díszvacsorán Lázár György és Grisa Filipov pohárköszöntőt mondott.

Lázár György pohárköszöntője

Lázár György pohárköszöntőjében a magyar-bolgár kapcsolatokról szólva megállapította: a két ország közös forradalmi hagyományokban gyökerező, a marxizmus-leninizmus és a proletár internacionalizmus elvein alapuló együttműködése az élet minden területén erősödik és fejlődik. Part- és állami kapcsolatunkat az őszinte barátság jellemzi.

Hangsúlyozta, hogy fontos feladat a gazdasági együttműködés további bővítése a lehetőségeinek feltárása. Céltudatos és gyakorlati lépéseket kell tenni a szakosítás és kooperáció fejlesztésére, a harmadik piaci együttműködés gyakorlati előmozdítására. E feladatok eredményes megoldása nemcsak országaink és népeink számára hoz hasznot, hanem szocialista közösségünk egészének gazdasági erejét is növeli.

A kormány elnöke a továbbiakban hangsúlyozta: a mostani megbeszéléseken is kifejezés-

re jutott a teljes nézetazonosság a nemzetközi helyzet alapvető kérdéseiben. — Egybehangzó az a véleményünk, hogy a jelenlegi súlyos és feszültséggel terhes nemzetközi helyzetben különösen fontos, hogy még szorosabban fűzzük szövetségünket a Szovjetunióval, a Varsói Szerződés tagállamaival, még inkább elmélyítsük a KGST keretében megvalósuló szocialista gazdasági integrációt.

Lázár György elmondotta: a megbeszéléseken kifejezték azt az eltökéltséget, hogy a két ország a szocialista közösség országaival és a világ békeszerető erőivel együtt sikrasszal a fegyverkezési hajszá megfékezéséért, a vitás nemzetközi kérdések tárgyalásos, igazságos megoldásáért, a kölcsönös bizalom és együttműködés fejlesztéséért az államok között. — Erőfeszítéseinkkel hozzájárulunk ahhoz, hogy újból visszanyerje értelmét a béke és a haladás ügye — mondotta.

Grisa Filipov válasza

Grisa Filipov válaszában utalt arra, hogy a mostani találkozon szamba veszik azoknak az egyezményeknek a megvalósítását, amelyek a *Kádár Janos* vezette magyar part- és kormányküldöttség közötti megértésért. Teljes mértékben támogatjuk az SZKP békeprogramját, és a Szovjetunióval és a szocialista közösséggel együttműködésükkel együtt harározottan kiállunk a békéért, az együttműködésért és a nemzetek közötti megértésért. Teljes mértékben támogatjuk az SZKP békeprogramját, és a Szovjetunióval és a szocialista közösséggel együttműködésükkel együtt harározottan kiállunk a békéért, az együttműködésért és a nemzetek közötti megértésért. Teljes mértékben támogatjuk az SZKP békeprogramját, és a Szovjetunióval és a szocialista közösséggel együttműködésükkel együtt harározottan kiállunk a békéért, az együttműködésért és a nemzetek közötti megértésért.

szonyokra. A bolgár nép a Szovjetunióval és a szocialista közösséggel együttműködésükkel együtt harározottan kiállunk a békéért, az együttműködésért és a nemzetek közötti megértésért. Teljes mértékben támogatjuk az SZKP békeprogramját, és a Szovjetunióval és a szocialista közösséggel együttműködésükkel együtt harározottan kiállunk a békéért, az együttműködésért és a nemzetek közötti megértésért.

*

A hétfő reggeli központi bolgár lapok szerkesztőségi kommentárjában, budapesti tudósításokban köszöntik az újabb magyar-bolgár miniszterelnöki találkozót. A *Rabotnicsesko Delo* Őszinte és egyenjogú partnerek címmel budapesti tudósításának írását közölte a bolgár-magyar gazdasági kapcsolatok egyenletes fejlődéséről. Az *Otacesztven Front* az együttműködés szilárd alapja című szerkesztőségi kommentárjában szintén elsősorban a gazdasági vonatkozásokat emelte ki a kétoldalú kapcsolatokból, rámutatva, hogy a budapesti tárgyalásokon is várhatóan ez áll majd előtérben. A *Trud Bojko Pangelov* írását közölte a gazdasági együttműködés bővítésének lehetőségeiről.

Szárítás kevesebb olajjal

A MEM Mérnök-továbbképző Intézetének szakemberei által tervezett új olajtakarékosági eljárást alkalmazzák a kukorica szárítására a debreceni Béke Termelőszövetkezetben. A módszer lényege: a gazdaság nagy teljesítményű bábolnai szárítótornyának oldalára szerelt légszűrővel visszafolytató levegőt a tüzelőtérbe.

A szárító óránként 300 kilogramm olajat fogyaszt, ezt a meleg levegő visszafolytásával 250—260 kilogrammra tudják csökkenteni, vagyis naponta 1000—1200 kilogramm az olajmegtaka-

rítás, ami 10 forintjával számolva, már jelentős összeget tesz ki egyetlen szárító esetében is. A Béke Tsz-ben a kukoricabetakarítás óta végzett merések szerint egy szárítónál évente mintegy félmillió forint értékű tüzelőolajat lehet megtakarítani. A szövetkezet műhelyében kivitelezett légszűrő és felszerelése ugyan csak félmillió forintba kerül, tehát egy esztendő alatt megtérül a befektetés. Az új eljárás gyakorlati alkalmazását a nádudvari kukorica és iparinóvény-termesztési rendszer kezdeményezte a Béke Tsz-ben.

KGST-bizottsági ülés Debrecenben

Hétfőn megkezdődött Debrecenben a KGST villamosenergia-egységműködési állandó bizottságának 61. ülése. A tanácskozáson Bulgária, Csehszlovákia, Jugoszlávia, Kuba, Lengyelország, Mongólia, az NDK, Románia, a Szovjetunió és hazánk delegációja vesz részt.

Az ülés résztvevőit *Szabó Imre*, a Hajdú-Bihar megyei Tanács elnöke üdvözölte, majd *Kapolyi Laszló* ipari miniszteriumi államtitkár köszöntötte a magyar kormány nevében a delegációk tagjait.

A bizottság mostani ülésén áttekintik az érdekelt KGST-tagországok közös beruházásában készülő atomerőművek és villamos távvezetékek építésének menetét, megvitatják az egyesített villamosenergia-rendszerek biztonságával, a villamosenergia-megtakarítással összefüggő kérdéseket.

KÖZÉLET-DIPLOMACIA

Üdvözlő távirat

Losonczi Pál, az Elnöki Tanács elnöke táviratban üdvözölte *Sadli Bendzsedi*-et, az Algériai Demokratikus és Népi Köztársaság elnökét országának nemzeti ünnepe alkalmából. *Lázár György*, a Minisztertanács elnöke, *Mohammed Benahmed Abdelghani* miniszterelnöknek küldött üdvözlő táviratot.

Új magyar nagykövet Argentínában

Trautmann Rezső, az Elnöki Tanács helyettes elnöke, *Lázár György*, a Minisztertanács elnöke, és *Apró Antal*, az országgyűlés elnöke fogadta *Peják Zsivat*, hazánkban az Argentín Köztársaságba akkreditált rendkívüli és meghatalmazott nagykövetét, aki a közeljövőben utazik állomás helyére.

Hazaérkezett Szarka Károly

Hazaérkezett Berlinből *Szarka Károly* külügyminiszter-helyettes, aki 1932. október 28—31. között *Kurt Nier* külügyminiszter-helyettesel konzultációt folytatott az aktuális nemzetközi kérdésekről. Berlini tartózkodása során a magyar külügyminiszter-helytest fogadta *Oskar Fischer*, a Német Demokratikus Köztársaság külügyminisztere. A megbeszéléseken részt vett *dr. Szalai Béla*, hazánk berlini nagykövete is.

Angol tudósküldöttség látogatása

*Szentagóthai János*nak, a Magyar Tudományos Akadémia elnökének meghívására hivatalos látogatást tett hazánkban az Angol Királyi Társaság (Tudományos Akadémia) küldöttsége *Sir Andrew Huxleynak*, a társaság elnökének vezetésével. A delegáció felkeresett több akadémiai és egyetemi kutatóintézetet, megbeszéléseket folytatott az MTA vezetőivel a két intézmény közötti kapcsolatok erősítéséről és fejlesztéséről. A látogatás eredményeiről pénteken jegyzőkönyvet írtak alá. A küldöttség vasárnap elutazott Budapestről.

Találmányi küldöttségünk hazaérkezett

Hazaérkezett Genfből az a küldöttség, amely *Pusztai Gyulának*, az Országos Találmányi Hivatal elnökének vezetésével részt vett a szabadalmak, védjegyek kérdéseivel foglalkozó párizsi UNIOS-egyezmény felülvizsgálatára összehívott értekezleten.

Adriano Gomes Ferreira látogatása hazánkban

Elutazott hazánkban a Bissau-Guineai Amílcar Cabral afrikai ifjúsági szövetség főtítkárhelyettese, *Adriano Gomes Ferreira*, által vezetett ifjúsági küldöttség, amely október 26. és 31. között a KISZ budapesti bizottságának meghívására tartózkodott hazánkban.

Adriano Gomes Ferrerát fogadta *Nagy Gábor*, az MSZMP KB külügyi osztályának helyettes vezetője.

Losonczi Pál Kuvaitban

(Folytatás az 1. oldalról)

hez fontos hozzájárulást jelentett a kuvaiti emír tavalyi budapesti látogatása. Ebben a folyamatban újabb állomás Losonczi Pál mostani kuvaiti útja. A nemzetközi kérdésekről szólva különös hangsúlyt helyeztek az arab egység fontosságára. Értékelték a közel-keleti térségben a két felet érdeklő folyamatokat.

Esté az Elnöki Tanács elnöke hazánk kuvaiti nagykövetségén a kuvaiti magyar kolónia tagjaival találkozott.

Látogatás az olajvárosban

Kiküldött munkatársunk jelentése.

Korán kezdődött és meglehetősen eseménydús volt az Elnöki Tanács elnökének hétfői munkaprogramja Kuvaitban. Szálláshelyén, a Szalám-palotában fogadta Szaad El-Abdullah El-Szaalem Esz-Szabah miniszterelnököt, akivel nemzetközi, valamint a kétoldalú kapcsolatokat érintő kérdésekről folytattak eszmecsere-t.

Ezt követően a szilárd gazdaságáról közismert öböl menti ország felvillantotta a vendég előtt a stabilitás alapját képező olajkincs megannyi ipari látványját. Losonczi Pál ugyanis délelőtt tíz órakor érkezett meg a fővárostól mintegy 50 kilométerre levő *Ahmadába*, ahol *Jaber Al-Abdullah Al-Jaber* kormányzó vendége volt. Ez a kormányzósg az utóbbi időben hihetetlen fejlődésnek indult. Területén jelölték ki és építették fel azt az ipari körzetet, amely teljesen megváltoztatta a táj korábbi arculatát.

Mielőtt Losonczi Pál személyesen is meggyőződött volna a koncentrált ipartelepítés remek kuvaiti példájáról, felkereste *Ahmad*-ban a nemzeti olajvállalat múzeumát, ahol átfogó képet kapott olajország „olajtörténelméről”.

Négy és fél évtizeddel ezelőtt helyezték üzembe az első kutat; az olajmezők természetesen szét-szórva helyezkednek el az ország területén, de a legnagyobb kétségtelenül *Ahmad* körzetében található: Kuvait 750 olajkútjának több mint a fele itt működik. Erthető tehát, hogy ezért — valamint a tengeröböl közelsége miatt — a hatvanas években itt kezdtek felépíteni, kezdetben nyolc négyzetkilométeren, később még nagyobb területen azt az ipari bázist, amely ma Kuvait gazdaságában meghatározó jelentőségű.

A kormányzósági székhelyről néhány perces sivatagi autózás után — mindenféle kiváló műutak — *lennyűgöző* kép tárul a vendég elé. Gyárak, magasfevültségű vezetékek, teherszállító járművek, munkagépek amerre a szem ellát — ez *Suhaiba*, az ipari körzet szíve. Itt működik Kuvait legkorszerűbb olajfinomítója, feldolgozó és petrokémiai üzemek egész sora. S ezt nemcsak olyan gyárak egészítik ki, amelyeknek tevékenysége különböző olajszármazékokra épül, hanem olyanok is, amelyek éppen ennek a koncentrált iparnak vannak alárendelve, folyamatos működését számos nélkülözhetetlen termékkel, például építőanyagallal segítik.

Az egyik korszerű vegyiüzem számítógépes vezérlőtermében hosszabban időzött az Elnöki Tanács elnöke. A szakemberek beavatták a műszaki-technológiai irányítás néhány részletébe, megjegyezve, hogy egy-egy gyárban alig találkozik munkással az ember, mert a termelési folyama-

tok szinte teljesen automatizáltak. *Mennyire nyereséges a tevékenységük?* — érdeklődött a magyar államelnök. A kérdés először meglepte a házigazdákat, ám válaszukból a kuvaiti gazdaság és gazdálkodás szigorú, barvégtelenül egyszerű alapkeletére is következtetni lehetett. Ugyanis ezt választották: valószínűleg nyereséges, hiszen működik... Tudniillik ha nem érne meg, aligha működhetne. Losonczi Pál örömmel nyugtázhatta, hogy a mi törekvésünk — alakítói igyekezetünk — hasonló irányba mutat, tehát *a gazdaságosság, a minőség, a piacépesség kerül előtérbe*.

Bizonyos értelemben — olykor áttételesen, ha közvetve is — ezek a fogalmak képezik azoknak a tárgyalásoknak az alapját, amelyeket az államelnök kíséretében levő szakemberek kuvaiti partnereikkel hétfőn megkezdtek. Ez az ország a maga nemzeti programjainak tudatos és lendületes végrehajtásához kidolgozott tervekkel rendelkezik, ehhez bőszesen adottak az erőforrásai. *A verseny tehát nagy*, ebben csakis a minőség, a pontosság, a korrekt üzleti kapcsolatépítés, valamint a jó időérzék hozhat sikert a számunkra.

Kétoldalú kapcsolataink nem mai keletiek Kuvaittal, s pozícióink ma sem rosszak. Egyebek között az is ezt bizonyítja, hogy jelenleg több mint *négyszáz magyar szakember* — közöttük szerelők, mérnökök, orvosok — dolgoznak az öböl menti országban. Az Elnöki Tanács elnöke fontosnak tartotta, hogy képviselőikkel találkozzék. „Jólesett hallani — mondta Losonczi Pál —, hogy mennyi szép elismerést vívtak ki munkájukkal, helytállással. Annál is inkább, mert ez nem könnyű egy olyan országban, amely ilyen magasra emelte a mércét. Kérem, emeljék a magyar munkások és a magyar szellemi értékek rangját a jövőben is.”

Hétfőn az esti órákban Losonczi Pál szálláshelyén fogadta a diplomáciai testület vezetőit, kuvaiti látogatásának mai, harmadik napján pedig várhatóan sor kerül *Jaber Al-Ahmed Al-Jaber Al-Sabah*, Kuvait állam emírje és Losonczi Pál négyesemléki megbeszélésére.

A kuvaiti lapok — miként a látogatást megelőzően, most, annak tartama alatt is — *élenk figyelmet szentelnek* a magyar-kuvaiti kapcsolatoknak. Több újság is átvette a legfontosabb megállapításokat abból az interjúból, amelyet vasárnap egy teljes oldalon közölt az *Al-Watan*. Losonczi Pál még az elutazás előtt nyilatkozott a magyar-kuvaiti együttműködésről és a világpolitika aktuális kérdéseiről, különös tekintettel a közel-keleti helyzetre. A sajtó, a rádió és a televízió folyamatosan beszámolt a magyar államelnök kuvaiti programjáról.

Kiss Gy. János

Az MTESZ elnökségének ülése

Hétfőn *Fock Jenő* elnöklétével ülést tartott a Műszaki és Természettudományi Egyesületek Szövetségének országos elnöksége.

Tóth János, az MTESZ főtítkára beszámolt az előző elnökségi ülés óta eltelt időszak eseményeiről, s megállapította, hogy az MTESZ taggyűlései aktívan közreműködtek az *anyagtakarékosági kormányprogram kidolgozásában*, és sikeresnek bizonyult a szövetség anyagtakarékosági pályázata is.

Az újítók és feltalálók V. országos tanácskozásán elhangzottak

alapján elkészült a további teendőket összefoglaló előterjesztés, amelyet az MTESZ a tanácskozás egyik társrendezőjeként véleményezett. A főtítkár szövegezt arról is, hogy a Magyar Tudományos Akadémia és az MTESZ — a Minisztertanács felkérésére — szakemberek, közéleti személyiségek és írók részvételével vitafórumot rendezett a *Balaton vízminőségének javításáról*. Az ott elhangzottak segítségét nyújtának annak a programnak a kidolgozásához, amely a vízminőség megővására készült.

A Ladától az Audiig

Kétmillió dollár autókölcsönzésből

Jó kihasználtság — Népszerűek a kisteherautók

A világszerte növekvő turizmus egyik fontos kiszolgáló ága az autókölcsönzés. Hazánkban ezt a tevékenységet három cég, az IBUSZ, a FÓTAXI és a VOLÁNTOURIST végzi. A külföldi turistákon, üzletembereken kívül igénybe vehetik a FÓTAXI és a VOLÁNTOURIST egyes bérautóit magyar állampolgárok és vállalatok is.

A három vállalat együttes bevétel tavaly elérte, az idén pedig jóval meghaladja a kétmillió dollárt. A bérbeadás komoly hasznot hajtó üzemág, s a nyugati gépkocsik vásárlására felvett hitelek is a lejáratú idő előtt vissza tudják fizetni. A három cég árait egyeztetni, viszont a szolgáltatások minőségében, az udvariasságban versenyeznek a megrendelésekért. A gépkocsiparkból a Ladától a BMW-ig, Opelől az Audiig válogathatnak a bérlők. Az autók kihasználtsága több mint 70 százalékos, s ezzel az európai élmezőnyben foglalunk helyet.

Bővíünek nemzetközi kapcsolataink is. Lehetőség van például rá, hogy a hazánkban bérelt gépkocsit az ügyfél valahol külföldön adja le. A FÓTAXI megállapodásokat kötött az egyik legismertebb amerikai kölcsönző céggel, a Hertzcel, s ugyancsak ők látják el az egyik legnagyobb európai autókölcsönző, az Inter Rent magyarországi képviselőjét is. A három hazai bérbeadó közül a legnagyobb autóparkkal a FÓTAXI rendelkezik: 1982-re az előző évhez képest csaknem megkétszerezte a gépkocsik számát, s most közel ezer autója van. A vállalat új, népszerű szolgáltatást is bevezetett: kisteherautókat ad bérbe, de a jelenlegi 230 kocsival csak az igények 30 százalékát tudja kielégíteni. Ezért jövőre nyolcszázra bővíti a kisteherautó-parkot.

A növekvő idegenforgalom az autókölcsönzés további térnyerését vetíti előre. Az IBUSZ, a FÓTAXI és a VOLÁNTOURIST ehhez alkalmazkodva tovább bővíti szolgáltatásait, növeli gépkocsijainak számát.

Egy hét a világgazdaságban

Az emberi tényező

Megfigyelhető, hogy a világpiacon a harc a keresletért, a fogyasztókért folyamatosan éleződik, és az sem titok, hogy a megrendelésekért folytatott versenyben egyre többen nyúlnak a játékszabályok egyoldalú módosításának eszközeihez. Terjedőben van a protekcionizmus — mondhatnánk egyszerűbben. Az érintett kormányok — legalábbis így deklarálják — azért kénytelenek intézkedéseket tenni, hogy ezek segítségével közömbösítsék azokat a versenyelőnyöket, amelyeket más országok cégei egy adott piacon érdemtelenül és indokolatlanul élveznek.

Mitől versenyképesebb?

Elvileg ez rendben is volna. Ha valaki a startpisztolyt a vonalól tíz méterre várja, persze, hogy vissza kell parancsolni. Mi történik azonban akkor, ha a konkurrens versenyző — példánknál maradva — egyszerűen gyorsabb, jobban rajtol vagy kiforrottabb a kanyartechnikája? Mitől versenyképesebb egy termék a másiknál? Ez a kérdés értelmében egyre többet foglalkoztatja a gazdasági közvéleményt. Ennek kapcsán esik mind több szó az élönmunkáról, a termelési emberi tényezőjéről.

A közelmúltban az Egyesült Államokban megjelenő *Chief Executive* című lap — kiszemelt olvasói köre az amerikai vállalatok felső vezetése — interjút közölt *Rober B. Smithszel*, a General Motors elnökével. A beszélgetés igen gyorsan a termelési költségekre terelődött. Az elnök panaszkodott a nem kielégítő munkafegyelemre, az indokolatlan hiányzásokra, — mely jelenségek nézete szerint elsősorban a becsületesen teljesíteni akarókat sújtják —, majd a riporter kérdésére „hatásvizsgálatra” is hajlandó volt. Becslése szerint az említett tényezők egy gépkocsi költségét mintegy 1500 dollárral emelik meg. Erdemes hozzáfűzni: ez a helyzet az USA autóiparában, hagyományos futószalag-termelés mellett olyan időkben, amikor a dolgozókra a feltétlen egzisztenciális biztonság, enyhén szólva, nem a jellemző. Az összeg egyébként azt jelenti, hogy optimális feltételek mellett a General Motors autóit mintegy 20 százalékkal lehetne olcsóbban adni és a detroit-i járművek egészen más feltételek mellett versenyezhetnének a japán autókkal, mint most. Az is valószínű, hogy a tengerentúli vállalatvezető által említett többletkiadások egy része anyag és energia, itt a megtakarítás alacsonyabb fajlagos mutatók kialakulásával, netalán importból való lemondással járna. A jelenlegi állapot azonban egyértelműen rontja a GM versenyhelyzetét, előnyhöz juttatja a konkurenciát.

Bár cikkeinkben általában nem szoktunk hazai forrásokat idézni, ez alkalommal kivételt teszünk. A mű azonban, melyre hivatkozni fogunk, 1833-ban jelent meg, ez *Széchenyi Istvánnak* és *Andrássy Györgynek* a Budapesti Hídegysülethez „irányzott” jelentése.

Mielőtt a Lánchíd felépült volna, a kérdéssel foglalkozó bizottság angliai tanulmányútra küldte a két gróft. Állandó hid ugyanis az országban még nem volt, nem is igen tudta senki, hogyan kell ilyen felépíteni, a kiutazók feladata volt tehát az, hogy megfelelő tervre, kivitelezésre a tapasztaltak alapján javaslatot tegyenek. A két főrend természetesen nem volt műszaki specialista, ezzel magyarázható, hogy beszélgetőpartnerüknek, *W. Tierney Clarknak* rajzait látva talán kissé naív kérdéseket is feltettek. Megérdeklődtek például, nem szakadnak-e el a hidat tartó láncok, nincsenek-e az oszlopok az összeomlás veszélyének kitéve. A válasz szerint nincs mitől tartani, ha a gyártásra és építésre a „szokott vagy rendszerinti gond fordítottatik”. A jelentés írói felhívták erre a kitételezre az egyesület figyelmét. Kiemelik, hogy „más országokban ezen szó „rendszerinti” egészen mást, mint valami jól végbevittet s tökéleteset szokott jelenteni, s valóban nemigen biztos volna egy oly függő hídon járnunk, mely nálunk csak rendszerinti vagy szokott figyelemmel építenék, s itt talán a „rendkívüli és szokatlan” egy kissé bátorítóbb volna”.

A Hídjelentés példája

A Hídjelentés igen plasztikusan mutatja meg, miért volt a múlt század első felében minden versenytársánál keresettebb az angol termék. Az ország iparának olyan hírneve volt, mely abban az esetben is kedvezően döntötte el a választást a Made in England védjegyvel ellátott cikkre, ha a szóban forgó árut a vevő konkrétan, korábban nem ismerte. A helyzetre persze — melyben Széchenyiék jelentésüket írták — jellemző, hogy az angol munkásosztály helyzetéről Engels egy évtizeddel később már könyvet írhat, miközben az ipar Magyarországon még csak nyomait kezdte érezni. Körülbelül 1850-ig az angol órák egyeduralmuk voltak a piacon. A század második felében azonban a svájci termékek fokozatosan kiszorították a London, Liverpool és Coventry műhelyeiben készült időmérőket. Míg az angolok továbbra is döntően kézi munkával készítették óraikat, addig Svájcban már megjelentek a kisgépek. A szigetországban elsősorban zsebórá-

kat állítottak elő még akkor is, amikor a fogyasztók már főleg a karórákat keresték. Órában tehát már nem az „angol” kezdte a színvonalat jelenteni, hanem a „svájci”.

Hasonló folyamat más területeken is lejátszódott, gondoljunk például a „német” gépre. Ha azonban egy ország bizonyos termékei olyan elismertségre tettek szert, hogy eredetüket a „minőség” szinonimájaként kezdték emlegetni, úgy ez érezhetően segítette ugyanazon ország más termékeinek eladását is. A világpiac nehezen megszerezhető elismerése ugyanis — mondjuk — nem Svájc természeti szépségeinek, hanem a „svájci munkának” szót, így a dícsényből minden olyan árura esett, melyet „svájci munkával” állítottak elő. Mindennek a fordítottja is igaz. Egy rossz, selejtes, reklamált termék nem csupán a szállító vállalat hírnevét rontja, hanem a szóban forgó ország által ajánlott valamennyi áru piaci helyzetére negatívan hat. Visszatérés az emberi tényezőhöz: a minőségi hibák egy részét talán el lehetett volna kerülni, a panaszok egy részének elejét lehetett volna venni pontosabb, fegyelmezettebb munkával.

A hírnév szerepe

A hírnév szerepe a mai világpiaci helyzetben korántsem mellékes. Megfigyelhető ugyanis — elsősorban a fogyasztási cikkekénél — egy bizonyos fajta polarizálódás. A csúcsmínőségű, márkás termékek forgalma nemigen csökken, hisz a vásárlók jövedelmi színvonala már „recesszióbiztos”, beszerzési szokásaikat a nehezebb helyzetben sem fogják lenyegesen megváltoztatni. Azok viszont, akiknek szűkebb lett mostanság a zsebük, kénytelenek a korábban igényelt közepes kategória helyett „eggyel lejjebb lépni”, alacsonyabb árért a kissé rosszabb minőséget tudomásul venni. Az ilyen kategóriájú árut azonban nem tudja mindenki előállítani. Nem minden országban van például olyan alacsony bérszínvonal, mint Singapurban vagy a Fülöp-szigeteken. Ha új, modern berendezések kerültek mostanában felszerelésre, az eladási árban már az amortizációnak is meg kell térülnie. Az sem biztos, hogy a piac „lenyűszületében” sikerül a gyártónak az árban a jobb minőségű nyersanyag beszerzési költségeit elismertetni. Bizonyos vállalati kategóriának tehát egyszerűen nincs manapság más lehetősége, mint az, hogy megpróbálja magát „a felső sávba” felküzdeni, munkájának hírnevét megszerezni. Ebben viszont nem csekély szerepe lehet az emberi tényezőnek.

Gonda György — Szentgáli Péter

Magyar Nemzeti Bank

HIVATALOS DEVIZAÁRFOLYAMOK
ERVÉNYBEN: 1982. OKTÓBER 26-TÓL

Devizabem	Vétel Árfolyam 100	Közp. évesre.	Eladási forintban
Angol font	6563.15	6569.72	6576.29
Ausztrál dollár	3635.77	3639.41	3643.05
Belga frank	78,71	78,79	78,87
Dán korona	431,79	432,22	432,65
Francia frank	539,68	540,22	540,76
Hollandi forint	1399,92	1401,32	1402,72
Japán yen (1000)	140,77	140,91	141,05
Kanadai dollár	3156,94	3160,10	3163,26
Kuvaiti dinár	13 185,25	13 198,45	13 211,65
Norvég korona	533,74	534,27	534,80
NSZK-márka	1524,89	1526,42	1527,95
Olasz líra (1000)	26,79	26,82	26,85
Osztrák schilling	217,00	217,22	217,44
Portugál escudo	43,10	43,14	43,18
Spanyol peseta	33,35	33,38	33,41
Svájci frank	1778,03	1779,81	1781,59
Svéd korona	523,44	523,96	524,48
Tr. és cl. rubel	2597,40	2600,00	2602,60
USA-dollár	3864,09	3867,96	3871,83

VALUTA (BANKJEGY ÉS CSEKK) ÁRFOLYAMOK
ERVÉNYBEN: 1982. OKTÓBER 26-TÓL

Pénzbem	Vásárolható lemezesebb bankjegyek címletek	Vétel Árfolyam 100	Eladási évesre. forintban
Angol font	50	6372,63	6766,81
Ausztrál dollár	50	3530,23	3748,59
Belga frank	5000	76,43	81,15
Dán korona	1000	419,25	445,19
Finn márka	100	683,94	726,24
Francia frank	500	524,01	556,43
Görög drachma	500	52,55	55,81
Hollandi forint	1000	1359,26	1443,36
Japán yen (1000)	10 000	136,66	145,14
Jugoszláv dinár	100	50,87	53,81
Kanadai dollár	100	3065,30	3254,90
Kuvaiti dinár	10	12 802,50	13 394,40
Norvég korona	1000	518,24	550,30
NSZK-márka	1000	1480,63	1572,21
Olasz líra (1000)	50 000	26,02	27,62
Osztrák schilling	1000	210,70	223,74
Portugál escudo	5000	41,85	44,43
Spanyol peseta	5000	32,38	34,38
Svájci frank	1000	1726,42	1833,20
Svéd korona	100	508,24	539,68
Török líra	1000	20,95	22,25
USA-dollár	100	3751,92	3984,00

AZ ÁLLAMKÖZI MEGÁLLAPODÁSOKON ALAPULÓ
HIVATALOS ÁRFOLYAMOK
VÁLTOZATLANUL AZ 1982. Szeptember 21-I
KÖZLÉSNEK MEGFELELŐEN VANNAK ERVÉNYBEN.

Adós országok

Több mint negyven ország kellekedi jelenleg hiteleinek, illetve azok kamatainak törlesztésével. Az adós országok összesen mintegy 500 milliárd dollárral tartoznak állami és magánhitelezőiknek.

Mexikó és Argentína csak a legújabb esetek. Míg 1974-ben, a legutóbbi nagy recesszió idején csupán három adós ország került fizetési késedelembe, addig 1981 végére számuk elérte a huszonhatot.

A múlt évben nyolc ország kérte fizetési nehézségei miatt a nemzetközi pénzintézetek szembeni tartozásainak átutemzését, köztük van Zaire, amely az elmúlt öt évben már öt alkalommal tette ezt, Pakisztán, amely az utóbbi tíz évben háromszor és Törökország, amely 1979 óta ötödször folyamodott átutemzéshez.

A KOPINT jelenti

Drágult a kávé

Az elmúlt héten emelkedett az arany ára a londoni tőzsdén, bár az aranyrészenyek iránt például lanyhult a kereslet. Emelkedik a réz ára is, miközben a nikkelé hullámzik. A gabonák ára 1-3 százalékkal süllyedt. Ugyancsak csökkent a cukoré és a kakaóé — 1,6, illetve 3,3 százalékkal. A kávé ismét drágult, 1,6 százalékkal.

Tőzsdei jegyzések 1982. október 18-23. között:

NEMESFEMEK	
Átlagárjegyzések	
Arany: London, \$ troy uncia	431,75
Ezüst: London, penny troy uncia	388,70
Platina: London, font/troy uncia	207,98
FEMEK	
Réz: busaltusko: London, font/t	293,09
Ón: London, font/t	7315,00
Ólom: London, font/t	297,43
Hérgyán: London, font/t	447,50
Alumínium: London, font/t	185,00
Nikkel: London, font/t	2321,50

Antimon: London, \$/t	2050,00
Higany: London, \$/76 librás palack	370,00
Wolframérc: London, \$/2204 lb	96,00

MEZŐGAZDASÁGI TERMÉNYEK	
Búza: Chicago, cent/bushel	304,75
Kukorica: Chicago, cent/bushel	220,13
Zab: Chicago, cent/bushel	150,00
Róz: Winnipeg, kanadai \$/t	118,55
Lenmag: Winnipeg, kanadai \$/t	298,05
Repeemag: Winnipeg, kanadai \$/t	314,45
Arpa: London, font/t	107,38
Szójabab: Chicago, cent/bushel	532,88
Szójadaró: Chicago \$/short tonna	185,59
Cukor: London, font/t	92,00
Kávé: London, font/t	1507,50
Kakaó: London, font/t	962,50
Zsír: Chicago, cent/lb	21,25

1 USA-DOLLAR árfolyama 1982. október 22-én:	
London	0,3899
Bécs	17,702—17,209
Braúszel	48,33—45,07
Párizs	7,1500—7,1525
Frankfurt	2,3260—2,3270
Milánó	1444,00—1444,50
Amszterdam	2,7540—2,7550
Tokió	271,25

KÖZÉLET—DIPLOMÁCIA

Üdvözlő táviratok

Losonczy Pál, az Elnöki Tanács elnöke táviratban üdvözölte dr. Rudolf Kirchschräger, az Osztrák Köztársaság szövetségi elnökét, Ausztria nemzeti ünnepe alkalmából. Lázár György, a Minisztertanács elnöke dr. Bruno Kreisky szövetségi kancellárnak, Apró Antal, az országgyűlés elnöke Anton Benyának, a nemzeti tanács elnökének küldött üdvözlő táviratot.

Magyar—görög gazdasági tárgyalások

Vasárnap a késő esti órákban elutazott Budapestre Joannis Pottakisz, a görög nemzetgazdasági tárca társminisztere, aki delegáció élén a magyar—görög gazdasági, ipari és műszaki együttműködési vegyes bizottság első ülésén vett részt.

Joannis Pottakisz fogadta Marjai József, a Minisztertanács elnökhelyettese, akivel a két ország gazdasági együttműködésének átfogó kérdéseit, a magyar—görög kapcsolatok széles körű fejlesztésének lehetőségeit is megvizsgálták és eszmecsere folytattak aktuális nemzetközi politikai és gazdasági kérdésekről. A vendég találkozott Veress Péter külkereskedelmi miniszterrel is.

A tárgyalásról — amelyen a magyar delegációt Melega Tibor külkereskedelmi miniszterhelyettes vezette — jegyzőkönyv készült; az megállapítja, hogy a kooperációs lehetőségek jobb kihasználása különösen időszerű. A magyar gépipari kivitel növelésére mindenképp a görög iparfejlesztés előterében álló ágazatokban kínálkozik lehetőség, így például az autóbussz-közlekedés, az energiatermelés, a geotermikus energia hasznosítása, a földművelés, az orvosi műszergyártás és gyógyszeripar, valamint a mezőgazdaság és az élelmiszeripar területén. Megállapítottak abban is, hogy — az áruforgalom növelése érdekében — fokozott figyelmet fordítanak új, közös vállalkozások létrehozására és a harmadik piaci együttműködés szélesítésére is.

Az MSZMP pártmunkásküldöttségének szíriai látogatása

Az Arab Újjászületés Szocialista Pártjának meghívására az MSZMP pártmunkásküldöttsége — élén Zsuffa Ervinnel, az MSZMP KB gazdaságpolitikai osztályának helyettes vezetőjével — október 18. és 24. között látogatást tett a Szíriai Arab Köztársaságban.

A delegációt, amely megbeszélést folytatott a damaszkuszi pártbizottsággal, a szakszervezeti szövetségben, és meglátogatott több ipari és mezőgazdasági létesítményt, fogadta Muhammed Hajdar, az Arab Újjászületés Szocialista Pártja országos vezetőségének tagja, a külügyi osztály vezetője.

Magyar—szovjet építésügyi tárgyalások

Abraham Kálmán építésügyi és városfejlesztési miniszter meghívására hétfőn Budapestre érkezett Borisz Bakin, a Szovjetunió szerelő- és szakipari építési minisztere.

A Ferihegyi repülőtéren fogadta Abraham Kálmán és Vlagyimir Bazovszkij, a Szovjetunió budapesti nagykövete.

A következő napokban a két miniszter megbeszéléseket folytat, a kétoldalú kapcsolatok elmélyítéséről, elsősorban a könnyűszerkezetes építési együttműködés fejlesztésének lehetőségeiről.

A szovjet miniszter megismerkedik a könnyűszerkezetes építés magyarországi tapasztalataival, a nálunk alkalmazott építési rendszerekkel. Meglátogat több gyártó- és szerelővállalatot, és megtekint számos könnyűszerkezetes épületet.

A Német Szocialista Egységpárt küldöttsége a munkásörsgénél

Borbély Sándornak, a munkásörsg országos parancsnokának meghívására hétfőn Budapestre érkezett a Német Szocialista Egységpárt pártmunkásküldöttsége, élén Fritz Renckwic vezérőrnaggyal, a központi bizottság osztályvezető-helyettesével. A hazánkban tartózkodó delegáció — amelynek tagjai között vannak a Német Demokratikus Köztársaság munkásör szervezeteinek vezetői is — tanulmányozza a magyar munkásörsg pártirányításának rendszerét, a testület feladatait, működését, ellátottságát.

Elutazott az osztrák bírói küldöttség

Elutazott Budapestre az Osztrák Köztársaság legfelsőbb bíróságának dr. Rudolf Hartmann elnök vezette küldöttsége, amely dr. Szilbereky Jenőnek, a Legfelsőbb Bíróság elnökének meghívására tett látogatást hazánkban. A küldöttség tagjai tájékoztattak a Legfelsőbb Bíróság tevékenységéről, elvi irányító munkájáról.

A vendégek megbeszélést folytattak a Heves megyei Bíróságon és a Heves megyei Tanácsnál. A küldöttséget fogadta dr. Trautmann Rezső, az Elnöki Tanács helyettes elnöke, s a delegáció látogatást tett dr. Markója Imre igazságügy-miniszternél és dr. Szijártó Károly legfőbb ügyésznél is.

Hazaérkezett a KNEB küldöttsége

Vasárnap hazaérkezett Vietnamból a KNEB küldöttsége. A delegáció Szakali Józsefnek, a KNEB elnökének vezetésével Bui Quang Táonak, a Vietnami Szocialista Köztársaság ellenőrzési kormánybizottsága elnökének meghívására tett baráti látogatást a vietnami fővárosban, Quang Ninh tartományban, Haiphongban és Ho Si Minh-városban. A küldöttséget fogadta To Huu, a Vietnami Kommunista Párt Politikai Bizottságának tagja, miniszterelnök-helyettes.

Banktanácskozások

A Nemzetközi Beruházási Bank és a Nemzetközi Gazdasági Együttműködési Bank október 26—28. között tartja soron következő rendes tanácsulását Berlinben. A magyar küldöttség Timár Mátyásnak, a Magyar Nemzeti Bank elnökének vezetésével hétfőn elutazott az NDK fővárosába.

Aktívaértekezlet a KPM-ben

A Közlekedés- és Postaügyi Minisztériumban hétfőn Pullai Árpád miniszter elnökletével aktívaértekezleten vitatták meg a tárcához tartozó vállalatok, intézmények gazdasági, társadalmi és politikai vezetői a jövő évi tervek kidolgozásával kapcsolatos feladatokat. Az ülésen részt vett és felszólalt Havasi Ferenc, az MSZMP Politikai Bizottságának tagja, a Központi Bizottság titkára.

Klézl Róbert miniszterhelyettes tájékoztatójában szolt arról: az intenzív gazdálkodás kibontakozására kényszerítő erővel hat, hogy az utóbbi időben csökkennek az igények a közlekedési szolgáltatások iránt. A szállítások területén egyre jobban érződik a piaci hatás, s fokozódik a verseny. A megváltozott helyzetben új módszereket kell alkalmazniuk a közlekedési vállalatoknak: hatásosabb üzletpolitikát, körültekintőbb gazdálkodást kell folytatniuk, s a szolgáltatások választékának bővítésével, színvonalának emelésével arra kell törekedniük, hogy ellensúlyozzák a forgalom visszaesését előidéző tényezők hatását.

Fórum a leszerelésről

Az Eötvös Loránd Tudományegyetem Szerb utcai kollégiumában a leszerelési hét eseményéhez kapcsolódó vitafórumot rendeztek. A vitafórum előadója, Pirityi Sándor, az MTI külpolitikai főszerkesztőségének helyettes vezetője, előadásában arról szolt, hogy az Egyesült Nemzetek Szervezete és a Béke-világatlanács felhívása nyomán, ezen a héten a föld sok országában szerveznek megmozdulásokat a leszerelés érdekében. A magyarországi rendezvények alkalmat adnak rá, hogy széles körben ismertessék a már létrejött leszerelési és fegyverzetkorlátozási megállapításokat.

Magyartanfolyam Svédországban

A lundei egyetem malmói pedagógus-továbbképző osztálya 1982. október 20—22. között továbbképző tanfolyamot rendezett a svédországi magyar anyanyelvi tanárok részére.

A továbbképzésen Bartos Györgynek, az anyanyelvi konferencia védnöksége titkárának vezetésével magyarországi oktatói delegáció is részt vett, melynek tagjai előadásokat tartottak a magyar nyelvészetről és irodalomról. Ginter Károly főiskolai tanár, az anyanyelvi konferencia védnöksége pedagógiai bizottságának vezetője a magyar nyelvtan egyes kérdéseit, Pomogáts Béla irodalomtörténész pedig az 1945 utáni magyar irodalmat, valamint a határokon túli magyar irodalom helyzetét ismertette, s megemlékezett Illyés Gyula munkásságáról.

A tanfolyamon — amelyre ebben az esztendőben másodikban került sor — 39 Svédországban élő, és magyar nyelvet oktató pedagógus vett részt.

Export harmadik piacra

(Folytatás az 1. oldalról)

gottak, szocialista partnereivel közösen bővítsék piacát akár mint fővállalkozó, akár mint alvállalkozó. Szó van például arról, hogy Algériában a téglagyártás felfuttatásához új agyaglelőhelyet keresnek, a kutatómunkába egy bolgár vállalat szakembereit is bevonnák. Nigériába pedig különleges Metripod mérleget és Taurus szállítószalagokat exportálnak egy, már létrejött, együttműködési szerződés alapján.

A Könnyűipari Gépgyártó Vállalat NDK-beli és csehszlovák vállalatokkal kötött öt évre szóló együttműködési szerződést fonodák, szövődék közös-szállítására.

Tanácskozás a Balatonról

A Balatonról, leghíresebb, legvonzóbb üdülőhelyünkről rendezett vitafórumot hétfőn délután az Országgyűlésben a Magyar Tudományos Akadémia, valamint a Műszaki és Természettudományi Egyesületek Szövetsége. A tanácskozáson a Minisztertanács döntése alapján kidolgozott, a víz minőségét javító elképzeléseket, intézkedési terveket vitatták meg. A koncepció 1990-ig tesz javaslatokat a gyakorlati intézkedésekre, és meghatározza természetesen az azonnali tenni-valókat is.

A vitát Tóth János, az MTESZ főtitkára nyitotta meg, bevezető előadást Láng István akadémikus, az MTA főtitkár-helyettese tartott. Az intézkedési tervet megvitatták az érdekelt megyék párt- és állami vezetői, az MTESZ egyesületeiben tevékenykedő vízügyi és környezetvédelmi szakemberek, a Balaton sorsával, jövőjével gyakran foglalkozó írók, újságírók, közéleti személyiségek, politikai és állami vezetők.

A Zeneműkiadó újdonságai

A Zeneműkiadó munkáját is alapvetően meghatározza az év legjelentősebb hazai zenei eseménye — jelentették be a vállalat vezetői hétfőn délelőtt, a Vörösmarty téri Zeneművészek Klubjában tartott sajtótájékoztatóon. A jubileum alkalmából jelenik meg Breuer János Kodály-kalauza. A Kodály-centenárium tiszteletére a mester három, eddig még sehol nem publikált művének kottája jelent meg a Zeneműkiadó gondozásában. A Kodály Zoltán levelei című kötet mintegy 1100 levelet tartalmaz, több mint 60 évet felölelve a mester életéből, népzene-kutatói és zeneszerzői munkásságából.

A budapesti zenei hetek alkalmából lát napvilágot a Péteri Judit szerkesztette Régi zene című kiadvány, amely tanulmányokban, vitacikkeiben, világhírű előadóművészekkel készített interjúiban korabeli dokumentumok alapján rekonstruálja a régi előadói gyakorlatot.

A kiadó a téli könyvvásárra további érdekességet kínál a nagyközönségnek. Ismét kapható lesz Yehudi Menuhin—Curtis W. Davis gazdagon illusztrált, reprezentatív könyve, az ember zenéje, az azonos című ismeretterjesztő tévésorozat könyvváltozata.

Együttműködés a játékelexportban

A Konsumex Külkereskedelmi Vállalat mintegy 30 országba exportál hagyományos fa-, textil- és fémjátékokat, illetve különböző logikai játékokat. A vállalat elmúlt évi kivitele a cikkekből meghaladta a 800 millió forintot.

A világpiacra tapasztalható recesszió arra készteti a külkereskedőket és a termelőket, hogy a játékkínálat szélesítésére, új termékek kifejlesztésére törekedjenek. Sikereket azonban csak úgy érhetnek el, ha összehangolják tevékenységüket. Jelenleg Magyarországon néhány fő játékgyártó vállalat és ipari szövetkezet mellett mintegy 60—70 olyan cég gyárt játékot, amelyeknek nem ez az alaptevékenysége. Így még inkább fontos,

hogy a helyi fejlesztési elképzeléseket, termékkorszerűsítési terveket a külkereskedőkkel egyeztetésük. Így érhető el, hogy a gyártók folyamatosan nyomon kövessék a változó piaci igényeket, és sikeresen alkalmazkodjanak a gyorsan változó játékvárat-irányzatokhoz.

A Konsumex már jelenleg is részt vesz egyes játékgyártók fejlesztési elképzeléseinek megvalósításában. A közeljövőben pedig börzét rendez a gyártóknak, hogy bemutathassák hagyományos és új cikkeiket. A termelők kedvezően fogadták a Konsumex kezdeményezését, felkészülve a börzére a tervezettnél lényegesen korábban elkészítik a jövő évi kollekciójukat.

Jogszerű fegyverhasználat

Elítélték a rendőr támadóját

Tudósítónktól.

Hazánkban ritka, társadalmi veszélyességét tekintve rendkívül súlyos ügyben ítékezett tegnap a Legfelsőbb Bíróság büntetőtanácsa. Felfegyverkezve elkövetett, hivatalos személy elleni erőszak vádjával állt a bíróság előtt a többszörösen büntetett Hegedüs Ferenc.

A 47 éves férfi életének majdnem felét különböző büntetés-végrehajtási intézetekben töltötte. Többnyire vagyon elleni bűncselekményeket követett el, s néhányszor a társadalomra súlyosan veszélyes módon: erőszakkal. Emberölési kísérlet, rablás is szerepel bűnlajstromán. Legutóbb 1976. szeptember 6-án rongálás és lopás miatt ítélték el két és fél évi szabadságvesztésre. A bíróság, mint többszörös visszaesővel szemben elrendelte a szigorított őrizetet.

Hegedüs Ferencet 1981. október 15-én ideiglenesen bocsátották el a börtönből. A bírósági határozat azt is előírta, milyen magatartás-szabályok szerint köteles élni, hol kell munkát vállalnia, melyik hivatásos pártfogónál kell jelentkeznie. Hegedüs mind ezeket semmibe vette. Először Miskolcon élő nővérehez ment, aki tizenöt ezer forintot adott neki, azzal a feltétellel: öket többé soha meg ne keresse. Hegedüs ezután Miskolcon lépcsőházakban, pincékben húzódt meg éjszakára. Csövezés közben ismerkedett meg Hódi Károllyal, aki ötszáz forintért eladta neki személyi igazolványát. Hegedüs az eredeti fénykép helyett a sajátját ragasztotta be. Ezentúl ezen a né-

ven mutatkozott be; későbbi élettársa is így ismerte meg. Egy Alsószolcán élő takarítónő fogadta lakásába.

Hódi Károly az idén márciusban jelentkezett a rendőrségen, s elmondta, hogy igazolványát Hegedüs Ferenc használja. A rendőrségi nyilvántartóból nem volt nehéz megállapítani, hogy Hegedüst egyébként is körözik. Hódi azt is tudta, hol lehet Hegedüst megtalálni, s így Miskei Zoltán rendőrt a személtérakóhelyre vezette, ahol Hegedüs ebben az időben guberált. Hegedüs menekülni próbált. Miskei üldözötte. Hegedüs elővette tízcentis pengéjű zsebkését, és többször megfenyegette az őt üldöző rendőrt. Hegedüst végül a járőrök segítségével sikerült feltartóztatni. A megvadult férfi ekkor rátámadt a rendőrré, aki először gumibottal próbálta megfékezni, de eredménytelenül, mert Hegedüs a késsel a rendőr felé döfött, aki ezért kénytelen volt fegyverét jogszerűen használni, másképp nem tudta elhárítani a támadást.

A Miskolci Megyei Bíróság Hegedüs Ferencet felfegyverkezve elkövetett, hivatalos személy elleni erőszak és közokirat-hamisítás miatt öt és fél évi szabadságvesztésre ítélte, s elrendelte szigorított őrizetét is. A Legfelsőbb Bíróság büntetőtanácsa most helybenhagyta az elsőfokú ítéletet. Az indoklásban kiemelték, hogy nemcsak a bűncselekmény társadalomra különösen veszélyes volta, de a vádlott személyében mutatkozó antiszociális magatartás is szükségessé teszi a szigorú büntetést.

Takarmánykeverő telepek Algériának

Egyszerre 4 komplett takarmánykeverő telep felépítésére vállalkozott Algériában a Komplex Külkereskedelmi Vállalat közreműködésével a Budapesti Élelmiszeripari Gépgyártó és Szerelő Vállalat. A nagy értékű, 53 millió dolláros üzlet részleteiről hétfőn az ELGEP székházában tájékoztatták az újságírókat, a vállalkozásban részt vevő nagyvállalatok vezetői.

Az Algériában megvalósuló beruházás koordinálásához külön szervezetet hoztak létre, az építészeti terveket már készíti az Iparterv, az ELGEP pedig nemcsak gyártója lesz a legfontosabb

berendezéseknek, hanem konstruktőre, technológiai tervezője is. A gyártásba bevonják a Mezőgéptörzst kecskeméti vállalatát. Az építőipari kivitelezéssel pedig az Északnyugat-magyarországi Közmű- és Mélyépítő Vállalatot bízták meg.

A vállalkozás újszerűsége, hogy az ELGEP ezúttal csak három-négy bedolgozó vállalat és gyár alvállalkozói közreműködését igényli a korábban szokásossá vált, gyakran 30—40 kooperációs partner helyett.

Az építkezés és szerelés idején mintegy 500 magyar szakember dolgozik majd Algériában.

KGST-együttműködés

A gázcsőtől az útépítésig

Evtizedes múltja tekinthet már vissza a KGST-országok közös beruházási tevékenysége, amely minőségileg új szakaszt nyitott meg a szocialista gazdasági integráció történelmében. 1972-től folyamatosan írták alá a tagországokat az egyezményeket, amelyeknek végrehajtása nyomán a felelős objektumok az érdekelt államok energia- és nyersanyag-ellátását bővíti.

A szocialista gazdasági közösség tagállamai, a Szovjetunió kivételével, nem bővelkednek fűtő- és alapanyagokban. Anyagellátásuk döntő hányadát a Szovjetunióból elégítik ki. A hetvenes évek elején bekövetkezett nyersanyagár-robbanás egy csapásra felértékelte a világ ásványi kincseit, s az egyes országoknak mindinkább meg kellett tanulniuk az energia- és nyersanyag-takarékosság módszereit.

Nyersanyagokat, közösen

Mindez persze nem jelentette azt, hogy visszaesett volna az anyagigény, hiszen a termelés, ha a korábbinál lassabb ütemben is, de bővült. A szocialista országokban ez időben megkezdődött az átmenet, a „váltás” az extenzív-ről az intenzív fejlődési szakaszra. Nemcsak a termelésben nyert teret az ésszerűsítés, hanem a fűtő- és alapanyag-ellátási folyamatban is.

Egyértelmű lett, hogy egyes nyersanyagigények kielégítéséhez olyan beruházásokra van szükség, amelyek lehetővé teszik az anyagok zökkenőmentes és nagy tömegű kitermelését, feldolgozását és szállítását. A beruházási hozzájárulások révén megoszlanak az objektumok létesítési költségei, s azok már nem kizárólag az egyes természeti kincsekkel rendelkező országokat terhelik. Az 1976–80-as tervidőszakban a KGST-tagállamai mintegy 9-milliárd rubellel vettek részt a közös beruházásokban. Ez az összeg nem elsősorban pénzből hozzájárulást jelent: a szerződéseken meghatározott mennyiségben és értékben az egyes érdekelt országok gépeket, berendezéseket szállítanak, részt vesznek a tervezési és építési munkákban, biztosítják az infrastruktúra kiépítését.

Mint ismeretes — üzemel az Orenburgból a kelet-európai kisebb szocialista országokba vezető gázcsőrendszer, amely közös beruházásban épült. A Szovjetunió gázvezeték építésében részt vevő államok között kompresszorokat, gépeket és élőmunkát „szállítottak” a munkákhoz, elmentélként pedig összességében évi 15,5-milliárd köbméter gázt kapnak. Hazánk is részt vesz egy másik nagy közös beruházás, az usztyi-illimszki cellulózkombinát megépítésében, amely elkészült után évente 500 ezer tonnát állít majd elő a fontos alapanyagból. A beruházás részben már elkészült, jelenleg 250 ezer tonna az évi kapacitás. A kombinát építé-

sében anyagilag és berendezések szállításával részt vevő országok 12 éven át évi 205 ezer tonna cellulózhoz jutnak majd közreműködésük ellentételeként.

Tavalyelőtt kezdte meg részleges termelését az évi 500 ezer tonna kapacitású kiembajevszki azbesztüzem. Hamarosan teljesen elkészül a beruházás, s a „szövetkező” népgazdaságok — köztük a magyar — összesen évi 177 ezer tonna azbeszttel elégíthetik ki szükségletüket. Magyarország ugyancsak részt vesz — Bulgáriával, Csehszlovákiával, Lengyelországgal és az NDK-val együtt — több, a Szovjetunió európai területén fekvő kohászati létesítmény rekonstrukciójában, bővítésében, illetve újjak építésében. A részvétel eredményeként az érdekelt országok a korábbinál nagyobb mennyiségben jutnak hagyományos és különleges kohászati termékekhez, anyagokhoz.

Ugyancsak a Szovjetunió területén, az ukrainai Hmelnickij és Konsztantinovszke körzetében valósul meg közös beruházásban két, egyenként 4 millió kilowatt-óra teljesítményű atomerőmű építése.

Kuba, Mongólia

Kuba rendelkezik a világ harmadik legjelentősebb nikkellágyonával. A szocialista országok beruházási, tervezési és berendezésszállítási közreműködésével Las Camariocasban évi 30 ezer tonna kapacitású nikkelfeldolgozó kombinát épül. Több meglévő nikkellüzem bővítésére is sor kerül, amelynek eredményeként a nem távoli jövőben a szigetország nikkelfeldolgozó kapacitása 100 ezer tonnára emelkedik.

Mongólia gazdag ásványi kincseinek kiaknázása és feldolgozása ugyancsak a szocialista országok, elsősorban a Szovjetunió anyagi és műszaki részvételével történik. A hat esztendő alatt felelőleg eredeti rézkohászati kombinát évente 118 ezer tonna rezet, illetve rézkonzentrátumot állít majd elő. Befejeződtek a geológiai munkák Ázsia egyik leggazdagabb foszforlelőhelyén, a mongóliai Hubszugulban, ahol a szocialista országok közös beruházásaként hamarosan megkezdődik a feldolgozó kombinát létesítése.

A közös beruházások egyik érdekes példája a közlekedési hálózat területén van megvalósulóban. Közös tervek alapján folyik az út- és vasúthálózat bővítése, illetve korszerűsítése minden európai KGST-országban. Minden állam maga végzi el az összehangolt feladatokat: az új autótutak építését, a kijelölt vasútvonalak villamosítását, az új határátkelők létesítését. Az egyes tagországok által rendelkezésre bocsátott anyagi eszközök révén 15 ezer kilométernyi útszakasz építésére és felújítására kerül sor. G. Gy.—Sz. P.

KGST-tanácskozások Prágában, Szófiában

Az atomerőmű-beruházásokban való együttműködés KGST-szervezete, az Interatomenergia nemzetközi gazdasági egyesülés rendezésében szeminárium kezdődött kedden Prágában. A négy-napos tanácskozás a KGST-tagállamok és Jugoszlávia több mint 180 szakembere megvitatja, hogyan lehet továbbfejleszteni a szovjet gépegységekkel felszerelt atomerőművek építési és szerelési módszereit.

Ugyancsak Prága a színhelye a KGST-országok egyesített energiatikai rendszerének diszpécserközpontja üléseinek, amelyen megemlékeztek fennállásának 20. évfordulójáról. A jubileumi tanácskozáson részt vett Vlastimil Ehrenberger csehszlovák tüzelőanyag- és energiaügyi miniszter is. Az egyesített rendszer teljesítő-

képessége a létrehozása óta eltelt két évtized alatt öt és félszeresére, 137 ezer megawatt-ra nőtt. A nemzeti hálózatokat összekapcsoló nemzetközi villamos távvezeték átviteli kapacitása pedig az 1963. évi 2 és fél szerrel szemben ma már meghaladja a tizennyolcezer megawattot.

Szófiában kedden megkezdődött a KGST-élelmiszeripari állandó bizottságának 39. ülése. A magyar delegációt dr. Kovács Imre mezőgazdasági és élelmiszerügyi miniszterhelyettes vezeti. Andrej Lukanov, bolgár miniszterelnök-helyettes beszédében rámutatott, hogy a kifejezett nemzetközi helyzetben a KGST-tagállamok élelmiszeripari együttműködése nemcsak belső, hanem nemzetközi politikai jelentőségű is.

Egy felmérés tanulságai (2.)

Vezetőnek lenni

A nyugdíjazás sokszor presztízvesztés — Talán keveset keresnek

Hatások, ellenhatások dzsungelében élnek a vállalatok — irtuk tegnapi számunkban, cikkünk első részében. Döntéseiket az is nehezíti, hogy a követelmények gyakran bizonytalanok, így az se igen dönthető el egyértelműen, melyek a jó vállalatok, vezetők, és melyek a rosszak. Ma az anyagi és erkölcsi megbecsüléssel kapcsolatos gondokat vesszük sorra. A vélemények kommentálását ezúttal is a kamara alelnökére, dr. Zányi Jenőre bizzuk.

A vállalati igazgatók vélekedése — még akkor is, ha helyenként túl szenvedélyesre, túl subjektívra sikeredett —, elbizonytalaníthatja az embert: egyértelmű, pontosan körülhatárolt követelmények nélkül valóban nehéz számon kérni, rangsorolni. Így az értékelésbe becsúszhatnak olyan szubjektív elemek is, mint például az, hogy egy cégvezér mennyire tartotta be a főhatóság kérését. Kérdéses, persze, ha a követelmények nem egyértelműek, akkor milyen szempontok alapján lehet a vezetőket rangsorolni, s anyagilag-erkölcsileg elismerni? Tallózzunk megint a kamarai felmérésben. Az első vélemény kapcsolódik dr. Zányi Jenő tegnapi idézett elképzeléséhez.

„A személy szerinti eredményesség megítélése egyáltalán nem kötődik kitapintható mutatókhoz. Az a legnagyobb probléma, hogy nincs egzakt mérője egy szocialista vállalat működésének. Elvileg a nyereség lenne. De hát a nyereségben annyi minden van, annyira különböző pozíciókból indultak a vállalatok és annyira különböző pozícióban vannak az indulásból adódóan, hogy nem egészen jó fokmérő még a nyereség sem.”

„Minisztériumi kitüntetés csak az kap, aki az utolsó minisztériumi kitüntetését óta legalább három éve nem kapott semmiféle kitüntetés. Nem úgy van, hogy aki két vagy három évben keresztül jól dolgozik és produkál, akkor akár minden évben részesülhet miniszteri elismerésben is. Ha kiváló a vállalat, akkor persze, automatikusan kaphatja a vezető is... Ez az elismerés olyan szabály szerint kapható, amely ma már teljesen elavult. A vállalatnak a tervét teljesítenie kell. Mivel a vállalat a tervét önmaga határozza meg, ha „ügyes és okos” egy vállalatvezető, akkor alátervez és túlteljesíti. Így a pontrendszerben előkelő helyezést ér el, és kiváló címet nyer. Ha valaki csak két százalékos tervet be és hármát ér el, az jobb pozíciót biztosít neki, mintha valaki húszat tervez és csak 19-et ér el...”

Csak öntudatból?

„Az erkölcsi és anyagi megbecsülés — ez az, amiről mi, vezetők, nem nagyon szeretünk beszélni. A mi fizetésünk, jövedelmünk nem is mérce, amikor intézkedünk, fizetéseket állapítunk meg... Azt hiszem, nagyon furcsa tervek készülnének, ha azt a mi saját pénzünkhez, vagy jövedelmünkhez mérnénk. Csúnya fogalmazás, de vagy öntudatból vezetnek a vezetők, vagy valamilyen jövedelmességhez kötődnek. Sokszor az előbbi, az öntudatból történő megmozdulások a mérvadók, tehát az anyagi érdekélméi rendszer a vezetők jövedelmére nagyon kevés hatással van...”

— Igen, az erkölcsi és anyagi megbecsülés a hazai vállalatvezetők egyik fájó pontja — támasztja alá dr. Zányi Jenő is az idézett véleményeket. — Mert azért csak öntudatból nem lehet tartósan jól dolgozni. Szükséges, hogy mindenki pontosan tudja, mit kell produkálnia, s hogy azért milyen elismerést remélhet. A gazdasági reform indításakor, 1968-ban rendezték a vállalatvezetők fizetését, akkor elég magasak voltak. Azóta viszont nem volt számottevő változás, így elkezdődött egyfajta nivellálási folyamat a bérekben is. 1969 és 1980 között a foglalkoztatottak keresete átlagosan meg-

duplázódott, míg a vezetői kategóriákban csak 54 százalékkal nőtt. Sokan viszont az erkölcsi elismerést hiányolják.

„A fizetésem 9600 forint, ez a legmagasabb alapfizetés nálunk — írja az egyik vállalat vezérigazgatója, majd így folytatja: — De a jövedelme körülbelül 4–5 embernek több. En támogatom,

hogy ezek az emberek többet keressenek. Vigyázni kell rájuk, mert milliókat termelnek...”

„Nem panaszkodom, nem keresek rosszul. De biztos, hogy messze elmarad a jövedelmem egy maszek üvegesétől. Ha a magam környezetét nézem, akkor azt kell mondani, hogy anyagi megbecsüléssel megelégedtem vagyok. Az én életemben annyi szerepe van az anyagi jutatásnak, hogy egyszerűen nem szabad, hogy napi anyagi gondjaim legyenek. Ez az élet, amit mi, vállalatvezetők élünk, nem teszi lehetővé, hogy másra gondoljunk, mint arra, amit csinálunk, tehát a munkánkra...”

Ki keres jobban?

— Nem hiszem, hogy egy vállalat igazgatója minden további nélkül túlteszi magát azon, hogy beosztottai esetleg jobban keressenek nála — vélekedik a Kamara alelnöke a bérézésről. — Még akkor sem, ha ezt mondja, vagy ha úgy csinál, mintha nem zavarna a tény. Számon tartja, hogy hányan kapnak nála többet, azaz foglalkoztatja, igazgatja a dolog. Csak általában annyira elkötelezett, hogy lenyeli, s dolgozik tovább. Remélhetőleg, lesz lehetőség és szándék a mostani feszültség enyhítésére. Egyrészt a vezetők felelősségteljes munkájának a bérben is érvényesülnie kell, másrészt az eredményes és a kevésbé jól működő vállalatok igazgatóinak a jövedelme is jobban eltér majd egymástól.

„Többször találkozom azzal a gondolattal, hogy aki rosszul dolgozik, az keressen kevesebbet. De mennyivel kevesebbet?! Kevés pénzért mennyire lehet rosszul dolgozni? Szerintem van egy határ, amin túl már ne keressen kevesebbet, hanem csináljon mást. Ne lehessen a rossz munkát megváltani kevés kéréssel!”

„A vezetőket, ha rajtam múlna, anyagilag és erkölcsileg mindenképpen jobban megbecsülném. Nem nevezném ki automatikusan, pályázati rendszer alapján adnék lehetőséget a legrátermettebb embereknek, hogy vezetői funkciókat betölthessenek. Nem adnék arra lehetőséget, hogy ott élvénülhessenek és impotenssé válhassanak. Rotálnám őket. Megadnám a kollektívának — akinek a vezetője — azt a lehetőséget, hogy megújítsák-e az illetőnek adott bizalmat, vagy pedig megvonják tőle.”

— A vezető kiválasztás mai rendszerét gyakran éri kritika — mondja dr. Zányi Jenő. — Úgy gondolom, hogy itt az irányító hatóságoknak kell lépniük. Bizonyára megoldás lehetne a pályázati rendszer, vagy éppen az, hogy meghatározott időtartamra nevezzék ki egyes területeken az igazgatót. Ha megfelel, meghosszabbítható a megbízás, ha nem, újat, alkalmasabbat kell keresni a helyére. Persze, ehhez még több dolgot kellene tisztázni előre: például azt, hogy milyen típusú vezetőt tartunk ma igazán alkalmasnak a különböző feladatok ellátására? A szakembereket, vagy inkább a menedzser típusúakat?

Egy gyógyszergyár élére szükségserűen vegyermérnököt kell-e kinevezni, vagy a szakmája lényegtelen, elég ha jó vezető- és szervezőkészséggel rendelkezik, előrelátó, ügyesen menedzsel? Ugy gondolom, a vezető kiválasztás javításához ezt tisztázni kellene. Azután ott van a képzés ügye. Ebben is alapvető reformra lenne szükség. Az is csoda, hogy ma ennyi jó vezető van egyáltalán...

Köszönöm, elfáradtam

„A leváltás és funkciócsere ma Magyarországon megbélyegzett, szégyenteljes, rossz dolog. Ezért ragaszkodik makacsul és csökönyösen mindenki ahhoz, hogy lehetőleg a pályafutása csúcsán fejezze be életművét. Nem szeretnék kapitalista példákra előhozakodni, de gyakorlatilag a legalkotóbb, kész korosztály van a gazdasági élet vérkeringésében az NSZK-ban, Franciaországban, 35–50 év közötti stáb, aki még kockázatlan mer. Nem az, hogy másfél év múlva jön a nyugdíj. Hanem, akinek van mit kockáztatnia...”

„Nincs olyan ciklus, amikor valaki azt mondja, hogy most úgy érzem, hogy elfáradtam, három évig mással fogok foglalkozni, utána újból kezdek más dologba. Ezek a kitérők a magyarországi gyakorlatban ismeretlenek. Maga a társadalom is negatívként fogja fel, még akkor is, ha valaki önként azt mondja, hogy kérem, köszönöm, elfáradtam, nem tudom tovább csinálni.”

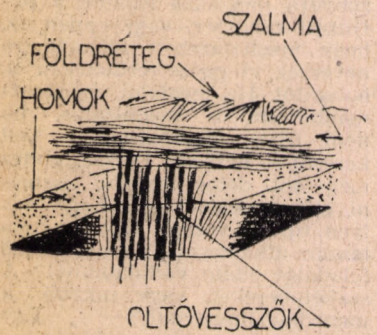
— Túlbonyolítottuk ezt a kérdést — érvel a kamara szakembere. — Akár meghatározatlan időre, akár bizonyos időtartamra nevezzük ki az igazgatókat, lehetővé kell tenni, hogy a megbízatása megszűnése vagy lejáratása után minden presztízvesztés nélkül térhessen vissza korábbi munkájával azonos szintre. Mivel ez még nem vált gyakorlattá, mindenki mereven ragaszkodik a tekintélyéhez, azaz a beosztásához. Arról nem is beszélve, hogy az esetleges leváltás valóban egyenlő a megbélyegzéssel. Pedig csak arról lenne szó, ha az addig becsülettel helytálló igazgató egy idő után nem bírja a tempót, célszerű mást kinevezni. Megoldatlan a nyugodias vezetők társadalmi megbecsülése is. Ezért az aktív vezetők egy része foglalkozással, kevesebb munkával, kevesebb jövedelemmel, az alacsonyabb jövedeleművel, a társadalmi kiváltságtól, a Kamara felmérése jelezte, hogy sok sérelem halmózott fel a hazai vállalati felső szintű vezetőkben, s ezeknek legalább egy része biztosan valódi problémákat takar. Az irányító hatóságok feladata lesz, hogy reagáljanak az észrevételekre, lehetőség szerint orvosolják a bajokat. A jelenlegi nehéz gazdasági helyzetben ugyanis nem lehet csak a vállalati igazgatók öntudatára bízva a maximális teljesítményhez jutni.

KOCSI ILONA
(Vége)

Időszerű kerti munkák

Oltóvesszőszedés, téli favédelem

Bőven termő gyümölcsfáinkról lombhullás után vágjuk le a jól fejlett, egészséges oltóvesszőket. Hűvös pincében, vagy helyiségben nyirkosan tartott homokban tároljuk a vesszőket az oltásig. Az összekötött oltóvesszőket óvjuk a

fagytól. A homok sohase legyen túl nedves, mert nedves homokban az oltóvesszők penészednek, rügyeik megfulladnak.

Kevésebb biztonságos az oltóvesszők eltartása a szabadban. Ez úgy oldható meg, hogy szélvédett helyen az oltóvesszők hosszánál kevéssel mélyebb gödröt ásunk és függőlegesen a homokba állítjuk az oltóvesszőket, a nyirkos homokot rájuk szórjuk, azután száraz szalmával beborítjuk, erre pedig porhanyós földet lapátolunk.

Kerti munka a fagyok beálltáig a hiányzó málna- és ribizskövek pótlása. Mindkét bogyógyümölcsből csakis erős, egészséges töveket telepítsünk. A fejlett, erős málnasarjak jövőre már teremnek. Az elültetett ribizskét, málnát rögtelen földdel felkupaoljuk, vagy szalmával beborítjuk. A fagy elleni védelemre alkalmas a szalmas trágya is. Fagy ellen azért kell védeni a bogyógyümölcsöket, mert a vastagabb gyökereken levő rügyekből sarjadzának ki tavaszkor a termést hozó új vesszők.

Az erős fagyokig a szőlőtövéket, a gyümölcsfa-oltványokat harminc-negyven centiméter magasan felkupaoljuk, betakarjuk a fagy ellen. A magas művelésű szőlőtövéket tövét is célszerű betakarni, hogy a töből kinőtt biztosítócsapot megvédjük a fagytól. A több éves lugasszőlők tövét szükségtelen betakarni.

Műanyagfóliával sem a szőlővenyigét, a szőlőtövéket, sem a gyümölcsfák törzsét, gallyát nem szabad betakerni, mert a fólia akadályozza a rügyek levegőcseréjét. Emiatt enyhe időjárásakor befűlnek, megfulladnak a rügyek. A fiatal fák törzsét, hajtásait a nyulak, az őzek, a szarvasok rágása ellen náddal, napraforgószárral vagy újságpapírral kötözzük be, ha nem tudunk vásárolni a fák védelmére alkalmas anyagokat. Szalmával, szénával, kukoricaszárral ne kössük be a fiatal gyümölcsfákat, mert azokba betelepíthetnek az egerek, a pockok és megrágnak a fákat. A sövény- és bokorrendszerben telepített gyümölcsfák védelme nehéz. Ezek koronavesszőit is lerághatják a nyulak, az őzek, a szarvasok. A törzsét, a gallyakat, a vesszőket papírral betakerni nagy munka és szinte lehetetlen. A bokor- és sövényrendszerben telepített gyümölcsfákat csakis kerítéssel tudjuk megvédeni a vadkártól. Ilyenkor a lyukas, hiányos kerítéseket javítsuk ki. Alkalmasak a védekezésre újabban a vadriasztószerek.

A számbóca fagyérzékeny növény. Attelelését — kiváltképp a későn telepített tövéket — csak fedéssel segíthetjük elő. Erre megfelel a falomb, az élő növények szára, vagy a szalmás istállótrágya. A védő anyagot a tél végén gyorsan takarítsuk le, hogy a számbócatövek levegőzhessenek, időben sarjadzhasanak, ki ne rohadjanak.

B. I.

Egy divatbemutatóról

Csipke és zsákszoknya

A jövő év tavaszi és nyári divatját vonultatták fel tegnap az Országos Piackutató Intézet bemutatótermében. A sajtótájékoztató résztvevői előtt azokban a ruhákban sétáltak a manóknak, amelyekkel a Kézműipari Vállalat meg akarja hódítani a piacot. A divatkiállításban feltűnt, hogy mennyire megrövidültek a tavaszi szoknyák, és 1983 nyarán a rövid szoknya még rövidebb lesz, sőt van amelyik megérdemli a „forró” nevet is. Ugyanakkor a tervezők a másik végletig is eljutottak, hiszen zsugorított anyagból, de fésűskelméből is sokféle női hosszú nadrágot vonultattak fel. A nadrágok egy része bokában szűkül, gumirozott, akárcsak a tréningruha.

A női öltözékeken, a bakfisokén is, teret kapott a nagy gallér, van amelyiken háromszoros. Csipke látható az alsó szegélyen, a galléron és a kézelőn. Némelyik ruha hasonlít a század eleji viselethez, a báli ruhák pedig hálaingnek is beillenek. Aki ezt a divatirányzatot szereti, van miből válogatnia. Csak éppen az okoz gondot, hogy a sok csipkét és ráhajást, miként tartja majd rendben a leánygyermek mamája.

A sportos viseletet kedvelők izlésüknek megfelelően lehetnek a szép vonalú bőrkabátokban, mellyekben és kellemes színű kockás szoknyákban. Szemlátomást fokozottan népszerűsítik ismét a női csizmát, de miért tavaszra és nyárra? A térdben szűkített szoknyák is megleptek, egy bekötözött krumpliszákra emlékeztettek.

A Fővárosi Kézműipari Vállalat nem divatnagyhatalom, de a szakmai közönség sok-sok tapasztalatazt azokat az öltözékeket, amelyekkel változatosságot hoznak a ruházati kereskedelemben. S talán azért is, mert mint Losonczy László kereskedelmi igazgatóhelyettesétől megtudtuk, amit bemutattak, azt boltiainkban már árulják is. Bár még hol van a tavasz?

(r. j.)

Tessék választani!

Kulturális programajánlat

Ma délután az alábbi érdekes kiállítások nyílnak: a *Derkovits-teremben* Pintér József festőművész, a *Mednyánszky-teremben* pedig Mária István festőművész tárlata látogatható. Az *Obudai Galériában* ma nyílik meg a Kállai Ernő emlékére rendezett kiállítás. A *dunaújvárosi Képcsarnokban* Somogyi János Munkácsy-díjas festőművész munkái láthatók. A *miskolci Szőnyi István-terem* Cs. Pataj Mihály festményeit mutatja be. *Szekszárdon* a Szinyei Merse-teremben Szekeres Emil festőművész munkái tekinthetők meg. A *zalaegerszegi Kisfaludy Stróbl-terem* Sz. Kárpát Magda tüzózmáncaiból rendezett kiállítást. *Szegeden* Patikamúzeum nyílt a Móra Ferenc Múzeumban, mely egyedi század eleji gyógyszerár teljes berendezését tárja a látogatók elé.

Aján a Nagy László Művelődési Központban Vasarely-kiállítást nyitnak meg pénteken fél 4-kor Csepei Tibor magángyűjteményéből.

Budapesti műsorok

PÉNTEK: A *Planetárium*ban délután 4-kor és 6-kor *Földünk bolygóutazásai* című műsor látható. A *Zeneakadémia* Kistermében este 8-kor *Alexandra Baillie* gondnokaestjét élvezheti a közönség. Zongorán közreműködik *Kathron Sturrock*. A *Kálvin téri református templomban* Baróti István ad orgonaeestet este 8 óra körül Bruhns, Bach, Liszt és Vierné műveiből. A *Hauer cukrászdában* Melódia-paródia címmel hangulatos szórakoztató estét tartanak este 1/9-től. A Dénes György és Pethes Sándor emlékének szentelt műsorban fellép *Benkőci Zoltán, Faragó Vera és Lorán Lenke*.

SZOMBAT: Az I. ker. Tanács Művelődési Házában nemzetiségi táncmuzikálják az érdeklődőket délután 5-től este 8-ig. A *Zeneakadémián* este 1/8-kor *Daniel Safran* világhírű gondokaművész szerepel. *Anton Ginzburg* zongorakíséretével Beethoven-szonátákat ad elő. A *Zeneakadémia* Kistermében *Lóte Enikő* zongoraeestet hallható este 1/8-tól.

VASÁRNAP: A Szovjet Kultúra és Tudomány Házában a Napocska Gyermekklubban délelőtt 10-kor és 1/12-kor az V. kerületi Zeneiskola növendékei adnak műsort, majd szovjet rajzfilmeket vetítenek. Délután 1/3-kor a nagyteremben az ifjúsági filmklub keretében az *Idegen Ünnepek* című szovjet játékfilmet vetítik.

Az I. ker. Tanács Művelődési Házában délelőtt 10-től játszóház

várja a gyermekeket. Mesélő Muzsika címmel rendeznek koncertet ugyancsak a gyermekeknek a Pataky István Művelődési Központban délelőtt 1/11-től. Ugyanígy látható *Adam Andráss* grafikusművész *Zenélő Emberek* című kiállítása, 14 órától 18 óráig. A *Pesti Vigadóban* este 8-kor *Sinkovits Imre és Gombos Kati* találkozik a közönséggel.

HÉTFO: A Központi Tudományos Fantasztikus Klub Electronic Machine Multivíziós Fényszínház lézerebemutatót tart, 2282 *Multivíziós Space Show* címmel, a X. kerületi Móricz Zsigmond Művelődési Házban (Bp. X., Porcelán u. 4.). Közreműködik az *Electronic Lézer Diaporáma* stábjája, valamint balettkara. A lézershows csak egy napig látható, 1982. november 22-én, 14.30, 16.17.30, és 19 órakor.

Vidéki rendezvények

PÉNTEK: *Nagykanizsán*, a Hesi Sándor Művelődési Központban este 7-kor a *Budapesti Filharmonia Társaság* zenekara ad koncertet *Erdélyi Miklós* vezényletével és *Zempléni Kornél* közreműködésével. A *Szombathelyi Művelődési és Sportházban* este 7-kor az őszi rockrendezvényen a Lord, a Kugli, a P. Box és a cseh-szlovák Prag Selection együttesek lépnek fel. A *soproni művelődési házban* délután 4-kor a Kórkép vendége *Mészöly Kálmán* lesz.

SZOMBAT: Egerben délután 3-kor a megyei művelődési központban gyermekprogramot rendeznek, melyen *Rajnai László és Rajnai Éva* bohócok, valamint *Nagy István* bűvész lép a közönség elé. A *pécsi* Doktor Sándor—Zsolnay Művelődési Központban este 7-kor *Másik János* ad hangversenyt. *Győrött* a városi tanács dísztermében este 1/8-kor magyar gregoriánokat szólaltat meg a *Schola Hungarica* együttes. *Szendrei Janka és Dobszay László* vezényletével. A füzesabonyi Művelődési Központban délután 5-kor Kodály-emlékműsort tartanak.

VASÁRNAP: A kecskeméti játszóházban délelőtt 9-kor kezdődik a *Játsszunk bábszínházat* című gyermekprogram, melyben *Granzsotói Szilvia* vezetésével tanulnak bábozni és bábót készíteni a gyermekek. Bükkszenterzsébeten a Művelődési Házban vidám búcsúi bált rendeznek este 8 órától.

A programokról bővebb információt a TOURINFORM ad a 179-800-as telefonszámon.

Szülőknek, gondozóknak

A gyermeknátha és az orrhygiéne

A változókéony időjárás, valamint a téli hónapok egyaránt kedveznek a *hurutos* megbetegedéseknek. Sokan nem tudják, hogy ennek leggyakoribb formája a *nátha*, és hogy ez csecsemőkre és kisgyermekekre nézve milyen veszélyes. A csecsemők visszamaradó orrviládéka az *ormelléküregekbe*, a *középfülbe*, *garatba* jutva, gyakran magas lázzal járó *gyulladásos betegségeket* okoz. Ezeket, sajnos, már legtöbbször orrmelléküreg-, arcüreg- és rostasejtgennyedések képeben, középfül-gyulladások és ezek szövödményeként, csecnyúlványgyulladások formájában kell kezelni egészségügyi intézetekben, kórházakban és klinikákon. A garatba jutó fertőzött orrviládék *orrandula-*, *garat-* és *torokmandula-gyulladásokat* okozhat, és néha súlyos járványos fertőzésekhez vezethet. Az alsó légutakba kerülve, *hörghurut-*, nem ritkán *tüdőgyulladás* lehet az egyszerű nátha szövödménye. Mindezek következtében a nyelőcsőben, gyomorban és belekben *hurutos tüneteket*, *hányást*, *hasmenést* eredményezhet.

A szülőknek fokozottan kell figyelniük *orrhygiéne* ügyét. Ez elsősorban a visszamaradó orrviládék rendszeres eltávolításából áll. *Amíg a gyermek kelloképpen nem tudja kifújni az orrát, az orrviládékat le kell szívni.* A pangó orrviládékat naponta többször, a felnőttségig hasonlóan, 5—20 alkalommal is, el kell távolítani. Amikor a szívóeszközzel — többször ismétlés után — már nem lehet több viládékat leszívni (ez hallható is, nemcsak látható), az

egyszeri alkalommal végzett orrszívás befejezhető.

Orrszívásra szolgálhatnak a különböző — részben már a kereskedelemben kapható — *szívóballonok* és egyéb, szívóeszközök. A legjobb tapasztalatok a folyamatos szívás megszakításának elvén működő szívóeszközökkel alakul-

tak ki. A szülőknek az orrszívásban a nagy tapasztalatokkal rendelkező gyermekgyógyászati, egészségügyi intézetek tudnak bővebb felvilágosítást adni. A különböző orrszepepektől is csak az *orrviládéktól mentesített* orrban várható jó hatás. A klinikai vizsgálatok szerint az orrviládéktól megszabadított csecsemő és kisgyermek náthája hamarabb gyógyul, kevesebb a lázas szövödmény.

A tapasztalatok azt mutatják, hogy a kisgyermek otthon biztosított orrhygiéne nemcsak a saját pihenését garantálja, hanem a vele együtt levő szülők, testvérek, nagyszülők nyugalmát is.

Dr. Mirszlaj Ernő
egyetemi docens,
az orvostudományok kandidátusa

A telet várva

A fiatalok sportszerellátása

Tudóstíntóktól.

Keves számkó fogyott tavaly a TRIÁL-nál. Ezért az idén kevesebbet rendeltek. Most több mint 58 ezer darab várja a vevőket, mondotta el dr. Szörényi Lóránt, a TRIÁL sportkereskedelmi osztályának vezetője. Lécszánkót belföldön zömmel az *Iskolabútor-és Sportszerárugár* készít, s a békési STAR szövetkezet látja el a hazai piacot összecukukható szánkokkal.

A választékot szélesíti kétfajta *kormányozható szovjet szán*, ezekből típusonként mintegy 10—10 ezer darab a készlet.

A síelés iránt egyre inkább nő az érdeklődés. Akik tehetik, szívesen utaznak a szomszédos országok magasabb hegyeibe, sítúrákra.

A *gyermek- és ifjúsági síelés*ekből a TRIÁL biztosítani kívánja a szükségessé mennyiséget, annak ellenére, hogy a külföldi partner — kapacitásgondok miatt — az idén egyetlen darabot sem küld a megkedvelt, olcsó gyermeklécekből. A hiányzó mennyiséget máshonnan rendelték meg.

Tavaly ötvenöt ezer pár gyermek- és ifjúsági síléc állt a hazai vásárlók rendelkezésére. Az idén 5—6 ezerrel kevesebb lesz, de remélhetőleg így is fedezi a szükségletet. A tartozékokból: kötésekből, cipőből, meleg ruhából is elegendő lesz a boltokban.

A *mikrocorsolyával* felszerelt cipőből több mint 22 ezer pár kapható, és hokikorsolyából is beszerzett a TRIÁL 7 ezer párat.

A megszaporodott jégpályákon egyre több „hokisuli” működik, s a sporthoz szükséges felszerelésben sem lesz hiány, hiszen 15 ezer 300 hokibot és 12 ezer korong várja az érdeklődőket.

A KOPINT jelenti

Esett az arany ára

Októberben a legtöbb fém, valamint a gabonák tőzsdén jegyzett ára alacsonyabb volt a szeptemberi átlagnál. Esett az arany ára is 3,5 százalékkal, míg az ezüst 8,8 százalékkal drágult. A fémek közül az ón, az ólom, a bizmut 1-2 százalékkal, a volfrámérc 4,5, a nikkel és a kadmium több mint nyolc százalékkal lett alacsonyabb. Egyedül a réz (3,4%) és a horgany (1,2%) ára nőtt az elmúlt hónapban. A fémhulladékok közül az ólom és az alumíniumhulladékok ára esett körülbelül négy százalékkal, míg a horganyhulladék több mint hat százalékkal emelkedett. A vegyipari anyagok közül említést érdemel a sellak 20 százalékos drágulása. Csökkent a bőrök (2-8 százalékkal), a gyapjú (1-2 százalékkal) és a mexikói gyapot (2,8 százalékkal) tőzsdéi jegyzése.

A gabonák közül legerősebben a rozs (9,6%), a lenmag (6%) és a búza (4,5%) lett olcsóbb. 3-6 százalékkal lett alacsonyabb a gy-

potmag-, len- és napraforgóolaj ára, nem változott a repceé, a szójaé és ricinusolajé. A nyerscukor 6 százalékkal drágult a londoni tőzsdén. Húsok: a sertés- és a vágómarha ára 1-2 százalékkal, a juhhúsé 10 százalékkal kevesebb. Az állati termékek (faggyú, zsír, vaj, tojás) jegyzése lényegében változatlan volt. Drágult a kávé és a kakaó is, előbbi 4,8, utóbbi másfél százalékkal.

A valutaárfolyamok elmúlt havi alakulása: a legtöbb nyugat-európai valutával szemben erősödött a dollár 1-2 százalékkal, a svéd koronával szemben — és a stockholmi kormány intézkedéseinek következtében — azonban 16 százalékkal. Gyengült viszont másfél százalékkal a nyugat-német márkával, az ausztráliai dollárral és kismértékben a kanadai dollárral szemben is.

1 USA-DOLLAR jegyzése 1982. november 12-én:

London	0,6051
Bécs	18,114-18,214
Brüsszel	—
Frankfurt	2,5905-2,5915
Párizs	7,3175-7,3200
Amszterdam	2,8165-2,8175
Milánó	1488,50-1489,25
Tokió	267,90

Magyar Nemzeti Bank

HIVATALOS DEVIZAÁRFOLYAMOK ERVÉNYBEN: 1982. NOVEMBER 16-TÓL

Devizanem	Vételi árfolyam	Közép 100 egységre	Eladási forintban
Angol font	644,359	6450,04	6456,49
Ausztrál dollár	3668,82	3672,49	3676,16
Belga frank	78,14	78,22	78,30
Dán korona	431,79	432,22	432,65
Finn márka	704,38	705,09	705,80
Francia frank	536,75	537,29	537,83
Hollandi forint	1390,99	1392,38	1393,77
Japán yen (1000)	145,46	145,61	145,76
Kanadai dollár	3194,63	3197,83	3201,03
Kuvaiti dinár	13 306,80	13 320,12	13 333,44
Norvég korona	536,40	536,94	537,48
NSZK-márka	1512,82	1514,33	1515,84
Olasz lira (1000)	26,38	26,41	26,44
Oszttrák schilling	215,55	215,77	215,99
Portugál escudo	42,61	42,65	42,69
Spanyol peseta	32,58	32,61	32,64
Svájci frank	1759,97	1757,73	1759,49
Svéd korona	517,85	518,37	518,89
Tr. és cl. rubel	2597,40	2600,00	2602,60
USA-dollár	3902,88	3906,79	3910,70

VALUTA (BANKJEGY ÉS CSEKK) ÁRFOLYAMOK ERVÉNYBEN: 1982. NOVEMBER 16-TÓL

Pénznem	Vásárolható legmagasabb bankjegyzetimétek	Vételi árfolyam 100 egységre	Eladási forintban
Angol font	50	6256,54	6643,54
Ausztrál dollár	50	3562,32	3782,66
Belga frank	5000	75,87	80,57
Dán korona	1000	419,25	445,19
Finn márka	100	683,94	726,24
Francia frank	500	521,17	553,41
Görög drachma	500	47,97	50,93
Hollandi forint	1000	1350,61	1434,15
Japán yen (1000)	10 000	141,24	149,98
Jugoszláv dinár	100	50,87	53,81
Kanadai dollár	100	3101,90	3293,76
Kuvaiti dinár	10	12 920,52	13 719,72
Norvég korona	1000	520,83	553,05
NSZK-márka	1000	1468,90	1559,76
Olasz lira (1000)	50 000	25,62	27,20
Oszttrák schilling	1000	209,30	222,24
Portugál escudo	5000	41,37	43,93
Spanyol peseta	5000	31,63	33,59
Svájci frank	1000	1705,00	1810,46
Svéd korona	100	502,82	533,92
Török lira	1000	20,95	22,25
USA-dollár	100	3789,59	4023,99

AZ ÁLLAMKÖZI MEGÁLLAPODÁSOKON ALAPULÓ HIVATALOS ÁRFOLYAMOK VÁLTOZATLANUL AZ 1982. SZEPTEMBER 21-I KÖZLESNEK MEGFELELŐEN VANNAK ERVÉNYBEN.

Egy hét a világgazdaságban

A munkanélküliség ellen

Erezhetően megváltozott mostanában a gazdaságpolitikai nyilatkozatok hangvétele a fejlett tőkés országokban. 1979 óta — mint jól emlékszünk, ekkor indult meg a második olajárrobbanás — a legtöbb hivatalos dokumentum nagyjából-egészében ugyanazokon az elveken alapul: **fő veszély az infláció s megfékezésének alá kell rendelni a növekedés és a munkanélküliség problémáját egyaránt.** Manapság lényegesen kevesebb szidást kap az infláció, a hangsúly — és a tervezett intézkedések — egyre inkább a növekedés gyorsítását, illetve a munkanélküliség csökkentését célozzák.

A nagy visszatérés

Ez a felfogás a fejlett tőkés országok gazdaságpolitikájából gyakorlatilag 1978 óta hiányzott. A „nagy visszatérésnek” is sok-fajta az oka. Az infláció 1980-hoz képest valóban mérséklődött. Ez az „ellenség” tehát már kevésbé erős, mint korábban. A munkanélküliség viszont Angliában és az Egyesült Államokban azon a szinten van, mint az 1929 — 33-as világválság idején és a fejlett tőkés országokban általában a közvélemény erre a problémára sokkal érzékenyebbé vált, mint az áremelkedésekre. A „jóléti állam” viszonyai között közgazdaságilag különben is **ellentmondásos a munkanélküli helyzete:** ami a munkanélkülinek jut, az olyan nemzeti jövedelem, melyet **mások hoztak létre.**

Felértékelődött a növekedés a gazdaságpolitikuskok szemében más szempontból is. A hosszú stagnálás — illetve a növekedési ütem folyamatos csökkenése — időszakában ugyanis világossá vált, hogy **a gazdaságban elosztatható nemzeti jövedelem — ha csak az ország nem adósodik el — nem növelhető másképp, csak termeléssel.** A nemzeti jövedelem növekménye így **elengedhetetlen** ahhoz, hogy a három jövedelemtulajdonosnak, a lakosoknak, vállalatoknak és az államnak **több álljon rendelkezésre, mint korábban.**

Mondhatnánk erre: **közgazdasági egyszerűség.** Így is van. Nem csoda azonban, ha mindezt kevesebbet gondoltak akkor — a hatvanas években —, amikor a gazdaság az évi állandó négy-öt százalékos bővülés körülményei között szinte „automatikus” biztosította, hogy az egymással is versenyző jövedelemtulajdonosok évről évre **többet kapjanak,** hisz „maga a torta is nagyobb lett”.

Mostanában továbbá nemcsak az tudatosult, hogy a munkanélküliség és a gazdasági növekedés között olyan kapcsolat van, mely szerint a **növekedés előbb-utóbb csökkenti a munkanélkü-**

liséget. Ezzelünk az, hogy napjainkban legalább **akkora jelentősége van a fordított kapcsolatnak: a munkanélküliség mérséklődése élénkíti a gazdaságot is.** Vagyis: **ügyesen megválasztott refláció-módszerekkel** egyszerre két ellenséggel szemben is lehet — legalábbis — segédpontokat szerezni. Alig valamivel több, mint egy hét telt el azóta, hogy a Közös Piac brüsszeli bizottsága nyilvánosságra hozta tervét, mely **egymillió új munkaalkalmat kíván teremteni, miközben Nyugat-Európában a munkanélküliségi ráta elérte a 10 százalékot.** A dokumentum javasolja a gazdaság élénkítését, a beruházások ösztönzését, adócsökkentést valamint felveti a „leterhelhető munkaidőalap” újraelosztását is. A szerzők véleménye szerint a rendelkezésre álló munkaalkalmak a jelenleginél **több ember számára is biztosítanának egzisztenciát, ha csökkenne a munkaidő, illetve egy „foglalkozású helyen” mondjuk két „részmunkaidős” osztózna.** A bizottság egyértelműen azt is leszögezi, hogy a rövidebb munkáért értelemszerűen **vékonyabb** boríték is jár.

Láthatóan nem csupán arról van szó, hogy jogcímet találjanak arra, hogy jelenleg munkanélküliek **ismét fizetést kapjanak.** Márkás vonása a tervezetnek, hogy egyben azoknak a vállalatoknak a helyzetén is **könnyíteni kíván,** kiknek a dolgozókat végső soron **alkalmazniuk** kell. Az új nyugat-német kormány például — ha március után is talpon marad — 1984-re **négymilliárd márkás adócsökkentést** helyez kilátásba úgy, hogy annak fedezetét a forgalmi adó 1 százalékos emelése teremti meg. Vagyis: a tervezet lényegében **„atesoportosít”** a jövedelemtulajdonosok között. Anglia konzervatív kormánya a foglalkoztatottak után fizetendő járulékok százalékpontos mérséklésével kívánja „olcsóbbá” tenni az előmunkát és egyben valamelyest enyhítene az angol vállalkozók helyzetén is. Más kérdés, hogy az intézkedést a Brit Gyártóiparosok Szövetsége korántsem tartja kielégítőnek és tartja magát az a nézet, hogy jövő tavasszal még sor kerül egy „igazi” reflációs költségvetés beterjesztésére is.

Állami pénzből

Nyilvánvaló, hogy a munkanélküliség csökkentésére javasolt intézkedések egy része **aligha elmentmondásmentes.** A részmunkaidős foglalkoztatással kapcsolatban például a munkaadók véleménye általában negatív — tartanak a teljesítmény és a termelékenység csökkenésétől — míg a szakszervezetek ugyanazt lelkesen üdvözlik. Az Amerikai

Egyesült Államok kongresszusában is a jelek szerint hamarosan **megjelenik** egy munkanélküliségmérésről törvényjavaslat, mely a foglalkoztatás növelését az infrastruktúra javító munkálatokkal kívánja összekapcsolni. Eszerint a jelenleg munkanélküliek — **állami pénzből** — kijavítanak a meglehetősen rossz állapotban levő utakat, hidakat, vasútvonalakat, kikötőket. (Egy-nemely manhattani úttest olyan állapotban van, hogy a New York Times évekkkel ezelőtt javasolta, **létesítsenek a lyukakban rakétakilövő-állásokat.** A gödrök mélységétől ugyanis a fegyverek talán el is férnének...) Könynyű belátni, hogy a kidolgozás alatt álló kongresszusi törvényjavaslat sem minősíthető vállalati szempontból „semlegesnek”. Ha ugyanis jobb lesz a közlekedés, úgy a vállalkozók is **gyorsabban és olcsóbban** juttathatják el áruikat a fogyasztóhoz, kevesebb tengely török a cég kocsiparkjában, ritkábban lesznek mérgesek a sofőrök. Az állam pedig a befektetett összegből jócskán vissza is nyer. A dolgozók ugyanis bért kapnának, nem munkanélküli segélyt. Az utóbbi adómentes, az előbbi adóköteles. A nagyobb jövedelemből többet is költhetnek — **következésképpen növekszik a bevétel** forgalmi adókból is.

A jobb infrastruktúra a vállalati profitokat is **jótékonyan befolyásolja,** az állam a növekményből itt is igényt tart az öt megillető részre. Ami történe tehát, az, hogy végső soron minden jövedelemtulajdonos jobban járna. (A közmunkaprogramra egyébként a hadikiadások növelésének korlátozásával teremtenek fedezetet.)

Fontos érdekek

A munkanélküliség csökkentésére, a konjunkctúra élénkítésére vonatkozó tervek burjánzásának van azonban egy kevésbé szívderítő háttere — senki sem támad antibiotikumokkal a lázra akkor, ha már éppen **elmúlóban** van. Az intézkedésekre tehát láthatóan **azért van szükség, mivel a fejlett tőkés országok gazdaságai „maguktól” aligha lendülnek fel 1983-ban.** A fellendülés persze korántsem csak az érintetteknek fontos. Ha az OECD-régióban gyorsul a növekedés, úgy növekszik a kereslet az importárúk iránt is. **Élénkül** majd a világgazdaság, enyhül a nemzeti gazdaságpolitikai döntéseket befolyásoló társadalmi nyomás és valószínűleg „civilizáltabb” lesz az országok közötti kereskedelempolitikai kapcsolat is. A refláció a fejlett tőkés országokban így **alighanem az egész világgazdaság érdeke.**

Gönda György-Szentgáli Péter

Szovjet segítséggel indiai hőerőmű

Szovjet segítséggel új hőerőmű építését kezdték el az indiai Vajdanban. Az alapkötetételnél **Indira Gandhi** kormányfő hangsúlyozta, hogy a Szovjetunió jelentős segítséget nyújtott Indiának több nemzetgazdasági ágazat fejlesztéséhez. A szovjet-indiai együttműködés új létesítménye gyorsítja a környék gazdasági felemelkedését.

Francia importkorlátozás

Japán hivatalosan tiltakozott Franciaországnál a szigetországból származó **képmagnók importjának korlátozása miatt.** Franciaország tokiói nagykövetségét a külkereskedelmi és ipari minisztériumba kérték, ahol „sainálkozással” állapították meg, hogy a japán termékek csak a „távolf” Poitiers városka határállomásán léphetnek be Franciaországba. Emiatt a képmagnók kivitele **egytizedére esett vissza.** Tokió az intézkedés miatt esetleg panaszt tesz az Általános Vámtarifa- és Kereskedelmi Egyezményénél

HORIZONT

(GATT). A francia nagytőke **védelmébe vette az intézkedést,** mondván, hogy Franciaország külkereskedelmi deficitje immár 100 milliárd franknál tart, aminek egytizedéért Japán a felelős. Javasolta, hogy a kereskedelmi forgalom kiegyensúlyozása érdekében japán importáljon több francia terméket. Tokióban azonban hangsúlyozták, hogy a japán kivétel **nem sérti a francia ipar érdekeit,** mivel Franciaországnak még nincs saját képmagnógyártása.

Konferencia a napenergia hasznosításáról

A napenergia hasznosításának eddigi tapasztalatairól és további felhasználásának lehetőségéről kezdődött nemzetközi konferencia hétfőn Manamában. Az értekezlet munkájában nyugat-európai, amerikai, kanadai és közel-keleti tudósok és szakértők

vesznek részt. A konferencia célja összegezni a napenergia felhasználására és a tengervíz sóalanítására való felhasználásának továbbfejlesztésével kapcsolatos lehetőségeket.

Csökkent az angol infláció

Októberben **tovább mérséklődött az infláció** Nagy-Britanniában és immár a nemzetközi átlag alatt van. Az elmúlt hónapban a fogyasztói árak 6,8 százalékos éves ütemben emelkedtek, ami tíz év óta a legjobb eredmény. Legutóbb csupán 1972 augusztusában volt ennél kisebb az infláció, akkor az árszint 6,6 százalékos tempóban nőtt. A kormány részéről **Norman Tebbit** foglalkoztatási miniszter — akit élesen bírálják a munkanélküliek elképésztően magas száma miatt, mivel jelenleg minden hetedik munkavállaló állás nélkül van — megerősítette, hogy a kormány nem változtat jelenlegi szigorú pénzügyi politikáján.

Túnódás

Az elszürkülésről

A TANACSTESTÜLET meghatározó szerepe egyike azoknak a követelményeknek, amelyeknek értékét és értelmét csak a gyakorlattal való szüntelen szembesítés adhatja meg. Mit jelent tulajdonképpen ez a meghatározó szerep? Azt, hogy a lakosságot érintő alapvető kérdésekben a tanácstestületek döntenek. Egy-egy fővárosi kerületi tanácsülés tapasztalatai alapján éppen ez a kijelentés mondat az, ami egyre inkább töprengésre késztet.

A tanácsstagok gyakran szavaznak egy-egy ülésen. A határozati javaslatokon túl, például szavaznak a tanácsülés napirendjéről (amit többnyire már a munkatervben korábban is elfogadtak), a jegyzőkönyvet hitelesítő személyről, s alkalmanként egy-egy tanácsstag lemondását is kétfelvitelükkel veszik tudomásul. A sok szavazás ellenére is gyakran úgy tűnik, hogy a kerület lakosságát érintő kérdésekben kevés tényleges döntési lehetőségük van.

Nem ritkán hallani, hogy az úgynevezett kötelező napirendek túlságosan megkötik a tanácstestület kezét. En inkább azt tapasztaltam, hogy az évi négy tanácsülésen sem sikerült mindig érdemi témákat napirendre tűzni. Emlékszem például olyan kerületi tanácsülésre, amelyen fő napirendként az ügyrendi bizottság elnöke számolt be (szóban!) munkájukról, majd a testület tudomásul vette a tanácsági beszámolókról szóló tájékoztatót. Döntött továbbá, hogy már eldöntött kérdésben, hiszen az ipari és kereskedelmi osztályt ebben az időben már minden kerületben összevonták, s végül felmentett egy osztályvezetőt, aki már máshol el is helyezkedett.

De még érdemesebb tűnő kérdésekben is gyakran elmarad a vita. Egy másik kerületi tanácsülésen például az éves terv tárgyalása negyedórát sem vett igénybe, mivel nem volt olyan tanácsstag, akinek mondanivalója akadt volna. Más témáknál — mint például az IKV tevékenységéről szóló beszámolóval — többnyire egymást követik a hozzászólások, de az előterjesztett határozati javaslatokon, s tennivalók meghatározásán ez általában mit sem változtat. A vitában néhány jól ismert választókerületi gond ismétlésén túl új elem alig merül fel. Nem is annyira vitáról, mint inkább hozzászólásokról beszélhetünk tehát. Persze a mindig „szűkös lehetőségek” és „realitások” — amelyeket egyébként a határozati javaslat tükröz —, a változtatás igényének eleve határt szabnak.

Nézzük, mi lehet az oka a kerületi tanácsülések tartalmi elszürkülésének?

AZ EGYIK OK talán a főváros és a kerület viszonyának sajátosságában rejlik. Egy kerületi tanács döntési lehetősége, például a fejlesztési vagy ellátási kérdésekben igen szűk sávban mozog. Ez nyilvánvaló, ha összevetjük a kerületben megvalósuló fővárosi beruházások nagyságrendjét a kerületek saját fejlesztési kiadásával. Természetesen értelmetlen dolog lenne a fővárosi erőforrásait szétforgácsolni, különösen napjaink szűkülő gazdasági lehetőségei között, de talán egy-egy döntés meghozatala előtt a kerületi tanács testület is állást foglalhatna például abban a kérdésben, hogy kint épülő lakótelep közül hol fontosabb előbb átadni az ABC-áruházakat, figyelembe véve a környék ellátását is. Még a járulékos beruházások csökkentése is teremthet választási lehetőséget, amely az ott-élők

szempontjából korántsem közzömbös.

A LAKOSSÁGOT képviselő kerületi tanácsstagot az intézményirányítás változásai is nehezebb helyzetbe állítják. Az egészségügyi integráció megvalósításával például hiába is fordul körzeti orvosi problémájával a kerületi tanácshoz, rossz ajtón kopogtat.

Félreértés ne essék, nem ezeknek a szempontoknak, intézkedéseknek az ésszerűségét vitatom, hiszen egy nagyvárosban belül erőparálás lenne túlzott kerületi önmállóságra törekedni. A lakosságot különben sem a kerület határai érdeklik elsősorban. Ennek ellenére indokolt a kérdés: mi lehet egy 100–150 tagú választott testület érdemi szerepe, ha az igazgatási és a képviselői súlypontok viszonya módosult? Szükség van-e rá ebben a formában, amikor ügyrendi és szervezeti kérdéseken kívül meglehetősen szűkre szabott a tényleges döntési lehetősége. Egyébként még ez utóbbi kérdésekben is megkértheti a testület kezét a fővárosban belüli „egységességre” való törekvés. Eltérő sajátosságok mellett is valószínű, hogy ugyanazokat a bizottságokat találjuk meg mind a huszonkét kerületben.

A FORMÁLIS döntéshozatal további okai már korántsem csak kerületi sajátosságokkal magyarázhatók. Egy-egy testületi előterjesztés kidolgozását több lépcsős egyeztetés előzi meg. Ez zömmel a tanács apparátuson belül, vagy az apparátus és más szervek között zajlik. A tanács tagnak alig van lehetősége arra, hogy például a tervkérdés érdemi szakaszába — amikor a koncepció még nem öltött megszilárdult formát — be tudjon kapcsolódni.

Úgy vélem azonban, hogy még a jelenlegi keretek között is növelhető a tanácsstagok érdekelttsége és aktivitása, főként jobb munkatervezés, a tanács és a vb közötti jobb munkamegosztás révén. A tanácsülés programja a bizottságok munkáján kívül az osztályok beszámoltatására épül. A tanácsstag itt gyakran találja szemben magát olyan személyi, szervezeti és belső munkamegosztási problémák részletes tárgyalásával, melyek megoldásához nemcsak a szakértelme, hanem hatékony eszköze is hiányzik.

A szakigazgatási szervek beszámoltatása szerintem elsősorban a végrehajtó bizottság feladata. A tanácsülésnek inkább gyakrabban kellene napirendjére tűzni a lakossági (kereskedelmi, szolgáltató és kommunális) ellátás különböző területeit érintő témákat, valamint az ebben közreműködő vállalatok, szövetkezetek beszámolóját, tájékoztatóját, ez irányú tevékenységükről. E keretek között persze az adott osztály munkáját is lehet értékelni, de itt nem ez az elsődleges szempont.

Az is előfordul viszont, hogy a tanácsülés elé kíváncsi témákat a vb tárgyalja. Így például több kerületben a lakóbizottságok tevékenységének tapasztalatait, máshol a házközelőségek munkájának értékelését, vagy az ötnapos munkahét hatását a lakosság ellátásának alakulására.

A múltkorában az egyik kerületi tanács tudomásul vette elnökének lemondását. Az ülés szünetében egy idősebb tanácsstag azt fejtegette, hogy — okulva az eddigi tapasztalatokból —, tulajdonképpen milyen tanácselnökre lenne szükség. Majd legyintett: úgysem mi döntjük el, hogy ki legyen, legfeljebb megszavazzuk...

S. I.

Egy felszólalás nyomán

Képviselő és szakszerűség

A szakszerűség és a demokrácia viszonyáról sokat vitalkoznak napjainkban az államigazgatási szakemberek. Ha a két fogalmat egymás mellé állítjuk, akkor közelebb ma még sok esetben nem az „és”, hanem a „vagy” kötőszó kívánczik. Tény ugyanis, hogy a szakismeret, s az ennek birtoklását feltételező sajátos szakmai zsargonban való jártasság bizonyos kiváltságot, támadhatatlanságot, s az érdekek érvényesítésénél kétségtelen előnyt jelenthet a szakemberek számára. Ezzel szemben a tanács testületekbe választott „laikusok” többé-kevélkül az imént vázolt elmélyült ismereteket, s emiatt gyakran elbizonytalanodhat. Hiába vannak törvényadta jogaik az ilyen tanácsstagoknak, a döntéshozatalban nem mindig képesek érdemben közreműködni.

Formai korlátok

Márpedig ha ez így van, akkor a közösségi akarat következetes érvényesítése veszélybe kerülhet, s könnyen kialakulhat az a jelenség, amelyet szakmai berkekben az apparátusi szemlélet túltengéseként emlegetnek.

Mind ezek tükrében megérthetjük, hogy az államigazgatási és igazgatási ifjúsági napok keretében a közelmúltban Szolnokon megtartott tanácskozás egyik központi témája éppen a szakszerűség és a demokrácia követelményeinek egyeztetése volt. Erről a konferenciáról egyébként annak idején Fórumunk hasábjain részletesen beszámoltunk. A legtöbb felszólaló a tanácsülések színvonalának elemzésével próbálta megközelíteni ezt a kérdést. Akadt azonban olyan résztvevő is, aki egy viszonylag szűkebb körű — ám az operatív irányításban mégiscsak kulcsszerepet játszó — testület: a végrehajtó bizottság munkáját tette nagytitkos.

Dr. Kutas Péter, a Sátoraljaúrhelyi Városi Tanács igazgatási osztályvezetője a „helyi kormány”, a vb munkájának elemzésekor arra a következtetésre jutott, hogy hasznos lenne a jövőben a választott és a kinevezett tisztviselőkön kívül a szakigazgatási szervek vezetőit is testületi tagokként bevonnai a végrehajtó bizottság munkájába. Amikor dr. Kutas Péterrel és Bodroghalmi Jánossal, a Hazafias Népront városi titkárával leültünk beszélgetni, arra a kérdésre próbáltunk választ keríteni, vajon ennek az elképzelésnek a gyakorlati megvalósítása hozzájárulhat-e az előbb vázolt ellentmondások feloldásához?

A szakemberek és a tanácsstagok egyaránt sokat vitalkoztak az elmúlt évtizedben a tanács-törvényben deklarált tanácsnépképviseleti és önkormányzati jellegéről — állapította meg dr. Raft Miklós, a Tanács Hivatali elnök-helyettese „A képviselői demokrácia fejlesztéséről” című vitaindító előadásában, amely a fővárosi, megyei, megyei városi tanácsok vb-titkárainak közelmúltban tartott országos értekezletén hangzott el, s amelyet az Állam és Igazgatás októberi számában olvashatunk. A különféle színtű tanácsok értékelését tartalmazó anyagok, a felügyeleti ellenőrzések tapasztalatai, s az e témában zajló viták végső summázata az, hogy a tanácsok deklarált szerepkör és a valóságos helyzet között jelentős az eltérés. Azt azonban mindenképpen jó jelnek tekinthetjük, hogy az utóbbi időben mind a testületi önvizsgálatok, mind a Tanács Hivatali által végzett felügyeleti vizsgálatok összefoglalói, s a tanács tisztviselők különböző nyilatkozatai egyre több elemző és önkritikus megállapítást tartalmaznak. Csökkentek a fellezgős és unalomig

Az itt következő vélemények persze távolról sem nyújthatnak tökéletes receptet, ám arra talán alkalmasak, hogy a testületi munka néhány időszerű kérdését felvillantassák.

A végrehajtó bizottság megfelelő működésének egyik legfontosabb formai korlátját annak személyi összetételében látom — mondja dr. Kutas Péter. — A testületi tagok kiválasztásánál ugyanis az osztály- és réteggépviselő a fő szempont. Ezen lényegében az sem változtat, hogy a vb-nek tagja a három tanács-tisztviselő, valamint a városi pártbizottság titkára is. Természetesen megbecsült, tekintélyes, és legtöbbször vezető választású állampolgárokat választanak meg. Ezeknek az embereknek azonban a munkahelyi elfoglaltsága rendkívül nagy — gondoljunk csak egy kórházi főorvosra, vagy egy üzemezőre —, s egyszerűen nem jut idejük a felkészülésre, de sokszor még az üléseken való részvételre sem. Az pedig már végképp elképzelhetetlen, hogy az előterjesztések előkészítésében is részt vállaljon a szakmailag hozzáértő vb-tag, holott a szervezeti és működési szabályzat ezt kifejezetten megköveteli.

Eszerint tehát az előkészítést a gyakorlatban kizárólag a szakigazgatási szerv végzi. De mi lesz a javaslat további sorsa?

— Erre a kérdésre megintcsak a vb összetétele ad magyarázatot. Az ülésen részt vesz a felsőbb szakigazgatási szerv képviselője az ügyész, a NEB-elnök, az országgyűlési képviselő, valamint a három tanács-tisztviselő. Az említettek rendszerint ismerik a javaslatot, és egyetértően vele. Ezek után elképzelhető, hogy a „laikus”, a témát kevésbé ismerő vb-tagok a határozati javaslatról eltérő döntésre szavaznak? Hiszen a döntéshozatalhoz megfelelő információra van szükség, aminek a legfőbb forrása éppen a már előbb említett előterjesztés. Elméletileg ugyan megvan a lehetősége annak, hogy a javaslat előkészítésében a szervezettel szembeni vb-tag részt vegyen, a gyakorlatban azonban ez nem így történik.

Ellenérvek

— Vajon, az a tény, hogy a gyakorlat nem mindig képes az elméleti lehetőségeket kihasználni, indokolná, hogy nyomban új megoldást keressünk? — Kérdi a Bodroghalmi János. — Nekünk a legfőbb feladatunk, úgy gondolom, a társadalmi kontroll szélesítése, s e szabály alól a vb

sem jelent kivételt. Ha az iménti megállapítások nem is alaptalanok, de azt kár lenne kétségbe vonni, hogy a mostani — tökéletesnek ugyan nem nevezhető testület — mégiscsak jelent bizonyos ellenőrzést. Az ön elképzelése viszont ezt a létező szűrőrendszert is megkérdőjelezi. Ki ellenőrizné akkor a szakigazgatási szerv előterjesztésének helyességét?

— A másik szakigazgatási szerv vezetője, aki mint vb-tag megvételre a javaslatot.

— Feltéve, ha megvételre — folytatja a HNF városi titkára. — Mert a hozzáértés kérdése itt is felmerülhet! Hiszen rendelkezik-e, mondjuk, az egészségügyi osztály vezetője például az igazgatási osztállyal kapcsolatos megfelelő ismeretekkel?

Vitaindító

— Az esetek többségében rendelkeznie kell! — vélekedik az igazgatási osztály vezetője. — Az államigazgatási feladatok nagy része ugyanis összetett jellegű. Például egy gyámügyben lakás-, egészségügyi és egyéb speciális kérdésekkel is szembe kell néznie a szakembernek. Es meg valami: a felelősség kérdése! A szakigazgatási szervek vezetői felismerték, hogy az adott kérdés testület elé terjesztése esetleg alkalmas lehet a felelősség áthárítására, elmosására. Amíg ugyanis az előterjesztésnél az érdemi munkát a szakigazgatási szerv végzi, addig a döntést formailag a végrehajtó bizottság hozza meg. Am a vb-tag lényegében csak politikai felelősséggel tartozik. Az előterjesztőt elvileg terhelik ugyan a politikai és a munkajogi felelősség is, tekintve azonban, hogy ő csak javaslatot tesz, az elfogadáshoz már semmi köze, az esetleges hibás döntésnél moshatja a kezét. Nos, többek között emiatt is tartandóan célszerűnek egy tisztább profilú testület kialakítását.

Feltehetően jó néhány érvet és ellenérvet lehetne még felsorakoztatni a fiatal tanács szakember gondolataival kapcsolatban, hiszen a változó elképzelések nyilván jó néhány hatásköri módosítást, jogi kérdést is felvetnének. Amint azt cikkünk elején is jeleztük, korántsem egy kikristályosodott modellt próbáltunk az olvasó elé tárni. Ehelyett gondolatébresztőnek szántuk a fenti párbeszédet a szakemberek és a tanácsstagok számára egyaránt. A témával kapcsolatban érdeklődéssel várjuk olvasóink leveleit, véleményét.

Erdélyi András

ismételt általánosító, indokolatlanul derülítő megállapítások, miszerint a testületek meghatározó szerepe csakis erősödhet, a képviselőt gazdagodhat, az önkormányzati jelleg pedig permanens kibontakozásban van.

A kritikai elemek erősödése és a tanács munkában tapasztalható fejlődés ahhoz is kellő önbizalmat ad — állítja dr. Raft Miklós —, hogy bátran nézzünk szembe önmagunkkal, nagyobb határozottsággal lépünk fel az előrelépést akadályozó tényezők, szemlélet és magatartásbeli hibák ellen. A szerző ezután a képviselői demokrácia fejlesztésének társadalmi és gazdasági indítékait elemzi, majd áttekinti a tanács képviselői fejlődésének jellemzőit, részletesen foglalkozik a képviselői demokrácia megoldására váró kérdéseivel, vagyis azzal: melyek azok a gondok, amelyek új jogi szabályozás és anyagi esz-

közök ráfordítása nélkül, jobb szervező munkával, több figyelemmel és töredekkel megoldhatók. Tanulmányának utolsó részében a szerző a tanács bizottságok és a tanácsági csoportok szerepéről szól.

Ritkán olvashatunk elemzést arról, hogy mi a tanácsok feladata a foglalkoztatás megszervezésében. Sente Lajos, a Veszprém megyei Tanács munkaügyi osztályvezetője ezúttal arra vállalkozik, hogy áttekintse a tanácsok munkaügyi tevékenységének mód- szerinek változásait.

Érdeklődésre tarthat számot dr. Greiner Tibor, a Komárom megyei Tanács főtanácsosának cikke, amely a helyi tanácsok tájékoztatásának módszereit tekinti át; továbbá Novák József dr. tanulmánya, amely a közvéleményt erősen foglalkoztató, kezdetben meglehetősen szélsőséges érzelmi hatásokat kiváltó intézmény, az egyes kiskereskedelmi és vendéglátóipari üzletek szerződéses üzemeltetésével, s az ezzel kapcsolatos kereskedelmi szakigazgatási feladatokkal foglalkozik.

R. V.

Hol van már a jénki erény?

Az új japánok

A fejlett tőkés országok gazdasági közvéleményét egyre jobban foglalkoztatják a növekedés és versenyképesség tényezői azóta, hogy a területeken maguk az ipari országok egyre gyengébben szerepelnek. Ilyen háttér magyarázza, hogy a tudományos kutatás és a sajtó is egyre többen foglalkozik azokkal az országokkal, ahol a hetvenes években ellenkező irányú folyamatok játszódtak le. A figyelem középpontjában elsősorban Japán és a hasonló utat bejárt távol-keleti országok, illetve területi egységek állnak — Hongkong, Szingapúr, Dél-Korea, Tajvan.

Termeléscentrikusak

Az adatok szerint 1970—79 között az Egyesült Államokban évente átlagosan csupán 0,6 százalékkal emelkedett az egy foglalkoztatottra eső bruttó hazai termék, Szingapúrban 3 százalékkal. A fenti módszerrel mérve a termelési növekedés az NSZK-ban sem javult 3,4 százaléknál jobban. Japán esetében viszont az évenkénti átlagos emelkedés meghaladta a 4 százalékot, Dél-Korea esetében pedig közel volt a 6 százalékhoz. Jelentős különbséget mutatnak Távol-Kelet javára a beruházási statisztikák is. Míg a hatvanas években a fejlett tőkés országokban a befektetések évente átlagosan 4—6 százalékkal nőttek, addig az „új japánok” között nem volt ritka a 20 százalékos meghaladó ütem sem. Még szembetűnőbb azonban a különbség a hetvenes évek folyamán. Az OECD-régióban a beruházások sok államban (Olaszország, NSZK, Hollandia) visszaestek és egyetlen esetben sem érték el az átlagos évenkénti 2 százalékos növekedést. Ezzel szemben ugyanezen idő alatt Dél-Korea és Hongkong évente 10 százalékos meghaladó mértékben bővítette hazai befektetéseit és a növekedési ütem Szingapúrénál is 5,5 százalék. A beruházásokban természetesen nem csupán a növekedési ütem különbségei, hanem az abszolút összegek is számítanak. Az adatok szerint e tekintetben fordulhat következett be: míg a hatvanas években az egy főre jutó beruházások összege a fejlett tőkés országokban jóval magasabb volt, mint Japánban, addig a hetvenes években már a japánok fektettek be fajlagosan többet. Míg a fejlett tőkés országokban „jóléti központú” gazdaságpolitikát folytattak, addig a Távol-Keleten „termelési központú” volt a vezetés. Ennek következménye, hogy Japán és a „négyek bandája” annak ellenére, hogy nyersanyagokkal alig, vagy egyáltalán nem rendelkeznek, meghökkenő sikereket tudtak elérni. (A japán iparosítás mintegy 100 évvel ezelőtől kezdődött, a többieknél a történelmük e szempontból csak három évtizedes.) A fejlett tőkés országokban folyó elemzés kezdetben nem adott sok esélyt még Japánnak sem. Később a távol-keleti konkurenciát olybá könyvelték el, hogy azok csupán az olcsó munkabérek által versenyképesek és teljesítményük kimerül művirágok, játékok és textilárak előállításában. Manapság azonban már nem csupán Japán, de Hongkong, Szingapúr és Tajvan is egyre gyakrabban jelentkezik vetélytársként az élen járó technológia világszínén, például az elektronikában.

Nincs munkanélküliség

Bár a kisebb távol-keleti területi egységek növekedéséhez (Japánra ez nem áll) jelentős mértékben hozzájárult a külföldi tőke is, a beruházások jelentős hányadát hazai forrásokból finanszírozták. Japánban és az „új japánoknál” ugyanis, a fejlett tőkés országokkal összehasonlítva,

igen magas, mintegy 20 százalékos a megtakarítási ráta, a személyi jövedelemnek az a hányada, melyet nem költenek el, hanem bankba visznek. Erre kényszerülnek a Távol-Keleten azért, mivel általános nyugdíjrendszer európai értelemben nincs. A személyi adózás szabályai pedig ezt azzal segítik elő, hogy a kamatokból származó jövedelmet igen magas szintig adómentessé teszik, a felvett kölcsönökre kifizetett kamatot viszont az adóköteles jövedelemből nem lehet levonni.

A Távol-Keleten tehát a cél az, hogy az egyének jövedelmük minél nagyobb hányadát „áramoltassák vissza” a bankrendszeren keresztül a termelésbe. (A kamatlábak szintje érdekes módon a megtakarítást nem ösztönözi, a távol-keleten, Japánban a hetvenes évek folyamán sokszor a ráta reálértéke negatív volt.) A fejlett tőkés országokban viszont — különösen az 1929—33-as válság óta — a gazdaságpolitika nem-hogy visszafogta volna, hanem éppen ellenkezőleg, ösztönözte a folyó jövedelemből való fogyasztást. A következőkben egyértelmű: a vállalatok számára kevesebb pénz áll rendelkezésre annál, mint amennyihez „távol-keleti feltételek” mellett hozzájuthatnának... A fejlett tőkés országokban működő elemzők kritikusan írnak az úgynevezett „jóléti államnak” az utóbbi csaknem fél évszázadban megfigyelhető meg erősödéséről is. Véleményük szerint a különféle fogyasztási támogatások és a munkanélküliség „csökkentette a termelőmunka vonzerejét”.

Szingapúrban viszont — hogy a másik oldalt is nézzük — ismeretlen a munkanélküliség, igaz, hogy munkanélküliség sincs. A kritikus elemzők azt is felvetik, hogy a fejlett tőkés országokban egyre növekszik összességében a különböző szolgáltatások, oktatás és egészségügyi költségvetési támogatása, ami ugyancsak végső soron az üzleti életről veszi el a forrásokat. Távol-Keleten viszont a gazdaságpolitika termelés- és termelési központú és tudatosan elkerüli a „jóléti állam” növekedését. Míg a fejlett tőkés országokban — így a következtetés — a fogyasztást ösztönzik, addig Japánban és az „új japánokban” a termelés kapja a prioritást. Végső soron eszerint Tajvan és Szingapúr lennének a méltó örökösei „a hagyományos jénki erénynek”: dolgozz, takarálkoskodj, fektess be...

Elemzések háttérben

Eddig a diagnózis. Kidolgozóit távlati következtetésre is jutnak ennek alapján. Véleményük szerint a fejlett tőkés országok nem nyerhetik vissza versenyképességüket anélkül, hogy gazdaságpolitikájukban jelentős fordulatot tegyenek. Enélkül ugyanis gazdaságaik továbbra is szenvedni fognak az alacsony megtakarítási és beruházási ráta, hatásától és továbbra sem fogja semmi a kemény munkát ösztönözni. A következmény csakis Japán és az „új japánok” további térnyerése lehet.

Az ismertett gondolatmenetben természetesen sok igazság van. Figyelmen kívül hagy azonban bizonyos speciális tényezőket — ilyen például a szóban forgó egységek területe, lakosainak csekély száma. Amit Szingapúr vagy Tajvan elért, nem biztos, hogy ugyanilyen módon India is el tudta volna érni. Nem szabad elfelejteni azt sem, hogy manapság meglehetősen divatos dolog a jóléti államot, a hatvanas évek örökségét bírálni. A távol-keleti példa dicsőítése része annak, amit a tőkés országok ideológiai életében manapság „jobboldali reneszánsz”-ként kezelhetünk...

G. Gy.—Sz. P.

Energiatermelő istálló

Biogáz-hasznosítási kísérlet Szécsényben — Realitások és a megtérés

Baráti körben a napokban kesernyén mondták valaki, hogy bezzett Kinában több mint hétmillió biogáztelep működik, nálunk viszont, ahol minden lehetőség adott volna — 30 millió köbméter „alapanyag”, vagyis hígtrágya keletkezik évente az állattartó telepeken — a kezdeti lépéseket sem tettük meg. Pedig a trágyából egyszerű eszközökkel nyerhető biogáznak több mint ötezer kilokalória a fűtőértéke, s ugyanolyan eszközökkel égethető el, mint a földgáz vagy a fűtőolaj. Ráadásul a gáz kivonása után visszamaradt szerves trágya könnyen kezelhető növényi tápanyag. A hígtrágya elhelyezését ezzel szemben óriásiak a gondok, még mindig sokkal inkább a környezetet súlyosan szennyező anyag, mint ami valójában — energiaforrás.

Az effajta kesergés korántsem ritkaság, nemcsak a szakmai berkeket foglalkoztatja a környezetvédelem, az energiaforrások hasznosításának gondja, hanem önmagában is, ha úgy tetszik, nemzeti ügygényé is vált. A baj csak az, hogy kevés a tájékozottság, a legtöbb részismeretek, vagy kétes információk alapján általánosítanak, mondanak ítéletet. Például az imént idézett barátunk is tévedett. No nem a számokban, adatokban, azok korrektek, de a biogázügyben való vélekedésével ellentétben — a kezdeti lépéseket azért már megtettük.

Érdeklődés, bemutató

A napokban meghívót kaptam a Nógrád megyei Szécsénybe; a most felépült biogáztelep bemutatására invitáltak. Hogy a téma iránt mekkora az érdeklődés, azt mutatja: az eseményen minden várakozást meghaladóan, százötvenen jelentek meg.

Pedig az előzetesen szétküldött tájékoztató nem ígért szenzációt. A csaknem húszmillió forintos beruházással épült gáztelep terméke a számítások szerint mintegy 300 tonna tüzelőolaj kiváltását teszi lehetővé, és a maradék szerves trágya 217 tonna vegyes hatóanyagú műtrágyának felel meg. Az előbbi ha vásárolnák, 3,2 millió forintba, az utóbbi csaknem 1,5 millióba kerülne. Ez a 4,7 millió forint persze korántsem tisztá hason, hiszen a biogáztelep üzemeltetésének is van évente úgy 1,5 millió forintnyi költsége. A tiszta haszon tehát évi 3,2 millió forint, vagyis a beruházás — ha eltekintünk az amortizációtól, s más „részletkérdésektől” — talán hat év alatt térül meg. Kérdés, hogy a gyakorlat majd mit igazol, hiszen mindez csupán spekuláció.

S nem is a legrealisabb. Mert a maradék szerves trágya a maga másfél milliójával csak némi jóindulattal tekinthető a biogáztelep „nyereségének”. Mert ez a trágya akkor is van, ha biogáztelep nincs. S ez a hígtrágya — jóval kisebb ráfordítással — gáztermelés nélkül is hasznosítható. Például, ha a szécsényi Rákóczi Tsz földjeit korábban már beren-

dezték öntözésre, úgy minden további nélkül, a meglévő csővezeték ki lehetne juttatni a szántóföldre. Ha nincs öntözőhálózat, úgy a 750 téhénnel dolgozó telepet mintegy hatmillió forint ráfordítással át lehetne alakítani úgy, hogy a trágyát alomszalma vegye föl, s ezt, a hígtrágyánál, vagy akár a biogázgyártás után visszamaradt szerves trágyánál értékesebb anyagot a meglévő teherautókkal, vontatókkal lehet kihordani a szántókra. S van még harmadik lehetőség is, bár ez inkább a közeli jövő zenéje: a tehenészet hígtrágyáját nagy befogadóképességű, 15—16 köbméteres tartálykocsikkal vinnék a földekre. Ilyen járművek egyelőre csak importból szerezhetők be, ugyanis a jókora súlyt alacsony nyomású gumibroncsokkal kell hordani azért, hogy a tartálykocsi még a felázott talajon se akadjon el. (Ezt megoldani pedig bonyolult műszaki feladat. A magyar gépipar tárgyal nyugat-európai vállalatokkal; részlegeseket szállítanak cserébe komplett járműveket.)

A svéd példa

A Szécsényben összegyűlt másfél száz szakember korántsem volt túl lelkes. Részben azért, mert az iménti gondolatörv többüknek eszébe jutott, részben pedig azért, mert föltek maguknak egy alapvető kérdést: honnan vegyünk húszmillió forintot, hogy biogáztelepet építsünk? A mai gazdasági helyzetben a legtöbb üzemnek még kétfélmillió forint előteremtése is gondot okoz. A jelenlévő építésszakértők a telep szemrevételezése után megállapították: annyi betonozási munka, amennyit Szécsényben a saját kiváló építésszakértő egy év alatt megcsinált, máshol — átlagos körülmények között — legalább a duplájába kerülne. Az egyik téves főagronómusa kezlegyintés kíséretében megjegyezte: ha a szécsényiek nem kapták volna meg a beruházáshoz szükséges 20 millió kétharmadát állami támogatásból, soha nem épül fel ez a telep.

Szóval aligha várható, hogy egyhámar biogáztelepek százai ne pesztítsék be honi mezőgazdasági üzemünket. S mint látható, ennek koránimem a fantáziatárság, a korszerűtlen gondolkodás, esetleg a takarékosági szemlélet hiánya az oka. Eppen ellenkezőleg: a józan közgazdasági megfontolás akasztja meg az állami és közös gazdaságok vezetőit, amikor a biogáztelepeken kezdenek gondolkodni.

A szécsényi gyűlekezeten találkoztam Müller Lászlóval, a MEM osztályvezetőjével, aki — miközben elismerőleg szólt a szécsényiek vállalkozásáról, s a látottak alapján kijelentette: „jó helyre került az állami támogatás” — megkért rá, hogy okvetlenül írjam meg: „a szécsényi létesítményt az útkeresés szándéka hozta létre, eddig ugyanis nem sikerült Magyarországon olyan biogáztelepet építeni, amely közgazdaságilag önfenn tartónak bizonyult volna”.

Hogy az osztrák BIMA GmbH-től vásárolt licenc a járható úte — ennek alapján épült a szécsényi telep —, vagy valami más, azt majd az üzemelés tapasztalatai döntik el. Egyes vélemények szerint még ez a szellemesen és ökonomikusan tervezett üzem is az általa termelt gáz 50—70 százalékát — ha nem többet — saját technológiája fenntartására fogja felhasználni a téli hónapokban. Így pedig még a jóindulatulag számított hatévnyi megtérés sem valószínű. Arról nem is beszélve, hogy ez a biogázüzem tehenészet telephez épült, s hígtrágyás technológiával működő tehenészet talán már hűsz sem akad az országban. A nyomozó hígtrágya-elhelyezési gondokat a sertés-telepek okozzák. Ezek „mellékterméke” pedig a biogázgyártásban a tehenétrágyánál csak jóval gyengébb hatásfokkal hasznosul.

„A tisztánlátás lehetősége a Szécsényben befektetett összegnél jóval többet ér” — jelentette ki a MEM osztályvezetője, s ezzel egyet lehet érteni, hiszen Európa-szerte folynak kísérletek a biogázzal. Például Svédországban, ennél már jóval többről van szó; ott az ország energiamelegében is érzékelhető a biomassza energetikai hasznosítása. Hja, kérem — a hatvanas évek végén, a hetvenes évek elején volt Svédországban annyi szabad tőke, amennyivel ki lehetett fejleszteni ezt az ugyancsak beruházásigényes ágazatot. Európa más országaiban viszont változatlanul nem azért foglalkoznak a biogázzal, mert aktuálisan túl nagy fantáziát látnak benne, hanem azért, mert mindenki, aki egy kicsit is előre lát, igyekszik fölkészülni a hagyományos energiahordozók felváltására. Ennek módja pedig a rendelkezésre álló energiaforrások legracionálisabb átalakításának kimunkálása. Ez viszont kísérletek, nagyüzemi próbálkozások és persze, állami támogatás nélkül sehol sem megy.

Van jövője...

Ami napjaink realitásait és a szerves trágyát illeti: a gazdaságos és járható utnak az látszik, ha az állattenyésztés mellékterméke a hagyományos elv alapján egyelőre teljes egészében a szántóföldeken adja át energiát a kultúrnövényeknek. Most még ehhez kell ugyanis a viszonylag legkisebb ráfordítás, ez térül meg a leggyorsabban és a leghatékonyabban.

Ha a magyar mezőgazdaság eljut odáig, hogy az iparszerű körülmények között képes lesz megvalósítani az ősi körfolyamatot, vagyis az állatokkal megetetett takarmánynak nemcsak egy részéből lesz hús, tej, tojás, emberi táplálék, hanem a „melléktermék” legalább 80 százaléka a kultúrnövényeket táplálja, úgy az óriási lépés lesz előre; akár a jövőben megvalósítható széles körű biogáztermelés irányába is.

Gábor Iván

HORIZONT

Arab függőség

Az arab világnak meg kell szüntetnie a nyugati országoktól való függőséget a technológia, a késztermékek és az élelmiszerek importja terén — ezt szorgalmazták Algírban azon a tanácskozáson, amelyen az arab munkaügyi szervezet rendezésében az arab világ pénzügyi szakértői, szakszervezeti megbízottai, valamint nemzetközi szervezetek képviselői vettek részt. A felszólalók sürgették az arab országok kormányait, hogy tőkájukat tartásuk odahaza és csökkenték az olajexportot.

Bérszop Japánban

A magánszektorban foglalkoztatott munkások béreinek emelése ellen foglalt állást Japán legnagyobb munkáltatói szövetsége,

Újabb olajválság 1986-ban?

Egy amerikai tanulmány szerint robbanásszerűen megnövekszik az OPEC kőolajja iránti kereslet, és 1986-ra újabb olajvál-

ság érlelődik meg — amennyiben bekövetkezik a jövő évre várt gazdasági fellendülés.

A tanulmány, amelynek elkészítésében a Harvard egyetem tanárai vettek részt, úgy véli, hogy jövőre — 3 százalékos gazdasági növekedést, valamint az olaj reálértékének folytatódó esőkkéntését feltételezve — gyors növekedésnek indul az OPEC-olaj iránti kereslet.

Kuba idegenforgalma

A külföldiek turizmusa olyan jelentős bevételket eredményező népgazdasági ágazattá válhat Kubában, mint a halászat, a nyelvényászat, vagy a dohányárak előállítását. A Cubatour jelenleg több mint 100 kényelmes szállóval, több száz étteremmel, úszómedencével, sport- és üdülőkomplexummal rendelkezik.

Ajándékozások évadján

Vágyak, kérések mérlegelése

Tudom én, hogy semmire nincs időnk, de azt is, hogy ez így nincs jól. Arra is felkészültem, hogy ha jön a „jó tündér” és megkérdezi, mi a három kívánságom, azzal kezdem: álljon ezentúl — legalább — *harminchat órából* egy nap.

Tündéri teendők

De a tündér nem jött — és azt hiszem, már nem is jön el hozzám — nélküle kell boldogulnom. Sőt időről időre nekem kell helyettesítenem őt. Ilyenkor, karácsony közeledtén, sok dolgunk és kevés időnk középette, mindnyájunknak, de az édesanyáknak különösen megsokasodnak „tündéri” teendők: össze kell gyűjteni a kívánságokat, meg kell rostálni azokat, aztán csoportosítani, és végül — legjobb tudásuk, no meg pénztárcájuk szerint — teljesíteni, amit léjnek.

Sose fogom elfelejteni, pedig már másfél évtizede annak, hogy fiaim először kértek ajándékot karácsonyra (akkor kezdtek óvodába járni, de nemcsak a „felvilágosító munka” miatt, hanem életkoruk folytán is akkor jöttek rá arra, hogy nekik is lehet beleszólásuk abba, mi kerül a karácsonyfa alá) — szóval a rendelés az volt, hogy: *kardot*. Fiatal anyaként én is elhatároztam ugyan, hogy szűrő-vágó harszerszámot, játékot nem adok a gyerekeim kezébe, de hamarosan rá kellett jönnöm, hogy a fiúk génjeiben — tetszik, nem tetszik — valóban átöröklődik valami harciszenvedély ősapáink virtusából, s ha én nem is veszek puszkát nekik, attól ők „lövöldözni” kezdenek egymásra vonalzóval, fakanállal, ami akad. Így aztán az utolsó napokban mégis beszerzem nekik két — viszonylag veszélytelennek tűnő műanyag — kardot, s a többi ajándék közé rejtetem a fa alá. Akkor vettünk először plafonig érő fenyőt és sok-sok ajándékot, felmérve, hogy ez lesz az a karácsony, amire már

emlékezni fognak. Roppant izgalommal lestük a hatást, amikor a csengőszóra bejötték a csillogó-villogó karácsonyfás szobába. Amíg a csillagszórók szikráztak, megilletődve álltak, utána egy röpké pillantást vetettek a halomnyi mindenféle a fa alatt, majd szinte kórusban szegezték nekem a kérdést: *kard van?*

Nem érdekes, s nem is tudom már, mi minden volt az ajándékok között, amiket *látniuk* kellett,

mert nem voltak becsomagolva, s aminek utóbb módfelett örültek, de valamilyen lélektani szelekció folytán *nem apperceptálták* se a többi játékot, se azt, hogy *mekkora* a fa, mert semmi nem érdekelte őket *jobban, mint a kard*.

Amikor megtalálták, indián-üvöltéssel rohantak felénk: *van!* S csak ezután voltak hajlandók észre- és számba venni a többi kincset.

Annak örül, amire vágyik

Azt hiszem, minden gyerek ilyen — sőt, minden felnőtt. *Annak örül igazán, amire vágyik*, s ez nem attól függ, hogy értékes, drága, különleges-e. Mi, felnőttek is csak udvariasságból örülünk, és köszönjük a mégoly előkelő, mégoly sokat érő *kiagyalt* ajándékot, amit nem kívántunk, s ami

esetleg „*jól jön*”, de arról is árulkodik, hogy az ajándékozó inkább *önmagáért akart kitenni* — ahogy mondani szokás —, s nem az vezérelte, hogy vágyunkat teljesítse.

De a gyermek még „*szinte ember*”, nem tudja, és nem akarja palástolni családottságát — nagy hiba tehát örömszerzés helyett a *becsapottság* érzésével „*lepni*” meg az ünnep alkalmából. Annyira nem lehet kevés az időnk, hogy ne figyeljük, s ne tudjuk — nemcsak ilyenkor persze, hanem folyamatosan, egész évben —, hogy mire vágyik a gyermekünk, mi érdekli: hogy ne halljuk meg a gyöngéd célzást az „*ezt láttam a kirakatban*, vagy az *osztálytársamnál*” bevezetővel előadott *kérést*. Amivel nem azt mondom persze, hogy *minden* kérést, minden óhaját teljesíteni kell — távolról sem. S nemcsak azért, mert nem áll módunkban, magyarul: *nincs rá pénzünk*. S főleg nem kell *azonnal* teljesíteni minden vágyat. A vágyak „*dédelgetésére*” is szüksége van a gyerekeinknek, hiszen valamennyien tudjuk, milyen jó „*álmodni*” valamiről, ami talán, majd megvalósul, amit talán majd megvalósítottunk.

Féltetett kérések

Ezeket a „*féltetett*” kéréseket kellene most újra végiggondolnunk a szülőknél, s így nyakunkba venni néhányszor egy-két órára a várost, s nem arra összpontosítva, hogy *szerintünk* mire van *szüksége* a gyerekeknek. Amire szüksége van, legyen az zokni, télikabát vagy kötelező olvasmány, annak csak jobb híján örül a gyerekek karácsonykor. Pontosabban örül ő farmernek is, csizmának is — ha van mellette olyan ajándék is, amire nem számított (*nem is gondolta, hogy tudjuk: kellene neki*), s olyan is amire számított (*remélte, hogy tudjuk*).

Erre kell legyen időnk; s ez nem is *pénzkérdés*.

(rózsa)

Tessék választani!

Kulturális programajánlat

A gyöngyösi Diósy Antal-terem a Hajdúság—Hortobágy című kiállításnak ad otthont, melyen a hajdúsági nemzetközi művésztelep résztvevőinek munkái láthatók. *Kecskeméten* a Képcsarnokban ma délután 5-kor nyílik Györfly Péter festőművész tárlata. Ugyancsak ekkor nyitják meg a W. Lampl Mária festményeiből rendezett kiállítást a *szolnoki* Képcsarnokban.

Budapest a Csók István Galériában is ma délután fél 6-tól várja az érdeklődőket Bód Éva Műnkácsy-díjas keramikumművész tárlata. *Pécsett* a Ferenczy-teremben ugyancsak máttól láthatók Csete Ildikó és Kun Éva népi ihletésű textiljei, illetve kerámiai. Holnaptól nemzetközi fotókiállítás tekinthető meg a Pécsi Galériában, melynek címe: *Nő/Woman '82*. A komáromi Csokonai Művelődési Központban szintén holnaptól látható a magyar és szlovák fotósok tárlata.

Budapesti műsorok

PENTEK: A Korona Pódiumon Tábori Nóra lép fel *Gréti* című műsorával. Az est 7 órakor kezdődik. Az Egyetemi Színpadon Nagyiványi Péter és Dvorák Gábor az „*X. és Y. a tizediken*”, valamint az „*Illúziók*” című pantomimot adják elő, este 7 órai kezdettel.

A Zeneakadémián fél 8-kor Liszt Ferenc „*Szent Erzsébet legendája*” című oratóriuma csendül fel az *Allami Hangversenyzenekar* és a *Budapesti Kórus* előadásában, Margittay Sándor vezényletével. A Kisteremben ugyanebben az időpontban kezdődik a *Calcutta-trió* és *Shri Anthony Dass* koncertje. Az orgonamuzsika kedvelőinek ajánljuk *Sirájk Péter* hangversenyét a *Kálvin téri református templomban*, este 8-tól. A műsorban egyebek között Bach-, Brahms- és Messiaen-művek csendülnek fel.

Vidám estét ígér a „*Humorstaféta*” című zenés est a Fővárosi Operettszínházban. A 8 órakor kezdődő műsorban neves színesekkel találkozhat a közönség.

SZOMBAT: A Bartók Béla Emlékházban a „*Zeneszerzőnk: Kodály*” sorozat keretében délután fél 4-kor *Hollerung Gábor* tart előadást *Kodály* hangszerezenéről. Az *I. kerületi Tanács Művelődési Házában* délután 5-től este 8-ig tart a nemzetiségi táncház „*Kölő a Duna-parton*” című előadást *Prunyi Ilona* zongoraművész és *Korondi György* operatőrekes hangversenyére kerül sor a *Bartók Emlékházban*.

VASÁRNAP: A *Budapesti Történeti Múzeumban* reneszánsz kórusmuzsika hangzik fel a kaposvári Munkáskórus előadásában. *Klausz Róbert* vezényletével. A Zeneakadémián este fél 8-kor *Kodály-estet* tartanak, melyen *Kinncs Veronika*, *Melis György*, *P. Szabó Anikó*, *Dénes Erzsébet*, valamint a *Bartók-vonósnégyes* lép fel. A *Pesti Vigadó hangverseny-*

Vidéki rendezvények

PENTEK: *Hatvanban* a cukorgyári művelődési házban délután 3-kor és 6-kor *Tompa László* lép föl „*Másokért egyedül*” című műsorával. *Aján* a Városi Művelődési Központban *Bitskey Tibor* zenés vendéjjátékára kerül sor este 7-kor „*Mihelyt tedáltal embernek születtem*” címmel. Gitáron közreműködik *Valla Ervin*.

Győrött a városi művelődési központban este 6-kor fiatal dzsesszmuzikusok fóruma kezdődik. A *kazincbarcikai* művelődési központban a *Miskolci Szimfonikus Zenekar* ad hangversenyt este 7-kor *Tusa Erzsébet* zongoraművész közreműködésével.

SZOMBAT: A gyerekeket várja Pápán a Pedagógus Művelődési Házban a „*Kisriporter keresztetik*” rendezvény, amelyet *Vajek Róbert* vezet. Közreműködik *Nagy Éva* és *Takács Roland* bévész. *Mákon* délután 3-kor gyermektánc-találkozó lesz a kulturális központban.

Szombathelyen a Művelődési és Sportházban délután 5-kor kezdődik az „*Ifjúsági kiadvány*” humoros, szórakoztató játék. Lesz egyebek között *countrytáncverseny* és *Fele sem igaz-vetélkedő*, valamint *lézerdíszkő*. Közreműködnek *Bergendy István*, *Vágó István*, *dr. Veres Pál* és a helybeli *Modern Táncstúdió*.

Karatebemutatóval egybekötött sportruházati divatbemutatót tartanak *Szolnokon* este 6-kor a *Megyei Művelődési és Ifjúsági Központban*. A *gyöngyösi* Mátra Kulturcentrumban a *Vidróczki Néptáncgyűjtés* 20 éves jubileumi galamúsora látható este 7-től.

VASÁRNAP: A pécsi *Bóbita Bábszínházban* délelőtt 10-kor *Hőfehérke és a hét törpe* mesét láthatják a gyerekek. Nagyobbaknak ajánljuk *Bende Ildikó* színművész „*Legyen álmod kerek erdő*” című műsorát, melyen népművészek segítségével játékokat is készítenek a gyerekek. A *Játszóház* a *Győri Gyerekkjátékszínpadon* várja az érdeklődőket, délután 4-től. Ugyancsak Győrben, a Városi Művelődési Központban kerül sor a *Mr. Wagner* együttes nosztalgiaműsorára „*Régi jó zenék*” címmel, este 6 órai kezdettel.

Bárdy György előadói estjét a *berceli* művelődési ház közönsége élvezheti e napon este 6-kor. *Garas Dezső* és *Madaras József* „*Ismeri ön a tejutat?*” műsorának vendéjjátéka a *gyöngyösi* művelődési központban lesz este 7-kor.

A programokról bővebb felvilágosítást a *TOURINFORM* ad a 179-800-as telefonon.

Kertbarátoknak

Még nem késő fát ültetni, csemetét, szőlőt telepíteni

A hideg idő beköszöntével sok kiskertgazda attól fél, hogy *elkészték a telepítéssel*. A faiskolák ugyanis az idén a szokásosnál későbbben kezdtek kínálni portékáikat, — az időjárás körülmények miatt később „*értek be*” a csemeték a felszedésre, így kevés idő jutott eddig a beszerzésükre.

Megkérdeztük a Kőbányán, az Éles-sarkon levő faiskolái lerakat vezetőjét, *Balczér Ibolyát*:

— *Aki eddig nem tudott telepíteni, csukja be a kertkaput a tavasz megérkeztéig?*

— *Szó sincs róla; fagymentes éjszakák után, vagy amikor napfelenged a föld, bátran lehet ültetni*. A biztos megeredés érdekében azonban feltétlenül ajánlatos *beiszapolni* a csemetéket. Tehát — a közhiedelemmel ellentétben — nemcsak tavasszal szükséges jól „*megitatni*” a frissen ültetett oltványokat.

— *Mit tegyen, aki a vásárlás után nem tudja azonnal elültetni a fiatal fát, szőlőt vagy gyümölcseserjét?*

— *Ha olyan helyen lakik, ahol vermelné lehet, a szabadban is tárolhatja*. Ahol erre nincs mód — például lakótelepeken —, ott burkolják be nedves ruhába a gyökérzetet, csomagolják szorosan nylonzacskóba, és helyezték el a lakás leghűvösebb helyiségében. (Vigyázat: az *erélyi fagyveszélyes!*) Ügyeljünk azonban arra, hogy a csemete száraz várakozási ideje minél rövidebb legyen.

— *S, akinek postán érkezik a csemetecsomag?*

— *Célszerű egy-két napig hűvös helyen vízben áztatni* nemcsak a gyökérzetet, hanem a törzs egy részét is, majd ezután kiültetni. Az oltványok pusztulását ugyanis sokszor nem a fagy, inkább a *kiszáradás* okozza.

— *Mit kínálnak most a vásárlóknak?*

— *Bő választék érkezett almából, cseresznyéből, meggyből, kajsziból, és őszibarackból, szilvából; a bogysós gyümölcsök közül kapható ribizke és pöszméte* magas törzsű és bokor változatban is. Gazdag a kollekció *csemege- és borszőlőből*. Díszfákért, díszcserjékért is érdemes hozzánk betérni, mindenki talál kedvére valót — *szombat-vasárnap is nyitva tartunk*.

(aa)

Mozgássérülteknek

A *Mozgássérültek Budapesti Egyesületének* csepeli klubja legközelebbi foglalkozása szombaton fél ötkor kezdődik a XXI.

Széchenyi u. 93–95. alatti iskolában. Tekintettel a közelgő téli időszakra, a csúszós utakra, a helyszínen botgumit és körmoskapaszkodót is kaphatnak a rászoruló. *Minden érdeklődőt szeretettel várunk*.

Autósoknak

A ködlámpákról

A ködlámpák gyenge ködben 30–40, közepesen sűrű ködben 25–28, sűrű ködben pedig 18–20 méter távolságig világítják meg menetirányban a forgalmi sáv jobb szélét. A ködlámpákat általában csak akkor kell bekapcsolni, ha a köd vagy a sűrű hóesés miatt a látótávolság 50 méter alá csökken, tehát ha a látási viszonyok egyébként csak egészen lassú haladást tennének lehetővé — tanácsadják az *Autóközlekedési Tanintézet* munkatársai.

A gépkocsikra csak két ködlámpa szerelhető. Elhelyezésüknél az a szabvány, hogy a kocsik oldalától mérve maximálisan 40 centiméter távolságban lehetnek, s a földtől minimálisan 25 centiméter magasan kell elhelyezkedniük.

Egy másik előírás: a ködlámpák felső széle a tompított fényoszlopok átvilágított felületének felső széle fölött nem lehet. A ködlámpák fényére az a nemzetközi előírás, hogy *szintük fehér vagy úgynevezett kadmiumsárga legyen*.

Kirándulók figyelmébe

Hétvégi túrajavaslatok

SZOMBATRA:

Az *Angyalföldi TE* túrája: Nagykovácsi — Nagyszenás — Ördögatorny — Pilisszentiván. Találkozás 9 órakor a Moszkva téren.

vélyekre kirándul. Találkozás 8 órakor a Bathányi téren.

A *Törökvis SE* programja városnézés és múzeumlátogatás Tatan. Találkozás 7.25-kor a Keleti pályaudvaron.

VASÁRNAPRA:

A *BSE 1. rövid túra* a Budai-hegységben. Találkozás 10 órakor a Moszkva téren. 2. *Továroskert* — Cseke-tó — Nagy-tó — Tata. Találkozás 7.15-kor a Keleti pályaudvaron.

A *Gép- és Vegyipari Spartacus SE*: Leányfalu — Csaba-kút — Németszéna — Nyerges — Asztalkó — Szabad-ságorras — Skanzen — Szentendre. Találkozás 7.30-kor a Bathányi téren.

A *KPVDSZ Vörös Meteor TE*: a Nagytétényi Kastélymúzeum látogatásának meglekintése, majd séta a Kamaras erdőben. Találkozás 9.30-kor a 9-es villamos Bathányi téri végállomásán.

A *Lapkiadó Vállalat SE*: Városnézés Székesfehérváron és a Borv-bar meglekintése. Találkozás 7.45-kor a Déli pályaudvaron.

Tipográfia TE: Nagykovácsi — Zsiroshegy — Nagyszenás — Ördögatorny — Pilisszentiván — Pilisvörösvár. Találkozás 8 órakor a Hűvösvölgyi autóbusz-végállomáson.

A *természetbarát szervezetek* vendégeket szívesen látnak.

Budapest Sport Egyesület: Norma-fa — Makkosmária — Csiki csárda. dr. Ritzky Katalin 8.30-kor várja a résztvevőket a Moszkva téren.

A *Budapesti Elektromos SE* a Ke-

Magyar gazdasági kiállítás Dubai-ban

Tudósítónktól.

Az 1982. évi külföldi önálló magyar kiállítások sora Dubai-ban zárul: november 14-től 19-ig az Egyesült Arab Emírátsok gazdasági központjában harmadszor lesz magyar kiállítás, ösztönözve az árucserét és a kölcsönös együttműködést. Ezer négyzetméternyi területen az építő-, a villamos-, a gumi-, és a bőrparipar, a kohászat, a kőolajfűrés, a gépek és kikötői berendezések, a mezőgaz-

daság, az élelmiszeripar, a lakberendezés, szabadidő-iparunk képviselteti magát. A helyszínen herendi porcelánokat és magyar közműipari emléktárgyakat árúsítanak majd. A Hungexpo szervezte kiállításához idegenforgalmi információs szolgálat, gasztronómiai bemutató és népi zenekar szereplése társul.

Az eseménysorozat dubai védnöke Hamdan bin-Rasid Al-Maktum sejk, kereskedelmi és iparügyi miniszter.

Munkanélküliség-rekord az NSZK-ban

Az elmúlt hónapban felgyorsult és 1948 óta a legmagasabb szintjét érte el a munkanélküliek száma az NSZK-ban. Októberben 1,92 millió fő volt állás nélkül, ami a munkaképes lakosság 7,9 százalékát teszi ki. Szeptemberhez képest a növekedés 5,5 százalékos, ami a helyzet romlására utal, mert a megelőző két hó-

napban az állástalanok serege még csak 1, illetve 2 százalékkal gyarapodott.

Gyorsan növekszik a rövidített munkaidőben dolgozók száma is: a szeptemberi 583 ezerrel szemben az elmúlt hónapban már 828 ezer dolgozó munkaidejét kurtították meg.

Magyar Nemzeti Bank

HIVATALOS DEVIZAÁRFOLYAMOK
ÉRVÉNYBEN: 1982. NOVEMBER 9-TŐL

Devizanem	Vétel árfolyam	Közép egységre	Eladási forintban
Angol font	6492,33	6498,83	6505,33
Ausztrál dollár	3635,77	3639,41	3643,05
Belga frank	78,14	78,22	78,30
Dán korona	431,79	432,22	432,65
Finn márka	704,38	705,09	705,80
Francia frank	536,75	537,29	537,83
Hollandi forint	1390,99	1392,38	1393,77
Japán yen (1000)	142,25	142,39	142,53
Kanadai dollár	3174,20	3177,38	3180,56
Kuvaiti dinár	13 185,25	13 198,45	13 211,65
Norvég korona	536,40	536,94	537,48
NSZK-márka	1512,82	1514,33	1515,84
Olasz líra (1000)	26,38	26,41	26,44
Osztrák schilling	215,55	215,77	215,99
Portugál escudo	41,97	42,01	42,05
Spanyol peseta	32,91	32,94	32,97
Svájci frank	1755,97	1757,73	1759,49
Svéd korona	520,83	521,35	521,87
Tr. és cl. rubel	2597,40	2600,00	2602,60
USA-dollár	3894,75	3898,65	3902,55

VALUTA (BANKJEGY ÉS CSEKK) ÁRFOLYAMOK
ÉRVÉNYBEN: 1982. NOVEMBER 9-TŐL

Pénznem	vásárolható legmagasabb bankjegy- érmék	Vétel árfolyam 100 egységre,	Eladási forintban
Angol font	50	6303,87	6693,79
Ausztrál dollár	50	3530,23	3748,59
Belga frank	5000	75,87	80,57
Dán korona	1000	419,25	445,19
Finn márka	100	683,94	726,24
Francia frank	500	521,17	553,41
Görög drachma	500	50,45	53,57
Hollandi forint	1000	1350,61	1434,15
Japán yen (1000)	10 000	138,12	146,66
Jugoszláv dinár	100	50,87	53,81
Kanadai dollár	100	3082,06	3272,70
Kuvaiti dinár	10	12 802,50	13 594,40
Norvég korona	1000	520,83	553,05
NSZK-márka	1000	1468,90	1559,76
Olasz líra (1000)	50 000	25,62	27,20
Osztrák schilling	1000	209,30	222,24
Portugál escudo	5000	40,75	43,27
Spanyol peseta	5000	31,95	33,93
Svájci frank	1000	1705,00	1810,46
Svéd korona	100	505,71	536,99
Török líra	1000	20,95	22,25
USA-dollár	100	3781,69	4015,61

AZ ÁLLAMKÖZI MEGÁLLAPODÁSOKON ALAPULÓ
HIVATALOS ÁRFOLYAMOK
VÁLTOZATLANUL AZ 1982. SZEPTEMBER 21-I
KÜZLÉSNEK MEGFELELŐEN VANNAK ÉRVÉNYBEN.

Egy hét a világgazdaságban

Jóslatok és realitások

A „drága pénz” is vonakodva adják

Az esztendő végének közeledésével a tőkés világ nagy gazdaságkutató intézetei sorra adják közre az 1983-as évre szóló előrejelzéseiket a konjunktúra várható alakulásáról. Az elmúlt heti jóslatok közös vonása a *mérsékelt optimizmus*. A sok feltételes móddal körülbástyázott előrejelzések visszafogottságának a kedvezőtlen gazdasági helyzet mellett az is oka, hogy az intézetek tekintélyes közgazdászokból álló elemzőcsoportjai az elmúlt két évben többnyire „melléfogtak”. (Szinte negyedévről negyedévre ígérték a fellendülést, de a recesszió csak nem akart csillapodni. Okulva a balsikerekből, ma már a kutatóintézetek — nem kis iróniával — ilyesfajta megfogalmazással élnek: a fellendülés karnyújtásnyira van, csak az a kérdés, kinek milyen hosszú a karja...)

Miután 1982 harmadik negyede sem hozta meg a fellendülést, a gazdasági kristálygömb jósai a jövő év közepére ígérnek némi, a *korábbihoz képest igen halvány konjunktúrát*. A legfejlettebb — szám szerint 24 — tőkés államot tömörítő OECD-térségben jövőre az előrebecslések szerint 2—2,5 százalékos gazdasági növekedés várható. Jövőre továbbra is tartják majd „jó formájukat” az ázsiai országok, amelyek átlagos gazdasági növekedése 5 százalék körül fog alakulni.

Fellendülésre várva

A válságkontinensnek számító Dél-Amerika viszont 3 százalékos visszaeséssel számolhat. A nagyon általános „tippek” azonban csak akkor válnak valósággá, ha minden a jelenlegi papírforma szerint történik, azaz a világot nem érik előre nem látható politikai, vagy gazdasági megrázkódtatások. Amennyiben a jövő év közepén a recessziót valóban fellendülés követi — néhány halvány jel már utal erre — a beruházások megélénkülése megállíthatja az ipari nyersanyagok vilápiaci árának esését. Várható, hogy az energiaárak nem változnak, s a kedvező mezőgazdasági terméskilátások következtében a jelenlegi élelmiszerárak is többnyire szinten maradnak. Lényeges kiugrás az arany árban sem várható, a szakemberek szerint a „sárga fém” unciánkénti ára 1983-ban 400—500 dollár között fog ingadozni.

A gazdasági növekedésre, valamint a munkanélküliség alakulására vonatkozó kilátások valóban nem rózsásak, de már azt is kedvező előjellel lehet értékelni, ha a tőkés gazdaságoknak sikerül valamelyest megfordítani a romlás folyamatát.

Lengyel adóssághegyzet

Az elmúlt hét szerdáján Bécsben Lengyelország és mintegy félezer nyugati bank képviselői aláírták az *idei lengyel tartozások átutemezéséről szóló megállapodást*. Ismeretes, hogy a tavalyi tartozások visszafizetésének elhalasztásáról idén áprilisban sikerült csak megállapodni, az érdekelt felek tehát meglehetősen rövid idő alatt jutottak dűlőre az 1982. évi tartozások sorsát illetően. (Már korábban jeleztük a Magyar Hírlap e rovatában, hogy az átutemezési tárgyalások csak a magánbankok irányába fennálló tartozásokra vonatkoznak, a nyugati kormányok által nyújtott hitelek visszafizetésének új menetrendjéről *nem folynak megbeszélések*. Az ipari országok a szűkségállapot bevezetése ürügyén megszakították a tavaly szeptemberben megindult tárgyalásokat.)

Lengyelország idén esedékes tartozása a tőkés magánbankok-

nak 2,4 milliárd dollár, a kamat-teher összege pedig 1,1 milliárd dollár. A megállapodás értelmében az ez évi tőketartozás 95 százalékára a bankok hétéves törlesztési időt állapítottak meg, a fennmaradó 5 százalékot pedig jövőre kell kifizetni. Az 1,1 milliárdos kamatot Lengyelország a jövő év március közepéig három részletben fizeti ki. Az egyezség szerint a kamattörlesztés felét a bankok kereskedelmi hitel formájában ismét Lengyelország rendelkezésére bocsátják az engedhetetlenül fontos importok finanszírozására.

A tartozások átutemezése persze meglehetősen kemény feltételek mellett történik, a bankok jelentős kamatokkal drágítják a pénzt. A Lengyel Nemzeti Bank adatai szerint az ország adóssága 1982. június 30-án 24,5 milliárd dollár volt, egymilliárdal kevesebb, mint hat hónappal korábban.

A varsói Polityka című hetilap a közelmúltban részletesen foglalkozott Lengyelország adósságának jövőjével. Megállapította, hogy a legfontosabb feladat a *tartozások refinanszírozási módjainak, feltételeinek a biztosítása*. A számítások szerint Lengyelországnak az elkövetkező években *többet kell kiadnia a törlesztésekre és a kamatokra, mint amennyit egész évi exportja hozhat*. A Polityka szerint az átutemezések csak látszólag hozzák kedvezőbb helyzetbe az országot, hosszabb távon azonban *nem jelentenek megnyugtató megoldást*. Számítások szerint a következő kilenc év alatt maga a kamatköltség 35,8 milliárd dolláros összeget tesz ki, tehát még többet, mint amennyi most az ország egész adóssága a tőkés államoknál.

A fejlődő országok nehézségei

A nemzetközi bankvilágnak azonban nemcsak a lengyel, hanem a mintegy 700 milliárd dollár összegű több tucat országot érintő adósságok sorsa is fejtájt okoz. A legújabb adatok szerint a fejlődő országok tartozásának értéke az idei év végére *eléri a 600 milliárd dollárt*, ebből Latin-Amerika „részaránya” 300 milliárdra tehető. A bankárok véleménye szerint a nemzetközi pénzügyi rendszer egyelőre meg tudja emészteni a tornyosuló gondokat, de „cserébe” a pénzügyi intézetek csak egyre

nagyobb kamatok mellett hajlandók újabb kölcsönöket nyújtani, s még a „drága pénz” is vonakodva adják. Mintegy 20 ország folytat tárgyalásokat adósságainak átutemezéséről, s becslések szerint az idén a nem törlesztett esedékes adósságok elérhetik a 30—40 milliárd dollárt. Ebben a helyzetben nem kellett meglepetést a jegybankok bankjainak nevezett BIS (Nemzetközi Fizetések Bankja) múlt heti jelentése. A BIS-hez tartozó pénzügyi intézetek az esztendő első hat hónapjában *50 milliárd dollár új kölcsönt nyújtottak, 15 milliárdal kevesebbet, mint egy évvel korábban*. A gyengülő hitelnyújtási tevékenység egyik fő oka, hogy a bankok vállalkozhat kevés megcsappant, magyarul: egyre inkább félnek a kockázattvállalástól.

Argentína hitelkérelmei

Az elmúlt hét világgazdasági krónikájának egyik fontos eseménye volt a 40 milliárd dollár adóssággal rendelkező Argentína újabb gazdaságpolitikai irányváltása. A falklandi háborúban kiverzett argentin gazdaság *azonnali vértömlesztésre szorul*, hiszen a teljesítményről szóló statisztikák riasztó képet mutatnak. Sor kerül az egységes árfolyamrendszer bevezetésére, amely mintegy 15 százalékos leértékelést jelent a peso számára, ugyanakkor megelékníti az exportot. A gazdasági vezetés jövőre szeretné csökkenteni a munkaképes lakosság 18 százalékát érintő munkanélküliséget, mérsékelni a jelenleg 150 százalék körüli inflációt és számottevően leapasztni a költségvetés hiányát. A gazdaság motorjának feljörgetésére hozott intézkedésektől azt várják, hogy 1983-ban a bruttó hazai termék (GDP) növekedése ismét eléri majd az 5 százalékot. Az adósságai átutemezését kérő Argentína a gazdaság talpraálltását szolgáló újabb intézkedéssorozatot nem kizárólag saját „jószántából” hozta meg. Buenos Aires nemrégiben 2 milliárd dolláros hitelkérelemmel fordult a Nemzetközi Valuta Alaphoz, s kedvezőek a kilátások egy 750 millió dolláros BIS-kölcsön felvételére. A nemzetközi bankvilág számára — amely *előlegezi bizalmát* Argentínának — azonban továbbra is nagy és izgató kérdés marad, vajon sikerül-e Buenos Airesnek az *újabb kísérlet* a gazdasági tevékenység megélénkítésére.

Gonda György—
Szentgáli Péter

A KOPINT jelenti

Emelkedő fémárak

A múlt héten emelkedett a nemesfémek ára: az arany egy, az ezüst hat, és a platina három százalékkal drágult. A réz ára 2,6 százalékkal emelkedett, a nikkellel hasonló mértékben csökkent, egyébként nem jellemezték nagyobb ármozgásokat a fémeket. A nikkellel áresését a bőséges kínálattal, és egy-két nagyobb felhasználó üzemi leállításával magyarázzák londoni szakértők. A múlt héten erőteljesen emelkedtek a gabonaárak: a búza, zab több mint 6 százalékkal, a kukorica, szójabab és dara pedig több mint 4 százalékkal drágult.

TÓZSDEI JEGYZÉSEK

1982. november 1—5.

NEMESFÉMEK

Arany: London, \$/troy unca 424,25

Ezüst: London, penny/troy unca 624,50
Platina: London, font/troy unca 210,85
FÉMEK
Réz: huzaltuskó, London, font/t 902,00
On: London, font/t 7400,00
Ólom: London, font/t 287,63
Horgany: London, font/t 441,00
Alumínium: London, font/t 576,50
Nikkel: London, font/t 2197,50
Antimon: London, \$/t 2050,00
Higany: London, \$/76 librás palack 365,00
Wolframérc: London, \$/2204 lb 95,00

1 USA-DOLLÁR árfolyama

1982. november 5-én:
London 0,6009
Bécs 18,009—18,109
Brüsszel 49,76—49,94
Párizs 7,2630—7,2650
Frankfurt 2,5730—2,5740
Milánó 1476,00—1476,50
Amszterdam 2,80
Tokió 277,20

Az országgyűlés kereskedelmi bizottságának ülése

Nyers Rezső elnökletével ülést tartott az országgyűlés kereskedelmi bizottsága. Veress Péter külkereskedelmi miniszter tájékoztatója alapján megtárgyalták a nem szocialista országokkal, elsősorban a fejlett nyugat-európai tőkés államokkal való kereskedelmi kapcsolataink és kereskedelmi politikánk kérdéseit.

A vitában felszólaltak: Kovács Istvánné (Pest megye), Novák Pálné (Heves megye), Radnóti László (Somogy megye), Sándor József (Budapest), Németh István (Hajdú-Bihar megye), Váczi Istvánné (Komárom megye), Nyers Rezső (Bács-Kiskun megye) képviselők.

Sajtóértekezlet

Az Európai ENSZ Társaságok regionális konferenciájáról

Budapest ad otthont az Európai ENSZ Társaságok nyolcadik, regionális konferenciájának. Ebből az alkalomból hétfőn a PRESSINFORM budapesti székházában sajtótájékoztatót tartottak, amelyen részt vett Sidney Willner, az ENSZ Társaságok Világszövetségének (WFUNA) elnöke. A jelenlévőket Simai Mihály, a Magyar ENSZ Társaság elnöke üdvözölte, majd Marek Hagmajer, a WFUNA főtájkára előjáróban elmondta: a kedden kezdődő, négynaposra tervezett konferencia részvevői megvitatják: az ENSZ Társaságok Világszövetsége miként járulhat hozzá az európai biztonság és együttműködés kérdéseinek konstruktív megoldásához.

Az újságírók kérdéseire válaszolva az ENSZ-társaságok szervezetének múltjáról elmondta: 1946-ban jött létre a szövetség, s céljával az ENSZ alapító okmányában megfogalmazott törek-

vések megvalósításának előmozdítását tűzte ki. Jelenleg hatvan ország tartozik e kötelékbe, s örömdetes, hogy a feszültebb nemzetközi helyzet ellenére is növekszik az érdeklődés tevékenységük iránt.

A regionális konferencia kapcsán felvetődött: milyen eredménnyel járhat a tanácskozás munkája a jelenlegi feszült nemzetközi helyzetben. John Ennals, a WFUNA tiszteletbeli elnöke elmondta: tagadhatatlan tény, hogy az utóbbi időben megtorpant az enyhülési folyamat, e kedvezőtlen változás azonban éppen arra kell ösztönözze a világ sorsáért aggódó, jó szándékú embereket, hogy fokozzák erőfeszítéseiket a békéért, szálljanak síkra az együttműködés folytatása mellett.

A regionális konferencián, amelyet rendszerint két közgyűlés között tartanak meg, 24 ország 90 képviselője vesz részt.

Ünnepélyes zászlólevonás

Hétfőn délelőtt a Kossuth Lajos téren ünnepélyes külsőségek között, katonai tiszteletadással levonták a Magyar Népköztársaság állami zászlaját, amely a Nagy Októberi Szocialista Forradalom 65. évfordulója tiszteletére lengett az árbócon.

A gellérthegy-i felszabadulási emlékműnél ugyancsak katonai tiszteletadással vonták le a magyar nemzeti lobogót és a munkásmozgalom vörös zászlaját.

Távközlési tanácskozás

Befejezte munkáját a Nemzetközi Távközlési Egyesület meghatalmazott értekezlete, amely szeptember 29-től november 6-ig ülésezett Nairobiban.

A Nemzetközi Távközlési Egyesület az ENSZ egyik legrégebb szakmai szervezete 1865-ben alakult, tagjainak száma 157, székhelye Genf. A Magyar Posta, mint az egyik alapító tag, kezdetől fogva tevékenyen részt vesz az egyesület munkájában. A Nemzetközi Távközlési Egyesület célja, hogy együttműködést hozzon létre a világ valamennyi országa között a távközlési szolgálat fejlesztésére, ésszerű felhasználására, beleértve a vezetékes és vezeték nélküli távközlést, a rádió- és tv-műsorsugárzást, valamint az információátvitel legújabb módszereit is.

A meghatalmazotti értekezlet hosszú évekre érvényes programot dolgozott ki. Az elfogadott okiratokat Magyarország nevében Walter Ferenc, a posta vezérigazgató-helyettese írta alá. Új főtájkárt is választottak az ausztrál származású Richard Butler személyében.

Építésügyi filmpapok

Több mint húsz új szakmai kisfilm bemutatóját tűzték az építésügyi filmpapok vetítési programjába, amelyet hétfőn nyitott meg Tiszai István, az Építésügyi Tájékoztatói Központ igazgatója, az Országos Műszaki Információs Központ és Könyvtár székében. Ezeket a kisfilmeket az utóbbi években készítette az ÉTK filmstúdiója, amelynek 8 alkotása foglalkozik az energiatakarékos új építési lehetőségeivel, a lakóházak hővédelmével, a gazdaságos fűtési megoldásokkal és újfajta szigetelőanyagokkal.

Új víztorony Győrben

Győr legújabb, 63 méter magas víztornyának elkészültével új vízellátási rendszert helyeztek üzembe a városban. Ezzel befejeződött egy 150 milliós vízműfejlesztési program. Az új víztorony Győr legsűrűbben lakott déli városrészében, a Kun Béla lakónegyedben magasodik és fogadja a Szigetközéből mintegy 10 kilométer távolságból távvezetékken érkező ivóvizet. Két tartályra négyezer, illetve kétezer köbméteres, átmérőjük 29, illetve 23 méter. Szerelve nemcsak a környék, hanem az egész város ivóvízellátásában meghatározó.

A most üzembe helyezett rendszer a csúcsidőszakokban is biztosítja, hogy a magas házakban legyen megfelelő nyomás, és ne lépjen fel vízhiány.

Emléktárlat Bölcskén

Kegyes József parasztfestő alkotásaiból emléktárlat nyílt vasárnap a Tolna megyei Bölcskén, a Hazafias Népfőnti közösi bizottsága és a Rákóczi Művelődési Ház helytörténeti szakbizottságának megalapítását kiáltó szövegű kiállításán a Bölcskén 1834-ben született festőnek a székszárdi Béri Balogh Ádám Múzeum gyűjteményéből és magánosok tulajdonából kölcsönzött olajfestményeit mutatják be.

Megemlékezések világszerte november 7-e alkalmából

(Folytatás az 1. oldalról)

emelkedik a nép kulturális és iskolázottsági szintje, növekedik a társadalmi jólét.

Leonyid Brezsnyev emlékeztetett rá, hogy a világ jelenleg bonyolult időszakot él át. Az imperialisták által a szocializmus és a nemzeti-felszabadító mozgalmak ellen minden fronton kibontakoztatott támadás bonyolultabbá tette a nemzetközi helyzetet. Az SZKP, a szovjet nép hagyományaitól azonban idegen, hogy meghátráljon a nehézségek elől.

Minden szükséges lépést megteszünk annak érdekében — mutatott rá Leonyid Brezsnyev —, hogy a háborús kalandok kedvelői sohase találják készületlenül a Szovjetuniót, s hogy a potenciális agresszor tudja: elkerülhetetlen megsemmisítő csapás vár rá. Erőnk és éberségünk minden bizonnyal megfontoltságra készít majd néhány, túlságosan is forrófejű imperialista politikust.

A Szovjetunió továbbra is kártartó harcot vív az enyhülésért, a teszerelésért. Még nagyobb erőfeszítéseket teszünk annak érdekében, hogy elhárítsuk a nukleáris háború veszélyét. Pontosan ezt a célt szolgálják a Szovjet-

unió és a testvéri szocialista országok külpolitikai kezdeményezései is.

A világ valamennyi országának népei saját tapasztalataik alapján győződhetnek meg arról, hogy a szocializmus és a béke elválaszthatatlan egymástól. Eppen ezért politikánk az emberek millióinak együttérzését és támogatását vívja ki.

Beszéde végén Leonyid Brezsnyev a moszkvai külföldi diplomáciai képviselők vezetőihez fordulva hangoztatta, hogy a Szovjetunió politikájának lényege a békeszeretet, az az őszinte törekvés, hogy egyenlő jogokon alapuló, gyümölcsöző együttműködést alakítson ki mindenkiel, aki kész az együttműködésre. A Szovjetunió meggyőződésével vallja, hogy az emberiség ily módon teremtheti meg a békét a jelenlegi és a felnevelendő nemzedékek számára.

A fogadást ünnepi, szívélyes légkör jellemezte.

Az októberi forradalom ünnepeiről megemlékeztek valamennyi szocialista országban. Ünnepi nagygyűlést tartottak többek között Mozambikban és Nicaraguában, valamint Svédországban, Kolumbiában, Argentínában és Sri Lankán.

Új művelődési központ Sármelléken

Hétezer bányász — ünnepi műszakon

A Veszprém megyei Szénbánya Vállalat hétezer dolgozója szombaton és vasárnap, november 7. tiszteletére ünnepi műszakot tartott.

A társadalmi munkában vállalt ünnepi műszaki kén napja alatt 13 ezer tonna szén hoztak felszínre.

A Veszprém megyei szénbányászok ezzel ellensúlyozni kívánták a tervteljesítésben — geológiai okok miatt — bekövetkezett lemaradást és elősegíteni a lakosság téli tüzelőanyag-szükségletének kielégítését.

Általános művelődési központot avattak vasárnap a Zala megyei Sármelléken. Az új — a korábban elkészült színházteremhez csatlakozó — létesítményben általános iskola és könyvtár kapott helyet. A korszerűen felszerelt, tornateremmel, szertárakkal, politechnikai műhelyekkel, úttörőszobával is ellátott 9 szaktantermes tanintézetben 230 kisdíák tanul. Bitumenes kézilabda-, illetve salakos futópálya, valamint ugró- és dobóhelyek segítik a testnevelést. Az egész nap nyitva tartó, olvasóteremmel is rendelkező

községi könyvtárban 8 ezer kötet várja a község lakosságát. A jelentős társadalmi összefogással három év alatt elkészült, mintegy 25 millió forintba került művelődési komplexum kivitelezője a helyi tsz építőrészlege volt.

A kék kereszt, az országos kék és sárga, valamint a piros és más jelzésű turistautakon ezek — az emléktúra résztvevői — érkeztek vasárnap az ország minden tájáról Pilisnyeregbe. A Klastrompusztától északra, minden lakott helytől egy órány járásra levő szovjet emlékművet koszorúkkal és virágokkal borították el.

Vasárnap délelőtt zenés őrsváltás volt a Kossuth Lajos téren a Nagy Októberi Szocialista Forradalom 65. évfordulója tiszteletére felvont állami zászlónál. Az egymást váltó őrsegek tisztelgése után elhangzott az orparancsnokok jelentése, majd az újonnan jött őrsváltás helyét az állami zászló talapzatánál.

Az őrsváltás után a katonazenekar terzenével szórakoztatta az ünnepélyes akustik figyelemmel kísérő több száz érdeklődőt.

Havasi Ferenc tájékoztatója

Bányászszakszervezeti tanácskozás

A Bányai Dolgozók Szakszervezete országos tanácskozást rendezett hétfőn Dorogon tisztviselői, köztük a 256 alapszervi titkár számára. Az értekezleten Havasi Ferenc, az MSZMP Politikai Bizottságának tagja, a Központi Bizottság titkára tájékoztatót tartott az időszerű gazdaságpolitikai kérdésekről, majd Kapolyi László ipari miniszteriumi államtitkár elemezte a népgazdaság energiahelyzetének alakulását, ezen belül a széntermelés helyzetét és feladatait. Elmondta, hogy a hatodik ötéves terv végére célul kitűzött évi 26 millió tonnás termelést már tavaly elérte a szénbányászat. Ebben az évben azonban néhány bányüzem várhatóan geológiai nehézségek és más okok miatt elmarad tervétől, s így az első kilenc hónapban 450 ezer tonna adósság keletkezett. Ennek pótlására az év végéig valamennyi bányavállalat több szabadnapi termelőmunkát tervez. Nagy szükség van erre, hiszen ebben a tervidőszakban a megnövekedett igények miatt mintegy 2-3 millió tonna többletermelést

várnak. A különbözetet főként a jó minőségű szénfajták, és a brikettet felhasználó fogyasztók igénylik elsősorban.

Az 1983-as vállalati terveken összesen 26,1 millió tonna szén és 1,4 millió tonna brikett termelése szerepel. Hangsúlyozta az államtitkár, hogy a termelés növelése egymagában nem elegendő. Párosulnia kell a hatékonyság fokozásával, amelynek legfontosabb útja a műszaki fejlesztés. Az eddigi eredmények ugyanis főként a bányászok helytállásának köszönhetőek. A kihasználatlan lehetőségek példaként a többi között elmondta, hogy az importbányagépek csak 60-70 százalékát adják annak a teljesítménynek, amivel megvételükkor számoltak. Meg kell teremteni folyamatos munkarendjük feltételeit, s akkor minimálisra csökkenthetik a szabadnapi termelést.

Kovács László, a Bányai Szakszervezet főtájkára előadásában a bányászok életkörülményeit javító intézkedéseket összegezte.

KÖZÉLET — DIPLOMÁCIA

Üdvözlő távirat

Losonczy Pál, a Magyar Népköztársaság Elnöki Tanácsának elnöke táviratban üdvözölte Kenan Evren tábornokot, a Török Köztársaság elnökévé történt megválasztása alkalmából.

Részvétőtávirat

Lázár György, a Minisztertanács elnöke a Tunéziát sújtó árvízkatasztrófa miatt táviratban fejezte ki részvétét Mohamed Mzali miniszterelnöknek.

Elutazott a Szovjet-Magyar Baráti Társaság küldöttsége

Hétfőn elutazott Budapestől a Szovjet-Magyar Baráti Társaság küldöttsége, amely a Magyar-Szovjet Baráti Társaság meghívására Jevdokija Karpovának, az Orszországi SZSZSZK Minisztertanácsa elnökhelyettesének, az SZMBT alelnökének vezetésével tartózkodott hazánkban.

A delegációt itt-tartózkodása során fogadta Óvári Miklós, az MSZMP Politikai Bizottságának tagja, a Központi Bizottság titkára, valamint Apró Antal, a Magyar-Szovjet Baráti Társaság elnöke. Az SZMBT küldöttsége részt vett több, a Nagy Októberi Szocialista Forradalom 65. évfordulója alkalmából rendezett ünnepségen.

A vendégek felkeresték az Ipari Szövetkezetek Országos Tanácsát, ahol Rév Lajossal, az OKISZ elnökével találkoztak. Vidéki programjuk során Székesfehérvárra látogattak el.

A delegáció megbeszélésein, valamint búcsúztatásánál jelen volt Vlagyimir Bazovszkij, a Szovjetunió budapesti nagykövete, Bíró Gyula, az SZMBT főtájkára és Ivan Szalimon, a Szovjet Baráti Társaságok Szövetségének magyarországi képviselője.

Indiai delegáció érkezett hazánkba

Nárájan Datt Tivari ipari, acél- és bányai miniszter, a magyar-indiai gazdasági, tudományos és műszaki együttműködési vegyes bizottság indiai társelnökének vezetésével hétfőn delegáció érkezett Budapestre, a vegyes bizottság V. ülészakára. A minisztert a Ferihegyi repülőtéren Hetényi István pénzügyminiszter, a vegyes bizottság társelnöke fogadta. Jelen volt Vinay Kumar Verma, India magyarországi nagykövete is.

Svájci pártmunkásküldöttség látogatása

Az MSZMP Központi Bizottságának meghívására november 1-7. között látogatást tett hazánkban a Svájci Munkapárt (SMP) pártmunkásküldöttsége Pierre Karlennek, az SMP Központi Bizottsága tagjának vezetésével. A küldöttség az MSZMP gazdaság- és társadalompolitikáját tanulmányozta. Az SMP képviselőivel megbeszélést folytatott Ballai László, a Központi Bizottság osztályvezetője, Horváth Ferenc osztályvezető-helyettes és Juhász György alosztályvezető. Az SMP képviselői látogatást tettek a Pénzügyminisztériumban, az Országos Tervhivatalban, az Országos Anyag- és Árhivatalban, a SZOT-nál, valamint Heves megyében.

Közlekedési dolgozók kitüntetése

Az Elnöki Tanács hosszú időn keresztül végzett kiváló munkája, kiemelkedő társadalmi tevékenysége elismeréseként a Szocialista Magyarorszáért Erdemrendet adományozta Tapolcai Kálmánnak, a Volán Trósz vezérigazgatójának, Tóth Lászlónak, az Utasellátó Vállalat volt főigazgatójának; Vörös Csillag Erdemrenddel tüntette ki Jávör Józsefet, a MALÉV vezérigazgatóját. A kitüntetések Pullai Árpád közlekedés- és postaügyi miniszter adta át.